

[2008]

Eens gestolen, hoelang blijf je een boef?

Een onderzoek naar de recidivekans van veroordeelden tegen de achtergrond van de geldende bewaartermijnen voor strafrechtelijke gegevens.

Sidney Mast 0486280

Universiteit Utrecht

Opleiding Sociologie

Master:

Vraagstukken van Beleid en Organisatie

Begeleiders:

Dr. A. A.J. Blokland

Prof. Dr. P. Nieuwbeerta

Dr. R. Bekkers

Utrecht, 4 juli 2008

Voorwoord

Voor u ligt mijn masterthesis ter afsluiting van mijn master Vraagstukken van Beleid en Organisatie welke ik gevolgd heb aan de Universiteit Utrecht.

Nadat ik vorig jaar mijn Bachelor Sociologie heb afgesloten met een scriptie over de invloed van levensloopgebeurtenissen op de criminele carrière van persistente criminelen, is mijn interesse in het crimineel gedrag van mensen enorm gegroeid. Voor mijn stage heb ik daarom gekozen voor het Nederlands Studiecentrum voor Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) te Leiden. Deze organisatie houdt zich onder andere bezig met het onderzoeken van crimineel gedrag over de levensloop. Het onderwerp van mijn masterthesis is dan ook gerelateerd aan dit thema. Door middel van een kwantitatief onderzoek is onderzocht in hoeverre er empirische grond is voor de geldende bewaartermijnen van strafrechtelijke gegevens in Nederland.

Deze scriptie zou niet tot stand gekomen zijn zonder hulp en begeleiding van een aantal mensen.

In het bijzonder wil ik Arjan Blokland bedanken voor zijn vertrouwen en goede begeleiding, waar ik enorm veel van heb geleerd. Mede dankzij hem heb ik met veel plezier deze scriptie gewerkt en is dit een scriptie geworden waar ik trots op ben. Daarnaast wil ik Paul Nieuwbeerta en Marieke van Schellen bedanken voor hun vertrouwen in mij waardoor het mogelijk was stage te lopen bij het NSCR. Als laatste wil ik mijn begeleider vanuit de universiteit, René Bekkers, bedanken voor zijn enthousiaste begeleiding.

Sidney Mast

Utrecht, 4 juli 2008

Inhoudopgave

Abstract	5
Hoofdstuk 1 Inleiding en probleemstelling	6
1.1 Inleiding onderwerp: Probleemstelling en relevantie	6
Hoofdstuk 2 Registratie strafrechtelijke gegevens	8
2.1 Inleiding	8
2.2 Van de Wet Justitiële Documentatie naar de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens	10
2.2.1 Wet Justitiële Documentatie	10
2.2.2 Wet Justitiële gegevens	11
2.2.3 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens	13
2.4 De Verklaring Omtrent het Gedrag	14
2.5 Conclusie en interpretatie van veranderingen	17
Hoofdstuk 3 Het beleid internationaal	18
3.1 Inleiding	18
3.2 Europa	19
3.2.1 Zweden	19
3.2.2 Polen	19
3.2.3 Groot- Brittannië	19
3.2.4 Noord- Ierland	20
3.2.5 Republiek Ierland	21
3.3 Verenigde- Staten	21
3.4 Canada	22
3.5 Het screenen van migranten	22
3.6 Het Nederlandse beleid vs. Het internationale beleid	23
Hoofdstuk 4 Theoretisch kader	24
4.1 Inleiding van de theorieën	24
4.2 Statische benadering: Zelfcontroletheorie	26
4.3 Dynamische benadering: Sociale controletheorie en labeling	27
4.4 Typologische benadering: Moffitt's Dual Taxonomy	29
4.5 Conclusie	32
Hoofdstuk 5 Eerdere onderzoeksbevindingen	34
Hoofdstuk 6 Data en Methoden van onderzoek	38
6.1 Data	38
6.2 Indeling groepen	39
6.3 Operationalisaties	40
6.4 Analysemethoden	41

Hoofdstuk 7 Analyse	43
7.1 Inleiding	43
7.2 De kans op recidive	43
7.3 Het recidiverisico en het moment T	44
7.4 De kans op recidive in de periode 24-49 en 31-52	48
7.5 Gewelddelicten vs. Vermogensdelicten	52
Hoofdstuk 8 Conclusie en aanbevelingen	62
8.1 Conclusie	62
8.2 Discussie	63
8.3 Beleidsimplicaties	65
Literatuurlijst	66

EENS GESTOLEN, HOE LANG BLIJF JE EEN BOEF?
EEN ONDERZOEK NAAR HET VERLOOP VAN DE RECIDIVEKANS VAN VEROORDEELDEN TEGEN DE
ACHTERGROND VAN DE GELDENDE BEWAARtermijnen VOOR STRAFRECHTELIJKE GEGEVENS.

Een crimineel verleden kan een obstakel vormen voor het uitoefenen van bepaalde beroepen en het krijgen van vergunningen of subsidies belemmeren. Het op deze wijze beperken van de conventionele ontwikkelingsmogelijkheden van veroordeelde personen wordt mede gerechtvaardigd door te wijzen op de, in vergelijking met niet-veroordeelde personen, verhoogde kans op recidive onder veroordeelden. Doel van dit onderzoek is na te gaan of er een periode is waarna, mits gedurende die periode veroordelingvrij gebleven, het hebben van een crimineel verleden niet langer voorspellend is voor toekomstig crimineel gedrag. Hierbij zal onderscheid worden gemaakt naar de leeftijd van de laatste veroordeling, en het type delict waarvoor een persoon werd veroordeeld. Dit onderzoek maakt gebruik van gegevens uit de Criminele Carrière en Levensloop Studie (CCLS), die gegevens bevat over de totale criminele carrières van personen die in 1977 werden veroordeeld en een prospectieve periode beslaat van 25 jaar. Als niet-veroordeelde groep zullen gegevens worden gebruikt van een op leeftijd gematchte steekproef afkomstig uit de Nederlandse bevolking. Resultaten zullen worden besproken tegen de achtergrond van de geldende bewaartermijnen voor strafrechtelijke gegevens.

Hoofdstuk 1 Inleiding en probleemstelling

1.1 Inleiding onderwerp: Probleemstelling en relevantie

No punishment has ever possessed enough power of deterrence to prevent the commission of crimes.

On the contrary, whatever the punishment, once a specific crime has appeared for the first time, its reappearance is more likely than its initial emergence could ever have been.

- Hannah Arendt -

In 2007 ontstaat in Nederland grote verontwaardiging nadat een onderzoek in het onderwijs heeft aangetoond dat twintig personen die in het verleden veroordeeld waren vanwege een zedendelict een Verklaring Omtrent het Gedrag hadden gekregen en werkzaam zijn in het onderwijs. In reactie hierop heeft Minister Hirsch Ballin de wet zodanig aangescherpt dat het voor zedendelinquenten de eerste twintig jaar na het plegen van een zedendelict onmogelijk is om aan een Verklaring Omtrent het Gedrag te komen wanneer zij deze zouden aanvragen om met minderjarigen te kunnen werken. Daarnaast kunnen personen die twee of meerdere keren veroordeeld zijn tot een (on)voorwaardelijke gevangenisstraf of taakstraf vanwege een zedendelict en personen die tien jaar voor de aanvraag in de justitiële documentatie voorkomen met een voorwaardelijk sepot dan wel veroordeling tot een andere straf dan een gevangenisstraf of taakstraf voor een zedendelict, geen Verklaring Omtrent het Gedrag meer krijgen om met minderjarigen te werken. Op deze manier hoopte de minister er voor te zorgen dat deze zedendelinquenten niet meer de mogelijkheid hebben om te recidiveren (Ministerie van Justitie, 2007)

De vraag is alleen of de periode van twintig jaar die minister Hirsch Ballin ingevoerd heeft wel genoeg is en het recidiverisico dan is afgenomen. Of is de periode van twintig jaar juist te lang en is er geen empirische grond om veroordeelden deze mogelijkheden te ontnemen en hen nog langer te achtervolgen met hun criminele verleden?

Ook voor andere delicten maakt de bestaande wetgeving in Nederland het mogelijk dat personen met een strafrechtelijk verleden geen vergunningen, subsidies of aanbestedingen van de overheid meer kunnen krijgen. Ook mogen zij bepaalde beroepen niet meer uitvoeren. De criminele registers bevatten strafrechtelijke gegevens die vaak lange tijd bewaard blijven waardoor het mogelijk is dat personen die ooit veroordeeld zijn nog jaren achtervolgd worden door hun criminele verleden (Kurlychek, Brame & Bushway, 2006; 2007). Daarnaast hebben werkgevers en instanties door de komst van nieuwe technologieën steeds meer de mogelijkheden gekregen om de achtergrond van personen te controleren (Holzer, Raphael & Stoll, 2004). Bij steeds meer werkgevers is het routine geworden om de achtergronden van sollicitanten te controleren (Munro, 2002). Internationaal en Nederlands onderzoek toonde aan dat wanneer een sollicitant of werknemer veroordeeld is geweest dit een reden kan zijn voor de werkgever om de sollicitant niet aan te nemen of zelfs een werknemer te ontslaan (Grogger, 1995; Brok, 1999; Holzer e.a., 2003; Pager, 2003).

Voor dit onderzoek is van belang te onderzoeken of er wel een empirische grond is om personen mogelijkheden te ontnemen en te laten achtervolgen door hun strafrechtelijke verleden gezien de kans om te recidiveren. Onder empirische grond wordt hier verstaan: de mate waarin de wetenschappelijke resultaten van dit onderzoek zich verhouden tot het beleid dat in Nederland gevoerd wordt. Het doel van dit onderzoek is dan ook om na te gaan of er een periode is waarna, mits gedurende die periode veroordelingvrij gebleven, het hebben van een crimineel verleden niet langer voorspellend is voor toekomstig crimineel gedrag. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in het verschil in recidiverisico's voor de verschillende type daders en de invloed van leeftijd ten tijde van het eerste delict hierop.

Dit onderzoek is maatschappelijk relevant omdat er door middel van dit onderzoek meer inzicht verkregen wordt in de recidiverisico's van verschillende groepen daders. Mogelijk zijn de bewaartermijnen te kort en is er sprake van een blijvend hoog recidiverisico en zo een blijvend gevaar voor de samenleving. Het is ook mogelijk dat de bewaartermijnen juist te lang zijn omdat het recidiverisico voor veroordeelden op den duur vergelijkbaar is geworden met het risico van niet-veroordeelden. Het is van belang dat hier meer kennis over komt zodat het beleid eventueel aangepast zou kunnen worden. Zo zou het beleid de bewaartermijnen kunnen verlengen en aan meer personen toegang kunnen verlenen wanneer na dit onderzoek naar voren is gekomen dat er sprake is van een blijvend hoog recidiverisico. Het beleid zou ook de bewaartermijnen kunnen verkorten en minder personen toegang kunnen geven tot de strafrechtelijke gegevens omdat er door dit onderzoek naar voren is gekomen dat het recidiverisico na bepaalde periode niet meer te onderscheiden is van het risico voor niet- veroordeelden. Hierdoor zouden veroordeelden niet voor de rest van hun leven achtervolgd worden door hun strafrechtelijke verleden en zouden zij weer dezelfde kansen en mogelijkheden kunnen krijgen als mensen die niet veroordeeld zijn.

Internationaal zijn er reeds enkele onderzoeken gedaan naar dit onderwerp. Hierdoor is het mogelijk om de resultaten van dit onderzoek te vergelijken met de resultaten van deze eerdere onderzoeken en een bijdrage te leveren aan de bestaande kennis. Dit zorgt er voor dat het onderzoek naast maatschappelijk relevant ook relevant is voor de wetenschap.

Op basis van de gegeven doelstelling is de hoofdvraag van dit onderzoek:

Na welke periode, gegeven dat een persoon die eerder veroordeeld is geweest intussen niet meer opnieuw veroordeeld is, is de veroordelingkans voor iemand met een crimineel verleden niet meer te onderscheiden van de veroordelingkans van iemand zonder crimineel verleden?

Om een antwoord te kunnen formuleren op deze vraagstellingen zijn vier deelvragen geformuleerd:

- *Hoe verloopt het recidiverisico voor personen die op een bepaalde leeftijd veroordeeld zijn?*
- *Hoe verloopt het recidiverisico over een vergelijkbare periode voor personen die niet op die bepaalde leeftijd veroordeeld zijn?*
- *In hoeverre is de leeftijd waarop de betreffende veroordeling plaatsvond van belang voor het verloop van het recidiverisico van eenmaal veroordeelden en voor de periode waarna een crimineel verleden niet langer voorspellend is?*
- *In hoeverre is het delicttype van een betreffende veroordeling van belang voor het verloop van het recidiverisico van eenmaal veroordeelden en voor de periode waarna een crimineel verleden niet langer voorspellend is?*

Hoofdstuk 2 Registratie strafrechtelijke gegevens Nederland

2.1 Inleiding

In 1955 werd in Nederland de Wet op de Justitiële documentatie en de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) ingevoerd om een einde te maken aan de vooroordelen, de registers en zwarte lijsten die destijds werden gebruikt om achter iemands strafrechtelijk verleden te komen. Zowel de wetgever en de reclassering vonden het niet redelijk dat iemand achtervolgd werd door het criminele verleden dat hij of zij had. Mede omdat dit de herintegratie in de maatschappij in de weg zou gaan staan (Brok, 1999). Door de invoering van de Wet Justitiële Documentatie kreeg slechts een selecte groep toegang tot de justitiële strafrechtelijke gegevens (Brok, 1999). De Wet Justitiële Documentatie is inmiddels een aantal keer veranderd en gewijzigd en heet nu de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens.

De Wet Justitiële Documentatie voorzag in registers waarin alle strafbare feiten en de manieren waarop zaken afgedaan werden opgeslagen. Door de verschillende wetswijzigingen die hebben plaatsgevonden en de verlenging van de bewaartermijnen van strafrechtelijke gegevens is het mogelijk geworden dat er meer personen toegang hebben tot deze gegevens. Daarnaast hebben deze personen ook langer toegang gekregen tot de gegevens. Hierdoor is de mogelijkheid ontstaan dat veroordeelden nadat ze gestraft zijn voor een lange periode achtervolgd worden door hun strafrechtelijk verleden. Dit zou er voor kunnen zorgen dat de veroordeelden moeilijkheden krijgen tijdens het resocialisatieproces (Brok, 1999)¹ wat helemaal niet in overeenstemming is met de denkwijze die heerste tijdens de invoering van de oorspronkelijke Wet Justitiële Documentatie.

In dit hoofdstuk zullen de veranderingen van de Wet Justitiële Documentatie naar de Wet justitiële gegevens en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens behandeld worden. Ook zal de Verklaring Omtrent het Gedrag nader besproken worden. Er zal dieper worden ingegaan op wat vooraf is gegaan aan de invoering, wijziging en implementatie van de verschillende wetten en wie in Nederland toegang hebben tot de strafrechtelijke gegevens.

¹ Door de komst van de Wet BIBOB in 2003 werd het voor personen met een strafrechtelijk verleden nu ook moeilijker om aan bepaalde subsidies, vergunningen en aanbestedingen van de overheid te komen. Doordat de Wet BIBOB op steeds meer verschillende wetten en sectoren van invloed is, stijgt de kans dat een persoon achtervolgd zou kunnen worden door het strafrechtelijke verleden wat hij of zij heeft.

Tabel 2.1 *De verandering van de bewaartermijnen van strafrechtelijke gegevens in Nederland.*

	Wet JD (1955)		Wet JG (2002)	Wet JSG (2004)
	jeugdigen (vanaf 16 jaar)	volwassenen		
Overtreding¹	niet opgenomen	niet opgenomen	5 jaar	5 jaar
Overtreding gevolgd door vrijheidsstraf	4 jaar + duur ondergane vrijheidsstraf	8 jaar + duur ondergane vrijheidsstraf	10 jaar	10 jaar
Misdrijf	2 jaar (mits geldboete van meer dan 113 euro of alternatieve sanctie van meer dan 40 uur)	4 jaar	20 jaar	30 jaar
Misdrijf gevolgd door vrijheidsstraf van ten minste 3 jaar of TBS / plaatsing in Jeugd Inrichting	4 jaar + duur ondergane vrijheidsstraf	8 jaar + duur ondergane vrijheidsstraf	20 jaar + duur ondergane vrijheidsstraf	30 jaar + duur ondergane vrijheidsstraf
Misdrijf met een strafdreiging van 8 jaar of meer gevolgd door vrijheidsstraf van ten minste 3 jaar of TBS / plaatsing in Jeugd Inrichting	4 jaar + duur ondergane vrijheidsstraf	8 jaar + duur ondergane vrijheidsstraf	30 jaar + duur ondergane vrijheidsstraf	40 jaar + duur ondergane vrijheidsstraf
Zedenmisdrijf	maximaal 4 jaar + duur ondergane vrijheidsstraf	maximaal: 8 jaar + duur ondergane vrijheidsstraf	levenslang	levenslang

¹ Voor overtredingen geldt: met uitzondering van zaken waarin enkel een boete van minder dan 100 euro wordt opgelegd of waarop een beslissing tot niet verdere vervolging is gevolgd.

² Voor misdrijven geldt: met uitzondering van zaken waarop een beslissing tot niet vervolgen omdat de betrokken persoon ten onrechte als verdachte is aangemerkt is gevolgd.

2.2 Van de Wet Justitiële documentatie naar de Wet Justitiële en Strafvorderlijke gegevens

2.2.1 Wet Justitiële Documentatie

In 1955 is in Nederland de Wet op de Justitiële Documentatie (JD) en de Verklaring Omtrent het Gedrag. Hierin werd de wijze van registreren en de toegang tot strafrechtelijke gegevens vastgelegd. Daarnaast was in deze wet opgenomen hoe een Verklaring Omtrent het Gedrag kon worden verkregen. De wet was vooral gericht op het beschermen van de personen en hun strafrechtelijke gegevens. Onder de Wet Justitiële Documentatie werden alle strafrechtelijke gegevens opgeslagen in twee registers: het strafregister en het algemene documentatieregister.

Het strafregister bestond uit strafbladen. Strafbladen waren vermeldingen in het strafregister van onherroepelijke veroordelingen waar een straf opgelegd was vanwege een misdrijf of van overtredingen waar een vrijheidsstraf of een taakstraf opgelegd was.² Ook de afhandeling van deze veroordelingen zoals vrijspraken en septs werden hierin opgenomen. De strafrechtelijke gegevens van volwassenen werden vier jaar opgeslagen in het strafregister wanneer er sprake was van een misdrijf. Bij een misdrijf waar een vrijheidsstraf opgelegd was werden de gegevens echter na acht jaar uit het strafregister verwijderd en werd de duur van de ondergane vrijheidsstraf bij de wettelijke bewaartermijn van acht jaar opgeteld³. Bij een misdrijf waar geen sprake was van een vrijheidsstraf maar wel sprake was van een geldboete van meer dan € 113,- of een alternatieve sanctie van minimaal veertig uur werd het strafblad al na een periode van twee jaar verwijderd. Overtredingen (zonder vrijheidsstraf) werden niet opgenomen in het strafregister.

Deze regels golden niet voor jeugdigen die jonger waren dan 18 omdat van hen alleen een strafblad in het strafregister aangemaakt werd wanneer de veroordeelde tijdens het begaan van het strafbare feit zestien jaar of ouder was en er sprake was van een onvoorwaardelijk straf.⁴ Voor jeugdigen werd de registratie op het strafblad na vier jaar verwijderd wanneer het ging om een overtreding of misdrijf waar jeugddetentie opgelegd was of wanneer sprake was van plaatsing in een jeugdinrichting.

Voor strafbladen gold dat zij niet verwijderd zouden worden uit het strafregister wanneer een persoon nog een strafblad had waarvan de bewaartermijnen nog niet verlopen waren. Ook was het mogelijk dat de rechter of het Openbaar Ministerie besloot de verwijdering van de gegevens uit te stellen.

Het algemene documentatieregister bevatte naast de rechterlijke uitspraken ook de manier waarop de officier van Justitie de zaken had afgehandeld. Ook werden in dit algemene documentatieregister transacties en geseponeerde zaken opgenomen.⁵ De strafrechtelijke gegevens bleven voor ten minste twintig jaar opgenomen in het algemene documentatieregister. Dit was niet van toepassing bij overtredingen, welke al na vijf jaar werden verwijderd uit het algemene documentatieregister. Alle gegevens werden in ieder geval uit het algemene documentatieregister verwijderd nadat de veroordeelde zijn tachtigste levensjaar had bereikt.⁶

² Art. 4 lid 1 Wet JD

³ Artikelen 4, 7, 7a en 9 Wet JD

⁴ Onder straf wordt hier verstaan: Jeugddetentie, jeugdinrichting, alternatieve straf met een duur van langer dan 40 uur en een geldboete van minimaal € 250

⁵ Art. 2-5 Besluit Registratie justitiële gegevens

⁶ Artikelen 2, 3, 4, 5, 7 en 7b Besluit Registratie Justitiële gegevens

Het strafregister was alleen toegankelijk voor externen die binnen de wet waren vastgelegd. Hier hoorden ook de burgemeesters bij. Zij gebruikten gegevens uit het strafregister bij het verstrekken van een Verklaring Omtrent het Gedrag. Voor het verstrekken van deze verklaring kregen zij geen informatie over zaken die nog liepen, sepots en transacties.

Naast de burgemeester hadden ook enkele personen die belast waren met een publieke taak toegang tot de gegevens uit het strafregister. Een voorwaarde was wel dat de gegevens nodig waren ten behoeve van het zwaarwegende algemene belang (zoals het beschermen van de maatschappij tegen terroristische aanslagen). Het algemene register was echter alleen toegankelijk voor afdelingen van Justitie en Nederlandse rechtelijke ambtenaren.

De strafrechtelijke gegevens werden geregistreerd met als doel de rechterlijke macht informatie te verschaffen over het strafrechtelijke verleden van verdachten. Het was voor personen met rechterlijke macht mogelijk om zowel informatie betreffende de inhoud van het strafregister als informatie betreffende de inhoud van het algemene documentatieregister in te winnen. Dit was niet mogelijk voor personen zonder rechtelijke macht (Brok, 1999).

2.2.2 De Wet justitiële gegevens

Vanaf 1993 steeg de behoefte onder andere bij werkgevers om gegevens van Justitie en uit de politie te verkrijgen. Na een onderzoek van de Katholieke Universiteit Brabant bleek dat de mensen hun vertrouwen waren verloren in de Verklaring Omtrent het Gedrag en het geen betrouwbaar systeem vonden (Perez, 2003). Redenen hiervoor waren dat de strafrechtelijke gegevens die vertrekt werden uit de justitiële documentatie niet altijd actueel zouden zijn vanwege de lange periode die verstreken was tussen het begaan van het strafbare feit en de uiteindelijke veroordeling. Ook bleek uit het onderzoek dat een Verklaring Omtrent het Gedrag haast nooit werd afgewezen of geweigerd (Kralingen & Prins, 1996). Als antwoord hierop is in november 2002 de Wet Justitiële gegevens (Wet JG) in werking getreden (Perez, 2003). In deze wet stonden zowel criminaliteitspreventie als integriteitbewaking centraal (Perez, 2003).

In de Wet justitiële gegevens werd in de justitiële documentatie geen onderscheid meer gemaakt tussen strafregister en algemeen documentatieregister.⁷ Hiermee verdween ook de term strafblad uit de wet. Onder de Wet justitiële gegevens bestond de justitiële documentatie maar uit één algemeen register wat dezelfde gegevens en informatie bevatte als het algemene documentatieregister uit de Wet Justitiële Documentatie. De registratie van deze strafrechtelijke gegevens werd gedaan door de Centrale documentatiedienst in Almelo. Alle aanvragen tot de verstrekking van gegevens zouden dan ook gericht moeten zijn aan deze documentatiedienst.

In tegenstelling tot de Wet Justitiële Documentatie vond in deze wet al registratie in de justitiële documentatie plaats wanneer een persoon twaalf jaar of ouder was en verdacht werd van een misdrijf of een overtreding en er sprake was van een vrijheidsstraf of een al dan niet voorwaardelijke opgelegde boete of transactie van tenminste €100.

De bewaartermijnen van de documentatie uit dit nieuwe algemene register waren niet hetzelfde als de bewaartermijnen die van toepassing waren in het eerdere strafregister en algemene documentatieregister uit de Wet Justitiële Documentatie. Zo werden de strafrechtelijke gegevens van overtredingen voor vijf jaar bewaard in het algemene documentatieregister. Wanneer echter sprake was van een overtreding waar een vrijheidsstraf of taakstraf opgelegd was, werden de gegevens na tien jaar verwijderd. De strafrechtelijke gegevens over misdrijven werden voor twintig jaar opgeslagen wanneer er een onherroepelijke straf was opgelegd.

⁷ Kamerstukken // 1995/96, 24 797, nr. 3, p. 5

Bij een opgelegde vrijheidsstraf van minimaal drie jaar werd de bewaartermijn verlengd met de periode van de vrijheidsstraf. Bij een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van meer dan drie jaar voor een delict waar een maximumstraf van acht jaar op stond, zouden de strafrechtelijke gegevens voor dertig jaar bewaard blijven en de bewaartermijn verlengd worden met de duur van de ondergane vrijheidsstraf.⁸

Alle strafrechtelijke gegevens werden in ieder geval verwijderd bij verjaring, wanneer men het tachtigste levensjaar had bereikt of twintig jaar na het overlijden van de betrokkene.⁹ Deze termijn ging in op de dag dat de zaak onherroepelijk verklaard werd of wanneer de gegevens, indien het niet ging om een onherroepelijke afdoening, in het register werden opgenomen.¹⁰

Nieuw in de Wet Justitiële gegevens was een speciale bewaartermijn voor zedenmisdriven. De gegevens van verdachte van zedenmisdriven werden pas twintig jaar na overlijden van de betrokkene verwijderd en er bestond geen mogelijkheid dat deze gegevens eerder verwijderd werden.¹¹

Het was nog steeds mogelijk voor Nederlandse rechterlijke ambtenaren en Minister van Justitie om toegang te krijgen tot de strafrechtelijke gegevens. Naast Nederlandse rechtelijke ambtenaren konden ook justitiële gegevens ook verstrekt worden aan ambtenaren van Aruba en de Nederlandse Antillen.¹² Bovendien was het voor andere personen en instanties die een publieke taak hadden¹³ het mogelijk om inzage te krijgen in de strafrechtelijke gegevens. Dit was alleen het geval wanneer het zou gaan om algemeen belang en wanneer het zou gaan om het goed kunnen uitvoeren van een functie.

Doordat het strafregister verdween, waren de strafrechtelijke gegevens in principe voor een langere periode beschikbaar voor derden. Dit werd opgelost door in de Wet Justitiële gegevens beperkingen en termijnen op te stellen voor de verstrekking van strafrechtelijke gegevens aan derden. Deze termijnen golden niet voor de Minister van Justitie en kwamen overeen met de bewaartermijnen van een strafblad in het strafregister. De strafrechtelijke gegevens zouden dus niet aan anderen dan de Minister van Justitie en rechtelijke ambtenaren worden verstrekt als na het onherroepelijk worden van de uitspraak vier jaren waren verstrekt. Voor misdrijven waar een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf was opgelegd of een voorwaardelijke vrijheidsstraf die in ieder geval voor de helft zou moeten worden uitgezeten gold een termijn van acht jaar voordat strafrechtelijke gegevens verstrekt werden.¹⁴ Deze termijn werd wel verlengd met de periode van de vrijheidsstraf of proeftijd. Ook was deze termijn van toepassing op strafzaken waar een taakstraf was opgelegd. Bij deze zaken werd de bewaartermijn ongeacht de duur van de taakstraf verlengd met zes maanden. Voor minderjarigen gold dat wanneer de betrokkene tijdens het begaan van het strafbare feit zestien jaar of ouder was en er sprake was van een onherroepelijke veroordeling en er sprake is van een misdrijf al dan niet met jeugddetentie, plaatsing in een jeugdinstelling, een boete van minimaal €113 of een taakstraf van meer dan 40 uur, er twee jaar na het onherroepelijk worden van de veroordeling geen strafrechtelijke gegevens meer verstrekt zouden worden. Wanneer er sprake was van jeugddetentie of plaatsing in een jeugdinstelling werden de strafrechtelijke gegevens van minderjarigen niet meer verstrekt na vier jaar.¹⁵

⁸ Kamerstukken // 1995/96, 24 797, nr. 3, p. 20 en 21

⁹ Art. 4 lid 1 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

¹⁰ Art. 6 lid 1 en 2 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

¹¹ Art. 4 lid 2 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

¹² Art. 8 lid 1 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

¹³ Art. 9 lid 1 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

¹⁴ De termijnen voor rechtspersonen zijn vier jaar en acht jaar wanneer de boete onvoorwaardelijk is opgelegd (Art. 10 lid 2b en 3 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens).

¹⁵ Art. 12 lid 1 en 2 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

Naast deze wijzigingen waren er ook enkele wijzigingen met betrekking tot het verstrekken van een Verklaring Omtrent het Gedrag. In de Wet Justitiële gegevens was het niet meer de burgemeester maar de Minister van Justitie die over de aanvragen van de Verklaring Omtrent het Gedrag moet beslissen. Wel werden nog steeds de aanvragen door de burgemeester bij de Minister van Justitie ingediend en hielp hij mee aan het onderzoek.

Door deze wijziging was het mogelijk dat de Minister van Justitie door de komst van één algemeen documentatieregister inzage had in alle strafrechtelijke gegevens en deze kon betrekken bij het verstrekken van een Verklaring Omtrent het Gedrag. Door de wijziging van wet was het verstrekken van een Verklaring Omtrent het Gedrag dus niet meer alleen op basis van de gegevens uit de uit het strafregister en politieregisters maar op basis van alle strafrechtelijke gegevens.

2.2.3 De Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

In 2004 veranderde de Wet justitiële gegevens van naam en werd de huidige Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg). Vanaf dat moment wordt er onderscheid gemaakt tussen justitiële en strafvorderlijke gegevens¹⁶. Onder justitiële gegevens worden de gegevens verstaan die mogen worden verwerkt in de Justitiële Documentatie (zoals een veroordeling). Strafvorderlijk gegevens zijn alle gegevens die bij het Openbaar Ministerie aan het licht gekomen en in een strafdossier of een politieregister is verwerkt. Dit zijn onder andere gegevens van opsporingsonderzoeken met betrekking tot een persoon.

De bewaartermijnen van de gegevens bedraagt onder de huidige Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens nog steeds vijf jaar voor overtredingen en tien jaar voor overtredingen gevolgd door een vrijheidsstraf. In tegenstelling tot de Wet justitiële gegevens worden strafrechtelijke gegevens van misdrijven pas na dertig jaar verwijderd uit het algemene documentatieregister wanneer er sprake was van een onherroepelijke veroordeling. Dit is tien jaar langer dan de termijn die gold in de Wet Justitiële gegevens. Door deze wijziging zijn ook de bewaartermijnen van misdrijven waar een vrijheidsstraf opgelegd is verlengd met tien jaar. De bewaartermijn voor een misdrijf gevolgd door een vrijheidsstraf van tenminste drie jaar, TBS of plaatsing in jeugdinrichting wordt nu dertig jaar plus de verlenging met de duur van de vrijheidsstraf. Voor misdrijven waar sprake was van een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van meer dan drie jaar voor een delict waar een maximumstraf van acht jaar op staat bedraagt de bewaartermijn nu veertig jaar.¹⁷ Ook in dit geval wordt de duur van de ondergane vrijheidsstraf bij de termijn opgeteld. De registraties met betrekking tot zedenmisdrijven worden nu pas twintig jaar na overlijden verwijderd.

Strafvorderlijke gegevens worden dertig jaar na het onherroepelijk worden van een zaak, door verjaring of twintig jaar nadat de betrokkene is overleden verwijderd. Bij overtredingen geldt dat zij na vijf jaar, door verjaring of twee jaar nadat de betrokkene is overleden, verwijderd worden¹⁸. Deze strafvorderlijke gegevens kunnen door het College van procureur-generaal, welke verantwoordelijk is voor de strafvorderlijke gegevens en de verwerking van deze gegevens, verstrekt worden aan verschillende groepen¹⁹ zoals: de rechtelijke ambtenaren van Nederland, Aruba en de Antillen, de Minister van Justitie, personen of instanties die bevoegd zijn strafbeschikkingen toe te passen, ambtenaren van de politie²⁰ en militairen van de Koninklijke marechaussee.²¹

¹⁶ Artikel 1 lid a en b Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

¹⁷ Kamerstukken // 1995/96, 24 797, nr. 3, p. 20 en 21

¹⁸ Art.39d lid 1 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

¹⁹ Art.39e lid 1 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

²⁰ als bedoeld in artikel 3 lid1 en 2 van de Politiewet 1993

²¹ als bedoeld in artikel 141, onder c, van Wetboek van Strafvordering

Ook kan het College van procureur- generaal strafvorderlijke gegevens verstrekken aan buitengewone opsporingsambtenaren, verantwoordelijke voor de verwerking van politiegegevens, en bewaarders en buitenlandse autoriteiten.²² De termijnen waarna geen gegevens meer werden verstrekt aan de door het College van procureur- generaal bepaalde personen en instanties zijn in de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens niet anders dan de termijnen die in de eerdere Wet Justitiële gegevens vastgelegd zijn.

2.3 De Verklaring Omtrent het Gedrag

De Verklaring Omtrent het Gedrag werd in 1955 ingevoerd om problemen zoals ontslag en weigering bij het solliciteren door het niet vermelden van een crimineel verleden tegen te gaan. Het is mogelijk dat een werkgever het een bezwaar vindt om een functie binnen zijn bedrijf uit te laten oefenen door iemand met een crimineel verleden. Mede daarom werd het vanaf 1955 voor werkgevers mogelijk de sollicitanten om een Verklaring Omtrent het Gedrag te vragen zodat zij de integriteit van de desbetreffende sollicitant beter konden beoordelen. Een Verklaring Omtrent het Gedrag is een verklaring waaruit opgemaakt zou kunnen worden dat iemands gedrag en strafrechtelijk verleden geen belemmering is voor het doel waarvoor de verklaring is aangevraagd zoals voor een nieuwe baan. Vaak wordt de Verklaring Omtrent het Gedrag ook wel een verklaring van goed gedrag genoemd. In praktijk wordt er bij hogere en gevoeliger functies meer om een Verklaring Omtrent het Gedrag gevraagd dan bij lagere functies. Toch is ook bij functies als onderwijzers en taxichauffeurs de Verklaring Omtrent het Gedrag verplicht. Maar ook bij beroepen waar men gebruik maakt van vertrouwelijke gegevens en functies van de overheid vraagt men om een verklaring (Brok, 1999; Perez, 2003)

Ten tijde van de Wet Justitiële documentatie verliep de aanvraag van een Verklaring Omtrent het Gedrag via de burgemeester van de gemeente waar de persoon was opgenomen in het bevolkingsregister. De aanvraag voor een Verklaring Omtrent het Gedrag werd alleen in behandeling genomen wanneer deze de persoon waar de verklaring over ging de aanvraag zelf had ingediend. De burgemeester kon weigeren de Verklaring af te geven wanneer diegene een strafblad had of het doel van de aanvraag niet wettig was. Dit kon bijvoorbeeld zijn wanneer de functie te licht was en de burgemeester de aanvraag onnodig achtte.

Volgens de wet was de burgemeester hier vrij om eigen beleid te volgen. Wanneer de burgemeester de aanvraag niet in behandeling nam werd aan de persoon in kwestie geen Verklaring Omtrent het Gedrag verstrekt. De reden van weigering werd per aangetekende brief aan de persoon bekend gemaakt. Tegen deze beslissing van de burgemeester kon in beroep worden gegaan bij de Commissaris van de Koningin van de desbetreffende provincie (Brok, 1999; Perez, 2003).

Wanneer de burgemeester de aanvraag wel in behandeling nam startte hij een onderzoek naar het gedrag van diegene die de verklaring had aangevraagd. Hierbij maakte hij gebruik van onder andere het strafregister, het register van de politie en andere aanvullende schriftelijke informatie. Zoals reeds eerder in paragraaf 2.2.1 gezegd is werden de strafrechtelijke gegevens van volwassenen vier jaar opgeslagen in het strafregister wanneer er sprake was van een misdrijf.

Bij een misdrijf waar een vrijheidsstraf opgelegd was werden de gegevens echter na acht jaar uit het strafregister verwijderd en werd de duur van de ondergane vrijheidsstraf bij de wettelijke bewaartermijn van acht jaar opgeteld²³.

²² zoals vastgelegd in artikel 118, eerste en tweede lid, van het wetboek van Strafvordering

²³ Artikelen 4, 7, 7a en 9 Wet Justitiële Documentatie

Gegevens waar geen vrijheidsstraf was opgelegd werden na twee jaar verwijderd uit het strafregister. Overtredingen (zonder vrijheidsstraf) werden niet opgenomen in het strafregister.

Er mocht alleen gebruik gemaakt worden van de politieregisters en de schriftelijke informatie als aanvulling op het beeld dat ontstaan was na de gegevens uit het strafregister. Dit kon er echter wel voor zorgen dat er een verkeerd beeld ontstond van de betreffende persoon omdat in de politieregisters en schriftelijke informatie ook onbewezen feiten en verdenkingen waren opgenomen. Daarnaast bevatte het politieregister gevoelige gegevens die niet vrijwillig door de betrokkene waren vrijgegeven. In artikel 27 lid 2 van de Wet JD was opgenomen dat de burgemeester de gegevens die verkregen zijn uit het politieregister ouder zijn dan vier jaar en de gegevens uit andere schriftelijke informatie, niet te betrekken bij de beoordeling indien de persoon in kwestie geen strafblad had (Brok, 1999; Perez, 2003).

De burgemeester moest bij zijn onderzoek rekening houden met zowel de wensen en rechten van de werkgever als de rechten en wensen van de werknemer. De werkgever had behoefte aan informatie over de integriteit van werknemer die misschien in de toekomst een functie binnen zijn bedrijf zou krijgen en de werknemer had er recht op dat er zorgvuldig met zijn privé gegevens zou worden omgegaan omdat dit belangrijk is voor zijn resocialisatieproces (Brok, 1999).

De Verklaring Omtrent het Gedrag zou na vier dagen klaar moeten zijn. In deze verklaring had de burgemeester gekeken naar het gedrag uit het verleden en een afweging gemaakt of dit gedrag en het eventuele strafrechtelijke verleden wat iemand had van invloed zou kunnen zijn op baan die de desbetreffende persoon zou willen uitoefenen. Zo was rijden onder invloed niet relevant voor het verkrijgen van een Verklaring Omtrent het Gedrag voor een baan als onderwijzer, maar wel voor de functie van taxichauffeur. Wanneer er een afwijzing volgde kon men in hoger beroep gaan bij het arrondissementsrechtbank (Perez, 2003).

Voor overheidsinstanties zoals Provincie, Gemeenten en Rijksinstanties was het mogelijk om via een andere manier dan de Verklaring Omtrent het Gedrag aan gegevens te komen over iemand crimineel verleden. Zij konden ten tijde van de Wet Justitiële documentatie informatie verkrijgen via het zogenoemde Centraal Antecedentenbureau van het Ministerie van Binnenlandse zaken. Via deze weg werden gegevens rechtstreeks naar de instantie gestuurd waar de betrokkene zou kunnen worden aangenomen. Wanneer er sprake was van een vaste aanstelling bij de overheid was het mogelijk voor de Secretaris generaal om het strafregister te raadplegen. De Secretaris generaal had zelfs de mogelijkheid om het algemene documentatieregister te raadplegen wanneer het om een vertrouwensfunctie ging binnen de overheid. Deze mogelijkheden werden aan de overheid geboden door het Besluit Inlichtingen Justitiële documentatie (Brok, 1999). Een negatief neveneffect hiervan was dat dit proces via het Centraal antecedentenbureau en via de Secretaris generaal achter de rug van de betrokkene gebeurde en er geen mogelijkheid was om in beroep te gaan. Deze mogelijkheid bood niet de bescherming van de sollicitant die de Verklaring Omtrent het Gedrag wel bood. Daarnaast was het vreemd dat de overheid van ondernemingen en werkgevers verwachtte dat zij de Verklaring van gedrag hanteerde terwijl zij zelf een andere mogelijkheid hadden om meer informatie over het strafrechtelijke verleden van iemand te verkrijgen (Brok, 1999).

Vanaf 1993 raakte steeds meer mensen hun vertrouwen in de Verklaring Omtrent het Gedrag als integriteitstoets kwijt omdat de gegevens die verstrekt werden uit de Justitiële documentatie niet altijd actueel zouden zijn, er alleen gegevens konden worden verkregen uit de politieregisters van de woonplaatsen waar de betrokkene tegenwoordig en vroeger gewoond woonde en omdat een Verklaring Omtrent het Gedrag haast nooit werd afgewezen of geweigerd. Enerzijds omdat men het resocialisatieproces niet in de weg wilde staan, anderzijds omdat men wist dat de Verklaring Omtrent het Gedrag wanneer men in beroep zou gaan toch wel zou worden toegewezen (Kralingen & Prins, 1996).

Mede door deze ontevredenheid veranderde de Wet Justitiële gegevens in de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens. In de nieuwe wet stonden zowel criminaliteitspreventie als integriteitbewaking aspecten centraal.

Met deze verandering van de Wet Justitiële documentatie in de Wet Justitiële gegevens veranderden er ook enkele zaken aan de Verklaring Omtrent het Gedrag. Zo is in de nieuwe wet bepaald dat niet de burgemeester maar de Minister van Justitie over de aanvragen van de Verklaring Omtrent het Gedrag moet beslissen. Wel wordt de aanvraag nog steeds door de burgemeester bij de Minister van Justitie ingediend en helpt hij mee aan het onderzoek. De beoordeling van de aanvraag geschiedt, nu er in de wet slechts een algemeen register is, niet meer alleen op basis uit het strafregister maar op basis van alle gegevens uit het gehele justitieel register. Ook zijn de bewaartermijnen veranderd waardoor het mogelijk is dat men voor de Verklaring Omtrent het Gedrag nog verder kan terugkijken. Voorheen varieerde de bewaartermijnen van de gegevens die in het strafregister waren opgenomen van vier tot acht jaar. Met de verandering van wet en de komst van slechts één algemeen documentatieregister zijn deze bewaartermijnen ongeveer vervijfvoudigd (Perez, 2003).²⁴ Daarnaast verdween ook het Centraal Antecedentenbureau van Binnenlandse zaken.

In januari 2007 zijn de regels betreffende het verkrijgen van een Verklaring Omtrent het Gedrag voor personen die met minderjarige willen werken in de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens aangescherpt. Het is voor personen niet meer mogelijk om met minderjarigen te werken wanneer zij twintig jaar voor hun aanvraag van een verklaring (on)voorwaardelijk veroordeeld zijn tot een taak- of gevangenisstraf vanwege een zedendelict. Ook krijgen personen geen verklaringen omtrent het gedrag wanneer men twee of meerdere keer veroordeeld zijn tot een (on)voorwaardelijke taak- of gevangenisstraf vanwege een zedendelict en men tien jaar voor de aanvraag een keer geregistreerd staat in de Justitiële documentatie met een geseponeerde zaak over een zedendelict of een andere straf dan een taak- of gevangenisstraf heeft gekregen vanwege een zedendelict. Verder is er in de huidige Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens weinig veranderd ten opzichte van de Wet justitiële gegevens wanneer het gaat om de Verklaring Omtrent het Gedrag.

Door in een advertentie al de eis van een Verklaring Omtrent het Gedrag te vermelden zullen mensen die denken geen verklaring te kunnen krijgen ook niet reageren op de advertentie, is de mogelijkheid aanwezig dat de werkgever de sollicitant weigert vanwege het feit dat de sollicitant geen gedragsverklaring bij de werkgever in kan leveren. Hierdoor heeft er al een proces van selectie plaats nog voorat het sollicitatieproces heeft plaatsgevonden. Het is hierdoor mogelijk dat er personen zijn die geen kans meer hebben op de baan zonder dat zij hebben kunnen laten zien wat voor kwaliteiten zij bezitten (Brok, 1999). Daarnaast zijn er nog steeds werkgevers die geen vertrouwen hebben in de Verklaring Omtrent het Gedrag als integriteittoets. Daarom schakelen zij vaak een particulier recherchebureau in die hen de informatie kunnen geven die ze willen. Deze alternatieven zorgen voor een inbreuk op de privacy van de betrokkene (Brok, 1999).

²⁴ Omdat iedereen het recht heeft te weten wat er over zichzelf is opgenomen in het Justitiële documentatieregister is er op 3 juli 1996 een inzagenregeling van dit register opgenomen.

2.5 Conclusie en interpretatie veranderingen

Uit de voorgaande paragrafen kan geconcludeerd worden dat het huidige beleid in Nederland met betrekking tot de registratie van strafrechtelijke gegevens door de jaren heen erg veranderd zijn. Zo zijn de bewaartermijnen van strafrechtelijke gegevens ongeveer vervijfvoudigd (zie tabel 1) en is er een strenger beleid bij het verschaffen van de Verklaring Omtrent het Gedrag gekomen. Hierdoor is het voor personen met een strafrechtelijk verleden nog moeilijker geworden om te herintegreren in de maatschappij omdat door de langere bewaartermijnen hun strafrechtelijke verleden langer een rol blijven spelen bij bijvoorbeeld het verstrekken van een Verklaring Omtrent het Gedrag.

Vooraf voor zedendelinquenten is het beleid nog strenger geworden. Door de nog langere bewaartermijnen en het verstrekken van de Verklaring Omtrent het Gedrag te bemoeilijken zullen zij voor lange tijd achtervolgd worden door hun criminele verleden.

De verandering van het beleid en de wetten zou het gevolg kunnen zijn van de verschuiving van een verzorgingsstaat naar een veiligheidsstaat. Na de Tweede wereldoorlog veranderde Nederland in een verzorgingsstaat. Hierbij waren vooral de gezondheidszorg, werkgelegenheid, onderwijs en de sociale zekerheid erg belangrijk en was het doel om er vooral voor te zorgen dat het goede op een rechtvaardige manier verdeeld werd. De overheid had hier een sturende rol in. Het beschermen van de privacy van mensen met een strafrechtelijk verleden was ook een bepaalde sociale zekerheid waar de overheid voor moest zorgen (Weerman, 2001). Dit kan geleid hebben tot de invoering van de Wet Justitiële documentatie die dit kon bewerkstelligen.

Na de jaren tachtig veranderde Nederland van een verzorgingsstaat naar een veiligheidsstaat, ook wel een risicomaatschappij genoemd. De nadruk lag nu vooral op de vraag naar veiligheid binnen de maatschappij. Dit zou geleid kunnen hebben tot de wijziging van de Wet justitiële gegevens en de verandering in de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens daarna omdat in deze wetten vooral de criminaliteitspreventie een centrale rol speelt. Dit in tegenstelling tot de Wet Justitiële Documentatie waar vooral de persoonsbescherming een centrale rol speelde. Omdat de criminaliteitspreventie in de Wet justitiële gegevens centraal staat is de positie van de veroordeelden achteruit gegaan en is het door de verlenging van de bewaartermijnen mogelijk dat iemand die veroordeeld is geweest na jaren nog steeds achtervolgd wordt door zijn of haar strafrechtelijke gegevens uit het verleden.

Hoofdstuk 3 Het beleid internationaal

3.1 Inleiding

Naast het bestuderen van het gebruik van criminele registers in Nederland is het interessant om te onderzoeken hoe er in andere landen wordt omgegaan met strafrechtelijke gegevens. Eerder werd in hoofdstuk 2 vastgesteld dat het beleid in Nederland ten aanzien van het registreren van strafrechtelijke gegevens door de jaren heen strenger is geworden. De vraag is alleen: is Nederland wel zo streng wanneer men het Nederlandse beleid vergelijkt met het beleid wat internationaal gevoerd wordt.

Internationaal en vooral in Europa zijn er veel landen waar personen gescreend worden door middel van een certificaat of verklaring van gedrag. Dit is onder andere het geval in België, Duitsland, Griekenland, Luxemburg, Nederland, Spanje en Portugal. In Italië worden personen gescreend door middel van een kopie uit het criminele register. Sommige landen verschaffen de werkgevers een samenvatting van de meest relevante en recente delicten, terwijl andere landen liever een gedragsverklaring ontvangen (Loucks, Lyner & Sullivan, 1998). Één van de doelen van het registreren was dat naast het screenen delinquenten ook eerder te vinden zouden zijn wanneer er opnieuw een zelfde delict heeft plaatsgevonden (Thomas, 2000).

Enkele landen gaan nog verder dan alleen het registreren en maken de strafrechtelijke gegevens bekend aan derden (*notification*). Één van deze landen is de Verenigde Staten. Hier worden de gegevens van criminelen sinds de jaren negentig vrijgegeven aan het publiek. Met deze zogenoemde *community notification* wordt gehoopt de buurtbewoners te informeren over het feit dat er een crimineel in de buurt woont of komt wonen. In enkele staten moet een zedendelinquent zichzelf bekend maken terwijl in andere staten het juist de politie is die bepaalt welke gegevens openbaar gemaakt zullen worden (Leuw, 2000; Van Gestel, Knaap & Hendriks, 2006).

In dit hoofdstuk zal dieper in worden gegaan op het beleid wat in verschillende landen van toepassing is ten aanzien van het registreren van strafrechtelijke gegevens en zal besproken worden hoe het Nederlandse beleid zich verhoudt tot het beleid wat internationaal gevoerd wordt.

3.2 Europa

3.2.1 Zweden

Het politieregister in Zweden bestaat uit twee delen. Het eerste deel is het “Belastningsregistret”, dit register bevat alle details over de veroordelingen van criminelen. Het tweede deel is het zogenoemde “Misstankeregister” dit bevat, in tegenstelling tot het “Belastingregistret”, alleen aanklachten, verdenkingen en andere belastende gegevens. Beide registers worden onderhouden door de Swedish Police Service. Gegevens over veroordelingen en misdrijven waar een vrijheidsstraf is opgelegd zullen tien jaar na het eind van deze straf verwijderd worden uit de registers. Voor lichtere overtredingen worden de strafrechtelijke gegevens al na vijf jaar verwijderd. Wanneer zich echter weer een delict voordoet dan zal deze bewaartermijn verlengd worden. Iedere inwoner van Zweden heeft een eigen Unique National Registration Number om zo de juiste persoon op te sporen (Fitch, Chapman & Hilton, 2007).

3.2.2 Polen

In Polen maakt men gebruik van een instantie waar de criminele veroordelingen worden geregistreerd, het National Criminal Record Office (NCRO). Hier worden alleen veroordelingen geregistreerd, andere strafrechtelijke gegevens worden bij de politie bewaard en worden alleen lokaal gebruikt. Alleen de achtergronden van werknemers in het onderwijs kunnen gecheckt worden. Of veroordeelden gecontroleerd worden wanneer zij gaan solliciteren naar een baan hangt af van de werkgever, omdat werkgevers in Polen vrij zijn om te bepalen of een gedragsverklaring nodig is. Personen kunnen een kopie van hun criminele register ten behoeve van een werkgever opvragen bij het NCRO maar ook voor een eventuele baan in het buitenland.

Gegevens over criminele veroordelingen worden vijf jaar bewaard als het gaat om een delict waar geen vrijheidsstraf is opgelegd. Wanneer wel sprake is van een vrijheidsstraf dan geldt een bewaartermijn van tien jaar. De strafrechtelijke gegevens van jongeren zullen verwijderd worden nadat de betreffende persoon de leeftijd van drieëntwintig heeft bereikt. In 2006 is bepaald dat gegevens van zedendelinquenten voor onbepaalde tijd worden bewaard in het criminele register van het NCRO. (Fitch, Chapman & Hilton, 2007).

3.2.3 Groot - Britannië

Alle strafrechtelijke gegevens van het Verenigd- Koninkrijk zijn opgenomen in het register van het Criminal Records Bureau. In de data van het Criminal Records Bureau zijn nog drie lijsten opgenomen: de lijst van Protection of Children Act (POCA), List 99 en de lijst van Protection of Vulnerable Adults (POVA) (Fitch, Chapman & Hilton, 2007).

Voor Groot- Britannië geldt dat alle werkgevers eerst het criminele verleden van iemand moeten controleren voordat ze diegene aannemen. Deze informatie kunnen zij aanvragen bij het Criminal Records Bureau (CRB). Zij gaan vervolgens alle relevante informatie verzamelen en sturen deze na acht weken op naar de werkgever. Het is aan de werkgevers zelf om te bepalen of ze de persoon aannemen of niet. Het is echter een strafbaar feit wanneer iemand een aanvraag doet om met kinderen of kwetsbare volwassenen te werken wanneer hij/ zij is opgenomen in een van de drie lijsten (POCA, POVA, of List 99).

Het is mogelijk om in beroep te gaan tegen de informatie en advies van het Criminal Records Bureau. Dit is voor zedendelinquenten niet zomaar mogelijk, zij zullen hiermee moeten wachten tot na een bepaalde periode. De gegevens die opgenomen zijn in de registers van het Criminal Records Bureau blijven voor onbepaalde tijd bewaard (Fitch, Chapman & Hilton, 2007). Omdat de criminele gegevens tussen Groot-Brittannië, Wales en Noord-Ierland uitgewisseld worden is het voor zedendelinquenten en andere delinquenten niet zomaar mogelijk om wel een baan met minderjarigen in een van deze buurlanden te krijgen (Fitch, Chapman & Hilton, 2007).

In 2003 werd de Sexual Offences Act ingevoerd. Deze bracht een *notification order* met zich mee. Hierdoor werd het mogelijk zedendelinquenten langer onder toezicht te houden dan andere type daders en ontstond er een mogelijkheid om instanties zoals de scholen en werkgevers te informeren. Zedendelinquenten werd verplicht zich aan enkele voorwaarden te houden wanneer hun vrijheidsstraf ten einde was. Ze moeten zich op vastgelegde tijden melden bij de politie en moeten doorgeven waar ze wonen. De periode van deze meldingsplicht is afhankelijk van de ernst van het gepleegde delict waarvoor de zedendelinquent is veroordeeld (Fitch, Chapman & Hilton, 2007).

In 2008 is er een nieuw beleidsprogramma ingevoerd, het Independent Barring Board. Met dit beleid zou tegengegaan moeten worden dat zedendelinquenten en andere criminelen een beroep kunnen uitoefenen dat met kinderen of kwetsbare volwassenen te maken heeft. Dit geldt ook voor een aantal verantwoordelijke posities en vertrouwensfuncties. Met dit beleid zou tegengegaan kunnen worden dat kinderen bij criminele pleegouders geplaatst zouden worden. Hierbij maakt men geen onderscheid tussen betaalde en onbetaalde banen.

3.2.4 Noord-Ierland

In Noord-Ierland is de Police Service of Northern Ireland (PSNI) verantwoordelijk voor de database met strafrechtelijke gegevens en het managen van de criminele registers. Deze database, het Integrated Criminal Intelligence System (ICIS), bestaat uit twee gescheiden lijsten die de namen bevatten van personen voor wie het niet meer mogelijk is om nog met minderjarige te werken of om bepaalde banen uit te oefenen. De twee lijsten waar deze gegevens zijn opgenomen zijn de Disqualified from Working with Children List (DWC NI) en de List of Unsuitable People (UP). Wanneer werkgevers de achtergrond van hun (toekomstig) personeel te weten zouden willen komen dan kunnen zij dit aanvragen bij de CRO. Zij zullen vervolgens onderzoek doen naar de achtergrond van de desbetreffende persoon waar een aanvraag voor gedaan is, op basis van de DWC NI, UP, ICIS, de Police National Computer en de lijsten van Engeland en Wales met de namen van personen die veroordeeld zijn of ongeschikt zijn bevonden voor bepaalde functies op de arbeidsmarkt. (Fitch, Chapman & Hilton, 2007).

De gegevens uit de criminele registers blijven in Noord-Ierland voor onbepaalde termijn bewaard omdat hier geen regels voor bestaan. Er bestaat echter een uitzondering van personen die een licht delict hebben begaan wanneer zij jonger dan achttien jaren waren. In Sectie 258 van de Childrens Act uit 2001 staat dat hen geen mogelijkheden ontnomen mogen worden door het lichte criminele verleden wat zij hebben (Fitch, Chapman & Hilton, 2007).

3.2.5 Republiek Ierland

In de Republiek Ierland worden criminele gegevens in slechts een politiedatabase bewaard genaamd Pulse waar de Irish Police verantwoordelijk voor is. Daarnaast is er een extra Sex Offender Register voor zedendelinquenten wat onderhouden wordt door de organisatie ROI. Maatschappelijk werkers, pleegouders en werknemers in de gezondheidssector worden eerst onderzocht voordat zij aangenomen worden. Dit wordt gedaan door de Garda Central Vetting Unit die advies geeft en relevante informatie verzamelt uit de PULSE. Veroordelingen die zijn opgenomen in het register worden niet zomaar gepasseerd bij het geven van advies (Fitch, Chapman & Hilton, 2007).

3.3 Verenigde Staten

In 1994 trad in de Verenigde- Staten de Crime Control and Law Enforcement Act in werking. Hierdoor werd het verplicht om criminelen die ernstige delicten hadden gepleegd te registreren. Na deze wet volgde de Jacob Wetterling Act waardoor het verplicht werd voor alle staten om ernstige criminelen, zoals zedendelinquenten, te registreren. Hierbij ging het vooral om informatie van de persoon zelf, sofinummers, verblijfplaats, foto's en vingerafdrukken. Ook de Justitiële informatie over veroordelingen en vrijlatingen werden geregistreerd (Leuw, 2000; Van Gestel e.a., 2006).

De periode van registratie varieert voor de verschillende staten van vijf jaar tot levenslang. In feite is het zo dat in de Verenigde- Staten de strafrechtelijke gegevens altijd behouden blijven. Echter in sommige staten is het verplicht ze te vernietigen wanneer de registratieplicht ten einde is (Leuw, 2000; Van Gestel e.a., 2006). Ook is in de wet opgenomen dat zedendelinquenten niet meer aangenomen mogen worden voor een baan waar ze met minderjarigen in aanraking komen.

In de Verenigde- Staten hebben veroordeelden te maken met allerlei beperkingen te maken waaronder in het onderwijs. In 1998 werden veranderingen aangebracht aan de Higher Education Act van 1965 welke het voor personen die zich schuldig hebben gemaakt aan drugsdelicten onmogelijk maakte om te lenen, bepaalde vergunningen aan te vragen en assistentie te krijgen bij werk en studie. Veroordeelden hebben minimaal één jaar te maken met deze beperkingen en gaan pas weg na een onbepaalde periode welke afhankelijk is van het aantal delicten die volgen (Bushway & Sweeten, 2007). Ook is het door de Safe Families Act uit 1997 voor toekomstige adoptie ouders en pleegouders is het voor de rest van hun leven onmogelijk geworden om minderjarigen in huis te hebben wanneer zij veroordeeld zijn voor een zedendelict of andere zware misdrijven. Voor lichtere delicten en drugsdelicten geldt een periode van vijf jaar (Bushway & Sweeten, 2007).²⁵

Deze beperkingen zijn slechts een deel van de beperkingen waarmee personen met een crimineel verleden mee te maken krijgen. Naast deze beperkingen zijn zij ook beperkt in bijvoorbeeld hun en plaatsing in sociale woningbouw (Uggen, 2006).

Naast de registratieverplichting was het de staat Washington die als eerste de Community Protection Act invoerde. Hierdoor was het mogelijk om selectief informatie over een zedendelinquent openbaar te maken aan het publiek. Sindsdien volgden de andere staten waardoor op dit moment iedere staat van de Verenigde- Staten een systeem van registratie heeft en gebruik maakt van *notificationprocedures*. Er werd ook van delinquenten verwacht dat zij zich binnen dertig dagen nadat zij waren vrijgelaten of voordat hun voorwaardelijke straf begon, zouden melden bij de politie van de

²⁵ In de meeste staten wordt het beleid op de bovenstaande manier geïmplementeerd. In California kent men echter de regel dat kinderen wel (terug) geplaatst kunnen worden bij pleegouders en adoptieouders wanneer zeker is dat ze geen risico meer vormen voor het gezin doordat zij een programma hebben gevolgd om terug te integreren in de maatschappij (Samuels & Mukamal, 2004; Bushway & Sweets, 2007).

buurt waar zijn zouden gaan wonen. Dit geldt ook voor delinquenten die tijdelijk in een bepaalde buurt gingen wonen of gingen verhuizen (Leuw, 2000; Van Gestel e.a., 2006).

De invulling van deze systemen en procedures kunnen verschillen per staat. Zo werd in 1996 in California Megans Law aangenomen nadat in 1994 de toen zevenjarige Megan Kanka vermoord en verkracht werd door haar overbuurman die in het verleden ook enkele zedendelicten had gepleegd. Met de invoering van Megans Law is het voor het publiek mogelijk om nog meer informatie over een zedendelinquent te verkrijgen. Men kan telefonisch of via internet controleren of iemand geregistreerd staat in het register met zedendelinquenten (Trone, 1999; Leuw, 2000; Van Gestel e.a., 2006).

3.4 Canada

In 1992 werd in Canada de Corrections and Conditional Release Act (CCRA) ingevoerd. Hierdoor werd het verplicht om informatie te verschaffen over de identiteit en het criminele verleden van een veroordeelde aan instanties zoals politie en de reclassering. Binnen de wet is ook de mogelijkheid ingevoerd tot notificatie door de politie wanneer een crimineel weer op vrije voeten is gesteld.

Verschillende provincies van Canada hebben de mogelijkheid ingesteld om het publiek te informeren over iemand met een crimineel verleden. Dit informeren wordt meestal gedaan door een aangesteld adviescomité. Daarnaast registreren alle provincies de gegevens van criminelen. Het verschil tussen de provincies is wel dat de ene provincie alleen zedendelinquenten registreert en de andere provincie zich bij de registratie vooral richt op de gewelddadige criminelen. Zo wordt in de provincie Brits-Columbia een inschatting gemaakt van het recidiverisico van criminelen die een delict hebben gepleegd tegen een kind. Aan de hand hiervan wordt bepaald in hoeverre de gegevens van de delinquent door de politie vrijgegeven moeten worden aan het publiek (Leuw, 2000; Van Gestel e.a., 2006).

3.5 Het screenen van migranten

Een schokkende zaak in 2004 betreffende Michel Fourniret, een Fransman, was een voorbeeld van de mogelijke gevolgen van het falen van informatie uitwisseling tussen landen bij het controleren van de achtergronden van personen uit het buitenland die met minderjarigen zouden willen werken. Fourniret was voorheen veroordeeld vanwege een serie moorden en andere seksuele delicten met minderjarigen maar het lukte hem toch te verhuizen naar België waar het voor hem mogelijk was een baan te krijgen in een school. Toen hij deze functie had pleegde hij weer enkele moorden en seksuele delicten met minderjarigen. Noch de Belgische autoriteiten noch de school was op de hoogte van zijn criminele verleden (Fitch, Chapman & Hilton, 2007).

De Europese landen proberen gebeurtenissen zoals deze tegen te gaan door migranten die in hun land willen komen werken te screenen door middel van een gedragsverklaring. Hierbij gaat het vooral om migranten en werknemers die solliciteren naar een baan waarbij zij met minderjarigen komen te werken. Ook Nederland maakt gebruik van deze gedragsverklaring om zowel migranten als werknemers te screenen. Van alle landen die in dit hoofdstuk besproken zijn maakt slechts één land, de Republiek-Ierland, geen gebruik van de mogelijkheid migranten te screenen. Polen stelt het screenen alleen verplicht voor migranten. Het screenen van werknemers is in dit land vrijblijvend.

De landen die deel uitmaken van het Verenigd- Koninkrijk maken gebruik van een algemeen register waar alle zware criminelen en zedendelinquenten die geregistreerd staan in de landen van het Verenigd- Koninkrijk. Hierdoor is het voor personen met een crimineel verleden niet mogelijk om in één van de aangrenzende landen te gaan werken zonder dat men af weet van zijn of haar criminele verleden. In de Benelux is er nog geen sprake van een soortgelijk algemeen register voor de landen Nederland, België en Luxemburg (Fitch, Chapman & Hilton, 2007).

3.6 Het Nederlandse beleid vs. het internationale beleid

Er kan geconcludeerd worden dat het Nederlandse beleid vanwege de lange bewaartermijnen en de vraag naar een gedragsverklaring beschouwd kan worden als een relatief streng beleid ten aanzien van de registratie van strafrechtelijke gegevens wanneer het beleid vergeleken wordt met het beleid van andere landen. Wel is het beleid minder streng dan het beleid dat gevoerd wordt Groot- Brittannië, de Verenigde – Staten en Canada waar de strafrechtelijke gegevens voor onbepaalde tijd bewaard worden en gebruik wordt gemaakt van *notification order*.

In de meeste Europese landen worden net als in Nederland strafrechtelijke gegevens geregistreerd in strafregisters en databases. De gegevens uit deze registers worden echter op verschillende manieren gebruikt en bewaard. In Zweden en Polen variëren de bewaartermijnen van vijf jaar tot tien jaar. Wel wordt in Zweden gesteld dat deze bewaartermijnen verlengd worden wanneer zich weer een delict voordoet. In Nederland staan de bewaartermijnen voor de overtredingen en misdrijven vast en veranderen ze niet meer naarmate men meerdere delicten heeft gepleegd. Ook zijn de Nederlandse bewaartermijnen al vanaf het eerste delict langer dan de bewaartermijnen die gelden in Zweden en Polen. Toch hebben Nederland en Polen gemeen dat zij de strafrechtelijke gegevens van zedendelinquenten langer bewaren dan strafrechtelijke gegevens van andere delicten. Voor Nederland worden de gegevens van zedendelinquenten tot twintig jaar na het overlijden van de delinquent bewaard, in Polen blijven de gegevens van zedendelinquenten voor onbepaalde tijd opgenomen in de registers. Groot- Brittannië heeft een nog strenger beleid en bewaart de gegevens van alle soorten delicten, ongeacht het om een overtreding of een misdrijf gaat, voor onbepaalde tijd.

In de Verenigde –Staten verschillen de bewaartermijnen van vijf jaar tot voor onbepaalde tijd. Dit verschil wordt vooral veroorzaakt doordat in de verschillende staten een ander beleid wordt gevoerd. In het algemeen worden in de Verenigde – Staten de geregistreerde gegevens in feite voor onbepaalde tijd bewaard.

In alle Europese landen, waaronder Nederland, heeft niet zomaar iedereen toegang tot de geregistreerde strafrechtelijke gegevens. Vaak hebben alleen personen die zijn vastgelegd in een wet toegang tot de geregistreerde gegevens. Dit geldt niet voor landen als de Verenigde- Staten en Canada waar ze de strafrechtelijke gegevens van zedendelinquenten en zware criminelen openbaar maken waardoor iedereen toegang heeft tot de strafrechtelijke gegevens. Slechts één land in Europa, Groot-Brittannië, maakt sinds 2003 ook weliswaar gebruik van de *notification order*. Weliswaar in mindere mate dan in de Verenigde- Staten en Canada alleen voor zedendelinquenten. Zij moeten nadat ze hun vrijheidsstraf hebben uitgezeten zich voor een bepaalde periode op gestelde tijdstippen bij de politie melden en zij zullen moeten aangeven waar zij wonen of gaan wonen. Ook zullen de gegevens aan scholen, instanties en werkgevers gemeld worden.

Op basis van de verzamelde informatie zou voor landen als de Verenigde- Staten, Canada en Groot- Brittannië in dit onderzoek verwacht kunnen worden dat het in deze landen langer duurt voordat de veroordelingkansen van veroordeelden en niet- veroordeelden sneller niet meer te onderscheiden zijn dan in Nederland. Dit kan verwacht worden omdat in deze landen sprake is van langere bewaartermijnen en omdat in deze landen meer mensen toegang hebben tot de strafrechtelijke gegevens dan in Nederland het geval is. Dit zou ervoor kunnen zorgen dat veroordeelden nog langer te maken hebben met beperkingen vanwege hun criminele verleden.

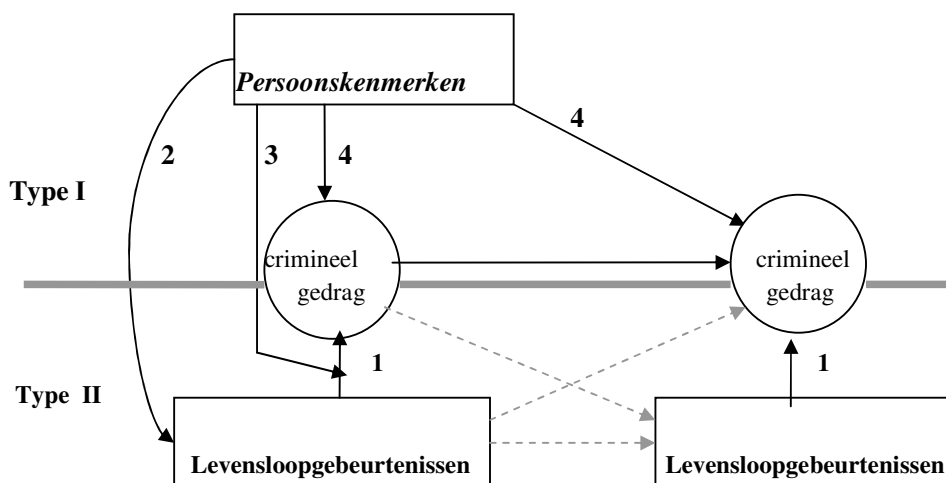
Hoofdstuk 4 Theoretisch kader

4.1 Inleiding theorieën

Toen Nederland in 1955 onder de Wet Justitiële Documentatie begon met het registreren van strafrechtelijke gegevens had dit als primair doel een einde te maken aan het feit dat veroordeelden achtervolgd werden door hun criminele verleden door de ruime mogelijkheden om iemands strafrechtelijk verleden te achterhalen. Door het opstellen van bewaartermijnen voor de verschillende soorten delicten en in de wet vast te leggen wie al dan niet toegang had tot de strafrechtelijke gegevens werd gehoopt deze stigmatisering en etikettering tegen te gaan.

De laatste jaren is de wetgeving op dit punt sterk veranderd. Met de komst van de Wet justitiële gegevens en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens zijn criminaliteitspreventie en de integriteitbewaking een belangrijke rol gaan spelen. De bewaartermijnen werden verlengd wat in feite op gespannen voet staat met het originele doel van de Wet Justitiële Documentatie. De personen die de Wet in 1955 opgesteld hebben waren vooral bezorgd over de invloed van de omgeving op het criminele gedrag. Men ging er eerst vanuit dat crimineel gedrag veroorzaakt werd door omgevingsfactoren. Deze veronderstelling lijkt te hebben plaatsgemaakt voor de gedachte dat niet alleen omgevingsfactoren een rol spelen maar dat juist persoonskenmerken het criminele gedrag kunnen verklaren. Hierdoor ontstond in de samenleving het idee dat veroordeelden een hogere kans hadden om te recidiveren dan niet- veroordeelden en de maatschappij beschermd zouden moeten worden. Het registreren van strafrechtelijke gegevens en het verlengen van de bewaartermijnen zou de criminaliteit en recidive moeten terugdringen. Maar de lange bewaartermijnen zouden ook gezien kunnen worden als een omgevingsfactor die recidive juist in de hand werkt door mensen uit te sluiten omdat eerder veroordeelden door de lange bewaartermijnen moeilijker aan een Verklaring Omtrent het Gedrag kunnen komen en bepaalde beroepen niet mogen uitoefenen. Het huidige beleid komt overeen met slechts één invalshoek van de ontwikkelingscriminologie: de statische benadering.

De ontwikkelingscriminologie kent drie verschillende theoretische invalshoeken: de statische, de dynamische en de typologische benadering. Het al dan niet vertonen van crimineel gedrag zou veroorzaakt kunnen worden door persoonskenmerken, omgevingsfactoren (zoals trouwen en het hebben van een baan) of door een combinatie van beiden. De drie invalshoeken die in dit hoofdstuk besproken zullen worden zijn relevant voor dit onderzoek omdat zij alle drie op een verschillende manier de *continuïteit* van crimineel gedrag proberen te verklaren.

Figuur 4.1 Mogelijke invloeden op het verloop van crimineel gedrag op twee momenten.

Figuur 4.1 laat zien hoe de verschillende theorieën uitgaan van verschillende oorzaken van crimineel gedrag tijdens de eerste en tweede veroordeling. De statische benadering (pijl 2 en 4 in figuur 4.1) gaan er vanuit dat crimineel gedrag op tijdstip 1 en 2 veroorzaakt wordt door persoonskenmerken zoals zelfcontrole en een criminele neiging. Deze persoonskenmerken zouden ook van invloed zijn op het al dan niet voorkomen van levensloopgebeurtenissen. Aanhangers van deze benadering gaan er vanuit dat er geen direct effect is van levensloopgebeurtenissen of sociale controle op crimineel gedrag (Cohen & Vila, 1996).

De pijlen 1 staan voor de dynamische benadering. Theorieën die bij deze benadering horen gaan er vanuit dat er wel een invloed is van levensloopgebeurtenissen op het vertonen van crimineel gedrag op tijdstip 1 en 2. De dynamische en statische benadering hebben gemeen dat zij op alle type daders toepasbaar zijn. Dit geldt niet voor de typologische theorie (pijl 3). Aanhangers van deze visie gaan er vanuit dat er twee typen daders: adolescentiegelimiteerde daders (Type 1) en persistente daders (Type 2). Voor beide type daders worden verschillende effecten van levensloopgebeurtenissen en persoonskenmerken verwacht. Adolescentiegelimiteerde daders zouden te maken hebben met een dynamische verklaring voor crimineel gedrag terwijl het crimineel gedrag van persistente daders juist verklaard wordt vanuit een statische visie waar levensloopgebeurtenissen niet van invloed zijn en alles bepaald wordt door persoonskenmerken.

Het is mogelijk dat het criminele gedrag op tijdstip 1 van invloed is op het plaatsvinden van levensloopgebeurtenissen en crimineel gedrag op tijdstip 2. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer iemand op tijdstip 1 veroordeeld is en hier nog steeds de beperkingen van ondervind en door de samenleving gelabeld (dynamisch) wordt. Dit zal er voor zorgen dat deze persoon zich verstoten voelt en opnieuw crimineel gedrag zal vertonen. Ook is het mogelijk dat levensloopgebeurtenissen op tijdstip 1 crimineel gedrag en levensloopgebeurtenissen op tijdstip 2 kunnen beïnvloeden. (zie onderbroken pijlen).

In dit hoofdstuk zullen alle drie de theorieën nader worden behandeld en zal bekeken worden wat zij verwachten. Op basis van de theorieën zullen vervolgens hypothesen worden geformuleerd.

4.2 De statische benadering : Zelfcontroletheorie

De eerste benadering die van toepassing is op dit onderzoek is de statische benadering.

In figuur 4.1 staan pijl 2 en 4 voor de statische visie op crimineel gedrag. Aanhangers van deze visie verwachten dat zowel de criminele carrière als veranderingen in de levensomstandigheden afhankelijk zijn van persoonskenmerken als zelfcontrole en criminele geneigdheid (Cohen & Villa, 1996). Iemands criminele geneigdheid wordt niet beïnvloed door levensloopgebeurtenissen. Het is echter wel zo dat iemands criminele geneigdheid van invloed is op levensloopgebeurtenissen.

Statische theorieën schrijven crimineel gedrag toe aan een individuele neiging die zich ontwikkelt voor en tijdens de vroege jeugd (Gottfredson & Hirschi, 1990; Ezell & Cohen, 2005; Weerman, 2001; Blokland & Nieuwbeerta, 2004a). Wanneer deze neiging zich eenmaal gevormd heeft, beïnvloedt deze neiging niet alleen het criminele gedrag maar ook de ontwikkeling van het individu op andere domeinen in het leven zoals werk en huwelijk (Hirschi & Gottfredson, 1995). De belangrijkste en meest bekende statische theorie die relevant is voor dit onderzoek is de zelfcontroletheorie van Gottfredson en Hirschi (1990).

Deze theorie gaat er vanuit dat crimineel gedrag samenhangt met de mate van zelfcontrole die personen bezitten. Mensen verschillen door opvoeding en aanleg in de mate van zelfcontrole. Wanneer iemands niveau van zelfcontrole eenmaal is gevormd (tijdens de vroege jeugd) is dit een onveranderbare eigenschap (Ezell & Cohen, 2005). Levensloopgebeurtenissen of andere veranderingen in de sociale omgeving die later (tijdens de volwassenheid) plaatsvinden hebben geen effect meer op het behaalde niveau van zelfcontrole en daarom ook niet op het criminele gedrag van het desbetreffende individu. Dat de statische theorie werkelijk externe factoren uitsluit wordt bevestigd in het volgende citaat:

“The life- course view is that specific events cause or prevent specific forms of crime. To make these events causal, the life-course perspective is forced to exclude them from the realm of deviant behavior and crime. From the perspective of the control theory, the same events are within the realm of deviance and thus predictable from the concept of self-control. Alleged causal connections from one perspective between unemployment and property crime between marriage failure and drinking are from the other perspective merely illustrations of the versatility of offenders and the enduring consequences of low self-control.” (Hirschi & Gottfredson, 1995:134)

De theorie veronderstelt dus dat personen die weinig zelfcontrole bezitten op ieder moment van het leven een hogere kans hebben om crimineel gedrag te vertonen dan iemand met meer zelfcontrole ongeacht de gevolgen op maatschappelijk en sociaal niveau (Weerman, 2001; Ezell & Cohen, 2005). Mensen met een lage zelfcontrole vertonen niet alleen meer crimineel gedrag gedurende hun leven, maar hebben ook een grotere kans op scheiden, alcoholproblemen en werkloosheid. Er is volgens de theorie sprake van een schijnverband. Gottfredson en Hirschi (1990) gaan er vanuit dat crimineel gedrag naarmate men ouder wordt afneemt. Echter, omdat dit voor iedereen in dezelfde mate gebeurd blijven verschillen tussen personen in de kans op crimineel gedrag bestaan (Gottfredson & Hirschi, 1990).

Op basis van deze theorie zou er dus voorspeld kunnen worden dat iemand met weinig zelfcontrole meer crimineel gedrag zal vertonen dan iemand met veel zelfcontrole. Wanneer een veroordeling een indicatie zou zijn van een lage zelfcontrole dan zou iemand die veroordeeld is een hogere kans hebben om te recidiveren dan iemand die nog niet veroordeeld is.

Ondanks het gegeven dat de veroordelingkans tijdens de volwassenheid voor iedereen in dezelfde mate afneemt is het door het verschil van de kansen onmogelijk dat de recidivekansen voor veroordeelden en niet veroordeelden elkaar kruisen en gelijk zullen worden.

Deze voorspelling sluit aan bij de assumptie waarop de huidige Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens is gebaseerd. Door het registreren van de strafrechtelijke gegevens van personen die een crimineel delict hebben begaan ontstaat een lijst met mensen die vanuit statisch oogpunt weinig zelfcontrole hebben en die volgens de statische benadering dus een grotere kans hebben om te recidiveren. Alleen zij die geen delict hebben gepleegd binnen de sector waar zij een Verklaring Omtrent het Gedrag voor aanvragen zullen een verklaring ontvangen. Anderen die in hun verleden wel schuldig zijn geweest aan een delict binnen de sector waar zij de Verklaring Omtrent het Gedrag voor aanvragen zullen echter geen verklaring ontvangen omdat men bij hen verwacht dat zij eerder zullen recidiveren.

Vanuit statisch perspectief is er dus grond voor lange bewaartermijnen van strafrechtelijke gegevens en veroordeelden geen gedragsverklaring te verstrekken omdat hun crimineel gedrag een gevolg zou zijn van weinig zelfcontrole en dit gedrag onveranderbaar zou zijn gedurende de verdere levensloop. Bovendien zullen, omdat levensloopgebeurtenissen er toch niet toe doen, veroordeelden geen last hebben van de negatieve gevolgen van de lange bewaartermijnen en uitsluiting van beroepen. De hypothese op basis van deze verwachtingen luidt als volgt:

H₁ : Het recidiverisico van veroordeelden zal, ongeacht de leeftijd van de laatste veroordeling of het type delict, niet gelijk worden aan de veroordelingkans van niet-veroordeelden.

4.3 De dynamische benadering: Sociale controle theorie en Labeling

Theorieën die bij de dynamische benadering horen gaan er vanuit dat de ontwikkeling van crimineel gedrag continu beïnvloed wordt door externe factoren en worden ook wel toegepast om het stoppen van crimineel gedrag te verklaren (Blokland & Nieuwebeerta, 2004b). Waar een statische benadering uitgaat van persoonskenmerken als verklaring voor continuïteit en discontinuïteit van crimineel gedrag gaat de dynamische benadering uit van levensloopgebeurtenissen als verklaring hier voor (Ezell & Cohen, 2005). Crimineel gedrag zou door levensloopgebeurtenissen afgeremd maar ook gestimuleerd kunnen worden (Sampson en Laub, 1993).

De eerste theorie die valt onder de dynamische benadering en die relevant is voor dit onderzoek is de sociale controle theorie. De oorsprong van de sociale controle theorie ligt bij Hirschi (1969) waarna Sampson en Laub (1990, 2005) voortbouwden op deze theorie.

In 1969 werd het boek ‘ *Causes of delinquency* ’ van Hirschi gepubliceerd. In dit boek benoemt Hirschi (1969) zijn versie van de controle benadering tot de social control theory. Volgens Hirschi (1969) zou delinquent gedrag een gevolg zijn van de binding die een individu heeft met de maatschappij. De Nederlandse vertaling van deze theorie als bindingstheorie is dan ook beter dan de letterlijke vertaling als sociale controletheorie (Junger- Tas, 1985).

Het is voor aanhangers van deze theorie niet interessant om er achter te komen waarom mensen de wet overtreden maar wel om er achter te komen waarom mensen zich houden aan maatschappelijke regels (Weerman, 2001). Volgens de theorie zou crimineel gedrag verklaard kunnen worden vanuit mechanismen die het gedrag van mensen controleren (Weerman, 2001). In principe zou iedereen in staat zijn om criminaliteit te plegen, omdat iedereen in eerste instantie handelt uit eigen belang. Echter, door socialisatie ontwikkelen mensen een band met de maatschappij met het gevolg dat criminaliteit minder aantrekkelijk wordt.

Wanneer mensen zich betrokken voelen bij de maatschappij zullen zij beloningen ontvangen voor het vertonen van gewenst gedrag hierdoor zullen zij niet het risico willen lopen om hun banden en beloningen kwijt te raken door crimineel gedrag te vertonen (Junger- Tas, 2003). Wanneer een persoon op geen enkele manier banden heeft dan is er een grote kans dat deze persoon crimineel gedrag zal vertonen. Het hangt dan alleen nog af van de gelegenheid die deze personen hebben om van crimineel gedrag te vertonen.

Sampson en Laub (1993) hebben in aansluiting op de gedachten van Hirschi (1969) voortgebouwd waardoor de informele sociale controle theorie is ontstaan. Sampson en Laub (1990, 2005) zijn het deels eens met de gedachte van de statische zelfcontroletheorie waar gesteld wordt dat geobserveerde continuïteitspatronen van crimineel gedrag het resultaat zijn van individuele verschillen in criminele geneigdheid (Sampson & Laub, 1993; 1995). Toch zijn zij het compleet oneens met de gedachte van Gottfredson en Hirschi (1990) dat de individuele verschillen in criminele geneigdheid ,welke ontstaan zouden zijn tijdens de vroege jeugd, onveranderbaar zouden zijn (Ezell & Cohen,2005). Sampson en Laub (1990, 1993) gaan er juist vanuit dat criminele geneigdheid veranderbaar is en vooral bepaald wordt door externe factoren. Zij stellen:

“Suffice to say that our theory and analysis suggest that turning points in the adult life- course predict changes in crime. In other words, there is much intra-individual variability in the adult life- course that, by definition, is not reducible to levels of self-control that remain constant within individuals.”(Sampson & Laub, 1995:149).

Gedurende de levensloop zouden er keerpunten kunnen plaatsvinden die er voor zorgen dat het leven van delinquenten een andere wending neemt. De kans op het vertonen van crimineel gedrag is mede afhankelijk van de bindingen en de sociale controle die een individu op dat moment heeft met conventionele gebeurtenissen zoals trouwen, kinderen krijgen en het hebben van een baan (Laub & Sampson, 1998).

Wanneer door verandering in levensomstandigheden de binding toeneemt, zal de kans op crimineel gedrag afnemen. Maar levensomstandigheden zoals scheiden zouden er ook voor kunnen zorgen dat een persoon minder binding en sociale controle heeft waardoor een persoon crimineel gedrag zou kunnen gaan vertonen. Daarnaast gaan Sampson en Laub (1990, 1993) uit van een verband tussen leeftijd en de mate van binding. Over het algemeen zou de mate van binding toenemen naarmate men ouder wordt. Dit zou er toe leiden dat het criminele gedrag afneemt.

De dynamische theorieën benadrukken dus in feite de discontinuïteit van crimineel gedrag. Levensloopomstandigheden zorgen voor stoppen of doorgaan met crimineel gedrag Het zouden dus niet alleen de persoonskenmerken zijn die crimineel gedrag beïnvloeden zoals in de statische theorie gesteld word.

Toch verklaren de dynamische theorieën ook de continuïteit van crimineel gedrag. Het is het mogelijk dat sociale processen die het resultaat zijn van criminele activiteiten er voor zorgen dat individuen vaak minder binding hebben met de maatschappij. Crimineel gedrag wat eerder in de levensloop heeft plaatsgevonden kan zorgen dat een persoon sociaal uitgesloten wordt en dat de sociale binding die een persoon heeft met de maatschappij zwakker wordt waardoor ook de waarschijnlijkheid van crimineel gedrag toeneemt (Sampson & Laub, 1995) en het mogelijk is dat conventionele levensomstandigheden zoals trouwen, kinderen krijgen en het hebben van een baan niet plaats zullen vinden gedurende de levensloop (Moffitt, 1993; Moffitt & Caspi, 2001).

Het registreren en bewaren van strafrechtelijke gegevens zou volgens de dynamische benadering zorgen voor sociale uitsluiting en labeling. Wanneer de overheid crimineel gedrag als strafbaar en ongewenst benoemd wordt regelovertrekend gedrag al snel door de maatschappij als crimineel gedrag gezien. Hierdoor treedt het labelingsproces en de self-fulfilling prophecy in werking.

Wanneer iemand het label “crimineel” krijgt opgespeld zal hij op een stereotiepe wijze worden behandeld en bekeken worden. Deze ‘gelabelde’ persoon zal vervolgens na verloop van tijd gedrag gaan vertonen wat in overeenstemming is met het stereotype wat hem wordt toegeschreven (Kurlychek, Brame & Bushway, 2006). Zo wordt door de sociale opinie en reactie het gedrag wat men beoogd te bestrijden juist versterkt.

Het is dus mogelijk dat veroordeelden door de negatieve reacties van de omgeving zich terugtrekken uit de samenleving en zich naar zijn label gaat gedragen en crimineel gedrag gaat vertonen. Daarnaast is de kans groot dat de ‘gelabelde persoon’ bevriend raakt met personen die net als hem of haar gelabeld zijn en zij vaak crimineel gedrag gaan vertonen omdat zij iets gemeen hebben (Warr, 2002). Hierdoor wordt het criminele gedrag juist in stand gehouden of gestimuleerd (Becker, 1963; Schur, 1971; Weerman, 2001).

Dit leidt er toe dat op basis van de dynamische benadering gesteld kan worden dat het hebben van een crimineel verleden een weinig voorspellende waarde heeft voor crimineel gedrag in de toekomst, zeker op de lange termijn. Dit omdat iemands criminele gedrag continu onderhevig is aan de invloed van toevallig optredende levensloopgebeurtenissen waardoor bindingen en sociale controle veranderen. Naarmate een eerdere veroordeling langer is gelden zou deze veroordeling steeds minder voorspellingswaarde hebben voor recidive. Omdat crimineel gedrag deels afhankelijk is van keerpunten is het mogelijk dat de kans dat veroordeelden een delict plegen en de kans dat niet veroordeelden een delict plegen op den duur niet meer te onderscheiden zijn.

Wanneer beleid gevormd wordt met betrekking tot het registreren en bewaren van strafrechtelijke gegevens zal rekening gehouden moeten worden met het negatieve effect van labeling wat recidive juist in de hand werkt en het idee dat volgens de dynamische benadering crimineel gedrag nog veranderbaar is over de levensloop. kan Vanwege deze redenen kan vanuit het dynamisch perspectief het registreren en bewaren van strafrechtelijke gegevens niet als redelijk beschouwd worden. Mocht registratie wel vruchtbaar zijn om recidive te voorkomen dan zouden de strafrechtelijke gegevens volgens de dynamische benadering alleen voor een korte termijn geregistreerd en bewaard mogen worden. Op basis van deze verwachting kan de volgende hypothese worden geformuleerd:

H₂: Het recidiverisico van veroordeelden zal, ongeacht de leeftijd van de laatste veroordeling of het type delict, op den duur gelijk worden aan de veroordelingkans van niet-veroordeelden.

4.4 De typologische benadering: Moffit's dual taxonomy

De derde en laatste benadering is de typologische benadering. Deze benadering gaat er vanuit dat er meerdere type daders bestaan met ieder een eigen dynamiek van crimineel gedrag. Ze gaan uit van verschillende effecten van levensloopomstandigheden voor deze type daders (Moffitt, 1993). Dit wordt verwacht omdat het gedrag van de verschillende dadertypen een andere oorzaak heeft en dat de daders verschillen in de ontwikkeling van hun crimineel gedrag (Loeber & Stouthamer-Loeber, 1998; Moffitt, 1993; Patterson & Yoerger, 1993). In verscheidene onderzoeken is al ondersteuning gevonden voor een continuïteit in het begaan van criminele activiteiten in de levensloop van individuen, deze continuïteit zou bij sommige daders en individuen sterker aanwezig zijn dan bij anderen (Farrington, 1991; Loeber & Dishion, 1983; Loeber & Farrington, 1998).

De bekendste typologische theorie is de theorie van Moffitt (1993) en wordt ook wel het ‘twee- paden model’ genoemd. Haar model gaat niet alleen over criminaliteit maar meer over antisociaal gedrag in het algemeen. Binnen deze theorie worden twee typen daders onderscheiden namelijk: adolescentiegelimiteerde daders en de persistente daders. Aan het gedrag van deze twee groepen delinquenten zouden verschillende soorten oorzaken ten grondslag liggen.

Om het criminele gedrag van adolescentiegelimiteerde daders te verklaren maakt Moffitt (1993) gebruik van het dynamische model, terwijl ze bij de persistente daders uitgaat van een statisch model om het criminele gedrag van deze groep daders te verklaren. Deze typologische benadering integreert dus in feite de twee eerder besproken benaderingen.

De adolescentiegelimiteerde daders is de grootste groep daders welke alleen crimineel gedrag zouden vertonen voor een relatief korte periode die plaatsvindt tijdens de adolescentie vanaf het twaalfde tot en met het achttiende levensjaar (Moffitt, 1993). Bij adolescentiegelimiteerde daders zou de oorzaak voor hun crimineel gedrag vooral van sociale aard zijn. Adolescentiegelimiteerde daders zouden crimineel gedrag vertonen vanwege de ontevredenheid zijn met hun onvolwassen status. Omdat ze beschikken over een sociaal gedragsrepertoire zouden zij na de adolescentie stoppen met het vertonen van crimineel gedrag omdat het voor hen aantrekkelijker is geworden en hen meer voordelen zou opleveren wanneer zij terug keren op het rechte pad (Moffitt, 1997). Hun gedrag is dus veranderlijk en gevoelig voor de invloed van levensloopgebeurtenissen waardoor het verloop van hun crimineel gedrag vooral dynamisch van karakter is. Adolescentiegelimiteerde daders houden zich vooral bezig met delicten die zelfstandigheid (ten opzichte van de ouders) symboliseren zoals: vandalisme, verstoring van publieke orde, status 'criminaliteit' zoals van huis weg lopen. Verder plegen zij vooral slachtofferloze delicten en vermogens delicten.

In het model van Moffitt zou een kleine groep van alle daders bij de persistente daders horen en verantwoordelijk zijn voor een groot deel van de criminele activiteiten (Walters, 1990; Raskin White, Bates & Buyske, 2001). Er wordt in de theorie gesteld dat persistente daders al vanaf de vroege jeugd crimineel gedrag vertonen en hier mee doorgaan tot ver in de volwassenheid. Er is bij deze groep daders sprake van een langdurige criminele carrière en frequent crimineel gedrag. De oorsprong van het criminele gedrag van persistente daders zou een combinatie van sociale, biologische en psychologische factoren zijn. Door problemen in de gezinsachtergrond en neurologische risicofactoren zou een levenslang patroon ontstaan van antisociaal en crimineel gedrag. Anti-sociaal gedrag of crimineel gedrag zou leiden tot een opeenhoping van secundaire problemen zoals uitval op school, depressie, scheiden en dergelijke (Patterson & Yoerger, 1993). Zo zouden persistente daders minder sterke banden met het gezin onderhouden dan de adolescentiegelimiteerde daders (Moffitt & Caspi, 2001). Persistente daders komen steeds meer in situaties waarin zij zich niet aanpassen. Zo wordt het voor hen steeds moeilijker het juiste pad weer op te gaan en gaan zij een delinquent gedragspatroon ontwikkelen waar ze niet meer uitkomen. Hierdoor is deze groep daders nog steeds actief tijdens de volwassenheid, wanneer de grootste groep daders al gestopt is met het vertonen van crimineel gedrag.

Het gedrag van persistente daders zou niet te beïnvloeden zijn door levensloopgebeurtenissen waardoor het onveranderbaar zou zijn (Jefferson & Johnson, 1991; Zuckerman, 1996). De continuïteit van het criminele gedrag van persistente criminelen wordt binnen het tweepad- model verklaard door de stabiele criminele neiging die persistente daders bezitten. Het verloop zou volgens de theorie dan ook een statisch karakter hebben.

De persistente daders plegen vaak een variëteit aan soorten delicten. Wel zijn zij vaker dan adolescentiegelimiteerde daders betrokken zijn bij ernstigere delicten zoals geweldsdelicten en delicten waarbij slachtoffers betrokken zijn.

Op basis van deze theorie kan dus gesteld worden dat een veroordeling tijdens de adolescentie geen voorspellende waarde zou hebben voor crimineel gedrag in de toekomst omdat op die leeftijd zowel adolescentiegelimiteerde daders als persistente daders actief zijn. Er is dus een mogelijkheid dat het recidiverisico van deze groep gelijk kan worden aan de veroordelingkans van niet- veroordeelden. Een veroordeling tijdens de vroege jeugd of tijdens de volwassenheid zou echter wel voorspellend zijn voor crimineel gedrag in de verdere levensloop omdat verwacht wordt dat deze daders vroeg beginnen en lang doorgaan waardoor ze crimineel zullen blijven in iedere fase van het leven (jeugd, adolescentie en volwassenheid). Volgens de typologische benadering is het niet mogelijk dat het recidiverisico van

personen die veroordeeld zijn tijdens de jeugd (12-17) of de volwassenheid (18-23) gelijk zal worden aan de veroordelingkans van niet- veroordeelden. Mocht dit wel gebeuren dan zou het ieder geval op een later moment plaatsvinden dan voor personen die veroordeeld zijn tijdens de adolescentie (18-23). Bovendien zou een veroordeling voor vermogensdelicten minder voorspellend zijn voor herhaald crimineel gedrag dan een veroordeling voor geweldsdelicten. Omdat de groep daders die de meeste delicten plegen en het langst door gaan met het vertonen van crimineel gedrag zich vaker schuldig maken aan geweldsdelicten. De typologische theorie verwacht dus dat het recidiverisico voor personen die veroordeeld zijn voor een geweldsdelict niet gelijk zal worden aan de veroordelingkans van niet-veroordeelden, ongeacht de leeftijd ten tijde van de laatste veroordeling. Mocht dit toch gebeuren dan treedt dit moment later op dan voor veroordeelden van vermogensdelicten. Voor veroordeelden van vermogensdelicten wordt wel een moment verwacht waarop het recidiverisico niet meer te onderscheiden is van de veroordelingkans van niet veroordeelden.

De registratie en bewaartermijnen van strafrechtelijke gegevens worden ongeacht de duur van de bewaartermijnen binnen de typologische benadering slechts als productief gezien voor een kleine groep daders omdat deze groep daders gedurende de hele levensloop crimineel gedrag vertonen en hun gedrag onveranderbaar en daardoor voorspelbaar zou zijn.

Volgens de typologische benadering zou er geen grond zijn voor het registreren en bewaren van de strafrechtelijke gegevens van delicten die tijdens de adolescentie hebben plaatsgevonden omdat een eerdere veroordeling voor deze groep niet voorspellend zou zijn voor toekomstig crimineel gedrag.

Door de registratie en het niet afgeven van een Verklaring Omtrent het Gedrag vanwege een veroordeling tijdens de adolescentie zou dan ook langdurige negatieve effecten zoals sociale uitsluiting met zich mee kunnen brengen.

Op basis van de verwachtingen kunnen de volgende hypothesen gesteld:

H_{3a} : Het recidiverisico van personen die tijdens de jeugd (12-17) of de volwassenheid (24-30) veroordeeld zijn zal niet gelijk worden aan de veroordelingkans van niet-veroordeelden.

H_{3b} : Het recidiverisico van personen die tijdens de jeugd (12-17) of volwassenheid (24-30) veroordeeld zijn zal, althans later dan personen die veroordeeld zijn tijdens de adolescentie(18-23), gelijk worden aan de veroordelingkans van niet- veroordeelden.

H_{3c} : Het recidiverisico van personen die tijdens de adolescentie (18-23) veroordeeld zijn zal op den duur wel gelijk worden aan de veroordelingkans van niet-veroordeelden.

H_{3d} : Het recidiverisico van personen die veroordeeld zijn voor een vermogensdelict zal, ongeacht de leeftijd ten tijde van de laatste veroordeling, op den duur wel gelijk worden aan de veroordelingkans van niet- veroordeelden.

H_{3e} : Het recidiverisico van personen die veroordeeld zijn voor een geweldsdelict zal, ongeacht de leeftijd ten tijde van de laatste veroordeling, niet gelijk worden aan de veroordelingkans van niet- veroordeelden.

H_{3f} : Het recidiverisico van personen die veroordeeld zijn voor een geweldsdelict zal ongeacht de leeftijd ten tijde van de laatste veroordeling, later gelijk worden aan de veroordelingkans van niet- veroordeelden dan het recidiverisico van personen die veroordeeld zijn voor een vermogensdelict.

4.5 Conclusie

Samenvattend kan dus geconcludeerd worden dat de drie besproken benaderingen continuïteit van crimineel gedrag op een andere manier verklaren. De statische theorieën gaan er vanuit dat crimineel gedrag onveranderbaar is waardoor eerder crimineel gedrag voorspellend is voor toekomstig gedrag. Het crimineel gedrag of de criminele neiging zouden al van jongs af aan tijdens de opvoeding gevormd zijn en levensloopgebeurtenissen zouden hier geen invloed meer op hebben. Volgens deze theorie zou er grond zijn voor lange bewaartermijnen van strafrechtelijke gegevens.

De dynamische benadering zegt dat gedrag wel veranderbaar is en eerder crimineel gedrag niet voorspellend is voor toekomstig gedrag. Iedereen zou gevoelig zijn voor de invloed van levensloopgebeurtenissen zoals trouwen, het hebben van een baan en kinderen krijgen. Deze levensloopgebeurtenissen zouden zorgen voor sociale controle waardoor personen minder snel crimineel gedrag zullen vertonen omdat zij bang zijn om hun partner kinderen of baan te verliezen. Er zou volgens deze benadering geen grond zijn om de strafrechtelijke gegevens voor een lange termijn te bewaren. Mocht registratie wel werken om recidive tegen te gaan dan zouden bewaartermijnen alleen redelijk zijn wanneer het gaat om korte termijnen omdat er volgens de dynamische benadering door het gebruik van registratie en (te lange) bewaartermijnen er negatieve effecten van labeling op zouden kunnen treden.

De typologische theorie maakt zowel gebruik van de statische benadering als de dynamische benadering om continuïteit van crimineel gedrag te verklaren. Er wordt onderscheidt gemaakt in twee soorten daders: de adolescentiegelimiteerde en de persistente daders.

Waar de persistente daders crimineel vertonen gedurende de hele levensloop, beperkt het crimineel gedrag van de adolescentiegelimiteerde daders zich vooral tot de adolescentie. Bij de persistente daders zou het criminele gedrag onveranderbaar zijn omdat het al bij de opvoeding wordt vastgelegd. Het gedrag van adolescentiegelimiteerde is juist wel veranderbaar omdat zij alleen crimineel gedrag vertonen omdat ze onvrede hebben met hun onvolwassen status.

Voor persistente daders geldt dus vooral de statische gedachte dat er grond is voor de bewaartermijnen ongeacht de duur van de termijnen omdat zij toch door zullen blijven gaan. Daarnaast pleegt deze groep volgens de typologische benadering ernstigere delicten dan de adolescentiegelimiteerde daders, waar onder vooral veel gewelddelicten.

Voor de adolescentiegelimiteerde daders geldt vooral de dynamische gedachte dat de bewaartermijnen niet redelijk zijn omdat het gedrag van deze groep nog veranderbaar is door de invloed van levensloopgebeurtenissen. Zij plegen ook minder zware delicten dan persistente daders.

Alle drie de benaderingen hebben dus hun eigen visie over de de registratie en de bewaartermijnen van strafrechtelijke gegevens. Ook verschillen de theorieën in hun visie of het recidiverisico van veroordeelden gelijk kan worden aan de veroordelingkans van niet- veroordeelden wanneer men rekening houdt met de invloed van leeftijd en type delict. In tabel 4.1 is kort samengevat wat de er verwacht wordt op basis van de drie theorieën. In dit onderzoek zal getoetst worden in hoeverre de gevonden resultaten overeenkomen met de visies van deze benaderingen.

Tabel 4.1 *Verwachtingen op basis van de theorieën.*

	12-17	18-23	24-30	Vermogensdelicten	Gewelddelicten
Statisch	Recidiverisico veroordeelden niet gelijk aan veroordelingkans niet-veroordeelden.	Recidiverisico veroordeelden niet gelijk aan veroordelingkans niet-veroordeelden.	Recidiverisico veroordeelden niet gelijk aan veroordelingkans niet-veroordeelden.	Recidiverisico veroordeelden niet gelijk aan veroordelingkans niet-veroordeelden.	Recidiverisico veroordeelden niet gelijk aan veroordelingkans niet-veroordeelden.
Dynamisch	Recidiverisico veroordeelden op den duur wel gelijk aan veroordelingkans niet-veroordeelden.	Recidiverisico veroordeelden op den duur wel gelijk aan veroordelingkans niet-veroordeelden	Recidiverisico veroordeelden op den duur wel gelijk aan veroordelingkans niet-veroordeelden	Recidiverisico veroordeelden op den duur wel gelijk aan veroordeling kans niet-veroordeelden	Recidiverisico veroordeelden op den duur wel gelijk aan veroordelingkans niet-veroordeelden
Typologisch	Recidiverisico veroordeelden niet gelijk aan veroordelingkans niet-veroordeelden of althans later dan personen met laatste veroordeling tijdens adolescentie.	Recidiverisico veroordeelden op den duur wel gelijk aan veroordelingkans niet-veroordeelden	Recidiverisico veroordeelden niet gelijk aan veroordelingkans niet-veroordeelden of althans later dan personen met laatste veroordeling tijdens adolescentie.	Recidiverisico veroordeelden op den duur wel gelijk aan veroordelingkans niet-veroordeelden of althans eerder dan personen met een laatste veroordeling voor een geweldsdelict.	Recidiverisico veroordeelden niet gelijk aan veroordelingkans niet-veroordeelden of althans later dan personen die voor het laatst veroordeeld zijn voor een vermogensdelict.

Hoofdstuk 5 Eerdere onderzoeksbevindingen

In dit hoofdstuk zal gekeken gaan worden in hoeverre de theoretische benaderingen, die in het vorige hoofdstuk besproken zijn door eerdere onderzoeken ondersteund worden.

Het registreren en bewaren van strafrechtelijke gegevens wordt onder andere gedaan omdat werkgevers uitgaan van een sterke positieve relatie tussen een crimineel verleden en toekomstig crimineel gedrag (Nakamura, 2008). Enkele onderzoeken naar recidive hebben reeds aangetoond dat eerder crimineel gedrag voorspellend is voor toekomstig crimineel gedrag. Zo zou iemand met een crimineel verleden eerder crimineel gedrag vertonen dan iemand die nog niet eerder veroordeeld is (Paternoster & Brame, 1997; Nagin & Paternoster, 2000) en zou iemand die frequent crimineel gedrag vertoont een lagere kans hebben om te stoppen (Piquero, Farrington & Blumstein, 2000). Verscheidene longitudinale studies hebben aangetoond dat het één of twee jaar nadat een delict heeft plaatsgevonden recidiverisico het hoogst is (Bushway & Sweeten, 2007). De kans om te stoppen met het vertonen van crimineel gedrag voor personen die voor hun achttiende levensjaar een delict hebben gepleegd is kleiner voor personen die hun eerste delict pleegden na hun achttiende levensjaar (Fisilier & Smits, 1991).

Deze bevindingen lijken allen de eerder besproken statische benadering te ondersteunen. Personen die eerder crimineel gedrag vertoonden hebben volgens deze eerdere onderzoeksbevindingen inderdaad een hogere kans op recidive en een lagere kans om te stoppen met crimineel gedrag.

Hoewel deze eerdere onderzoeksbevindingen de statische benadering ondersteunden zijn er ook studies die sterk bewijs vinden voor de gedachte dat personen met een crimineel verleden toch kunnen stoppen met het vertonen van crimineel gedrag. Uit het onderzoek van Blokland en Nieuwbeerta (2005b) bleek bijvoorbeeld dat de ontwikkeling van een criminele carrière van verschillende typen daders beïnvloed kan worden door de levensloopgebeurtenissen trouwen, scheiden en het hebben van kinderen. Deze bevinding werd door andere internationale onderzoeken ondersteund. Deze onderzoeken vonden vooral dat het hebben van een stabiel huwelijk en het hebben van baan ervoor kunnen zorgen dat personen stoppen met het vertonen van crimineel gedrag (Sampson & Laub, 1993; Farrington & West, 1995; Warr, 1998; Sampson & Laub, 1995; Uggen, 1999; Sampson, Laub & Wimer, 2006; Wallman & Blumstein, 2006).

In het onderzoek van Meeus, Branje en Overbeek (2004) werd gevonden dat voor de groep jongvolwassenen (20-23 jaar) het hebben van een intieme partner niet tot minder criminaliteit leidt, maar de mate van steun en dus de kwaliteit van de relatie wel voor een afname van delinquent gedrag zorgt. Ook werd gevonden dat angst voor gevangenschap, gecombineerd met de levensloopgebeurtenis kinderen krijgen, kan werken als een sterk afschrikmiddel om tot delinquent gedrag over te gaan (Knight, 1977; Gibbens, 1984; Shover, 1985; Edin, Nelson & Parnal, 2001). Naast onderzoeksbevindingen die een verband vonden tussen discontinuïteit van crimineel gedrag hebben enkele onderzoeken gevonden dat levensloopgebeurtenissen ook zouden kunnen leiden tot continuïteit van crimineel gedrag. Een crimineel verleden zou leiden tot beperkte economische mogelijkheden in de maatschappij (Pager, 2003) omdat personen met een crimineel verleden te maken zouden krijgen met beperkingen bij het vinden van een baan, het krijgen van onderwijs en het deelnemen aan publieke activiteiten.

Naast het effect van levensloopgebeurtenissen werd in eerdere onderzoeken een verband gevonden tussen leeftijd en criminaliteit. Deze bevindingen zijn relevant omdat leeftijd volgens eerdere onderzoeksbevindingen een van de belangrijkste verklaringen zijn voor het stoppen van crimineel gedrag (Hirschi & Gottfredson, 1983; Farrington, 1986; Sampson & Laub, 1993; Sampson & Laub, 1995).

In Nederland vindt de meeste criminaliteit plaats tussen het twaalfde en dertigste levensjaar. Hierbij zou de piek op zeventien jaar liggen (Terlouw en Bruinsma, 1994; ; Loeber & Stouthamer-Loeber, 1998). Volgens eerder onderzoek zouden alle daders minder criminaliteit gaan vertonen wanneer zij ouder worden (Hirschi & Gottfredson, 1983; Piquero, 2003). Hierbij zou de piek net als in Nederland bevinden in de late adolescentie en vroege volwassenheid. Na dit punt neemt de criminaliteit door de jaren heen gestaag af. Enkele onderzoeken vonden voor personen die in het verleden crimineel gedrag hadden vertoond dat de periode tussen het eerste en tweede delict korter zou zijn wanneer de eerste veroordeling op jongere leeftijd had plaatsgevonden (Fiselier & Smits, 1991; Loeber 1998; Blokland & Nieuwbeerta, 2004a). Ook voor eerder veroordeelden zou de kans op recidive naarmate men ouder wordt gestaag afnemen (Visher, Lattimore & Linster, 1991). Dit in overeenstemming met de statische en dynamische benadering waarin gesteld wordt dat crimineel gedrag afneemt naarmate men ouder wordt.

Ondanks deze bevindingen zijn er toch onderzoeken die zich aansluiten bij de typologische benadering en onderscheid maken in type daders. Zo werd gevonden dat het persistent vertonen van crimineel gedrag meer zou voorkomen bij personen die op jonge leeftijd hun eerste delict hebben gepleegd (Loeber & Stouthamer-Loeber, 1998). Voor deze groep werd in recent onderzoek geen significant effect van levensloopgebeurtenissen gevonden (Blokland, Nagin en Nieuwbeerta, 2005b). De adolescentie gelimiteerde zouden wel beïnvloed kunnen worden door levensloopgebeurtenissen (Blokland, Nagin & Nieuwbeerta, 2005a). Uit het onderzoek van Blokland, Nagin en Nieuwbeerta (2005a) bleek ook dat van alle ooit getrouwde persistente daders ongeveer 4/5 deel gescheiden is voor het 46ste levensjaar. Deze bevinding is in overeenstemming met de typologische benadering die stelt dat persistente daders minder snel bindingen aangaan en relaties kunnen onderhouden.

Ook zou de ernst van het delict ook een invloed hebben op het recidiveren. Daders van ernstige delicten lijken eerder te recidiveren dan daders van minder zware delicten. (Luijpers en Meeus, 1998). Zo toonde eerder onderzoek aan dat bij personen die criminaliteit pleegde in de periode van de adolescentie er vooral sprake was van vermogensdelicten. Personen die gedurende de hele levensloop crimineel gedrag vertonen zouden juist meer geweldsdelicten plegen (Moffitt, 1993). Op basis van alle eerdere onderzoeksbevindingen zou geconcludeerd worden dat er voor alle drie de benaderingen genoeg ondersteuning is te vinden in eerdere onderzoeksbevindingen over het al dan niet recidiveren. Toch is er nog maar weinig onderzoek gedaan naar de periode waarin eerder veroordeelden veroordelingvrij zijn gebleven.

Recent zijn er in de Verenigde Staten door Kurlycheck, Brame en Bushway (2006) twee onderzoeken gedaan naar dit onderwerp.

Het eerste onderzoek van Kurlycheck, Brame en Bushway (2006) onderzocht na welke periode het risico om een delict te plegen voor iemand die veroordeeld is even groot is als het risico voor iemand die nog nooit veroordeeld is. Door dit te onderzoeken konden ze bepalen in hoeverre de criminele registers in de Verenigde Staten (Philadelphia) redelijk zijn.

Kurlycheck, Brame en Bushway (2006) verwachten op basis van kennis uit eerdere onderzoeken dat iemand met een crimineel verleden eerder geneigd was te recidiveren dan iemand zonder strafrechtelijk verleden. Hierbij werd een hoger recidiverisico verwacht in de periode vlak nadat de persoon het delict begaan had of veroordeeld was. Daarna zou er volgens hen een sterke afname van het recidiverisico plaatsvinden.

Om dit te onderzoeken hebben zij gebruik gemaakt van de longitudinale dataset: The Second Philadelphia Birth Cohort Hierin zijn alle mannen die in 1958 geboren zijn in Philadelphia en die tussen hun tiende tot en met hun zeventiende levensjaar in Philadelphia woonden (N= 13.160) opgenomen. Van deze personen is eerst alle strafrechtelijke data verzameld tot het zeventiende levensjaar.

Nadat de personen de leeftijd van zeventien jaar hadden bereikt is hun strafrechtelijke informatie tot de leeftijd van 26 jaar verzameld. Het voordeel van deze longitudinale onderzoeksdesign is dat ze een representatieve weergave zijn van de populatie niet- veroordeelden waardoor een goede vergelijking gemaakt kan worden tussen veroordeelden en niet- veroordeelden.

Als resultaat werd gevonden dat het recidiverisico van iemand die veroordeeld altijd hoger bleef dan de kans dat iemand zonder een strafrechtelijk verleden crimineel gedrag zal vertonen. Wel vonden ze dat de kans voor veroordeelden om te recidiveren na ongeveer zeven jaar even groot wordt als de kans dat iemand zonder crimineel verleden veroordeeld wordt.

In het tweede onderzoek van Kurlychek, Brame en Bushway (2007) werd het verloop van de recidivekans onderzocht. Daarnaast werd onderzocht in hoeverre deze gegevens relevant zijn bij arbeidsovereenkomsten. Hierbij ligt de focus van de onderzoekers vooral op de periode dat iemand die veroordeeld is geweest geen crimineel gedrag meer vertoont en in hoeverre deze periode een voorspeller is voor crimineel gedrag in de toekomst. De verwachting van de onderzoekers was dat er een punt moest zijn waarop het risico op het vertonen van crimineel gedrag even groot zou zijn voor personen die wel veroordeeld zijn geweest en personen die niet veroordeeld zijn geweest (Kurlychek, Brame & Busway, 2007).

Deze verwachting is getest aan de hand van de Racine birth cohort study uit 1942. Één van de voordelen van het gebruik van dit cohort design is dat er binnen de onderzoekspopulatie zowel veroordeelden als niet- veroordeelden zijn opgenomen die zijn opgegroeid in dezelfde periode. Een ander voordeel is dat het een longitudinale dataset is en de ontwikkelingen van de onderzoekspersonen door de jaren heen in kaart kunnen worden gebracht. Deze dataset bevat 670 mannen die gevolgd zijn tot hun 32ste levensjaar. Door middel van een zogenaamde overlevingsduuranalyse is gekeken naar de kans per tijdsinterval dat een persoon uit de onderzoekspopulatie die het tot dan toe “overleefd” heeft het niet nieuwe tijdsinterval niet zal overleven (Kurlychek, Brame & Bushway, 2007).

Als resultaat vonden ook zij dat personen die veroordeeld zijn na een periode van zeven jaar een kans heeft die even hoog is als iemand die niet veroordeeld is om een delict te plegen. Daarom zou beleid zich moeten richten op zowel de recentheid van criminele gegevens als de bewaartermijnen van strafrechtelijke gegevens (Kurlychek, Brame & Busway, 2006; Bushway & Sweeten 2007).

De resultaten van deze twee recente onderzoeken sluiten zich volledig aan bij de dynamische theorie die er vanuit gaat dat crimineel gedrag afneemt naarmate men ouder wordt en crimineel gedrag dus nog veranderbaar is.

Ook Nakamura (2008) heeft zeer recent een onderzoek gedaan naar dit onderwerp. In dit onderzoek hebben zij geprobeerd de periode te bepalen waarna een eerdere veroordeling niet meer relevant is om toekomstig crimineel gedrag te voorspellen. Uit de verzameling van de strafrechtelijke gegevens uit New York werd een steekproef van 88.000 individuen getrokken die in 1980 voor het eerst als volwassen persoon in New York veroordeeld werden. Deze personen werden voor een periode van 27 jaar gevolgd. Ondanks dat er onderscheid gemaakt werd naar leeftijd en soort delict was de groep van individuen die geen delict meer hadden gepleegd voor een periode van tien of twintig jaar nog groot genoeg. De focus lag vooral op de personen die voor het eerst veroordeeld waren op leeftijd, 16, 18 en 20. Ook voor dit onderzoek werd net als in de onderzoeken van Kurlychek e. a. (2006, 2007) gebruik gemaakt van een survival analyse.

Men vond als resultaat van dit onderzoek dat het risico door de jaren heen monotoon afneemt en op een bepaald moment vergelijkbaar wordt met het risico dat iemand zonder veroordeling veroordeeld wordt. De resultaten tonen ook aan dat het moment waarop de kansen vergelijkbaar zijn, anders is wanneer onderscheidt wordt gemaakt in het soort delict en de leeftijd ten tijde van de eerste veroordeling. Wel is er voor alle leeftijdsgroepen een moment waarop de veroordelingskansen van veroordeelden niet meer te onderscheiden zijn van de veroordelingskans van niet/veroordeelden. Dit moment vond plaats 6 tot 11 jaar na de veroordeling. Wanneer sprake is van een veroordeling op hele jonge leeftijd dan is er een langere periode nodig voor het moment dat de kansen vergelijkbaar zijn. De bevindingen van dit onderzoek sluiten zich eigenlijk aan bij de typologische benadering omdat er toch verschillen zijn in de periodes voor verschillende typen daders en delicten. Toch sluiten de resultaten zich deels aan bij de dynamische theorie omdat het onderzoek voor zowel vroege startend crimineel gedrag als crimineel gedrag later een moment vindt waarop de kansen vergelijkbaar zijn. Dit duidt er op dat het crimineel gedrag van eerder veroordeelden dus toch veranderbaar is.

Hoofdstuk 6 Data en Methoden van onderzoek

6.1 Data

Voor dit onderzoek zal gebruik worden gemaakt van de gegevens uit de Criminele Carrières en Levenslopen Studies (CCLS) van het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) uit Leiden (Blokland & Nieuwbeerta, 2003).²⁶ Daarnaast zal ook gebruik worden gemaakt van aanvullende gegevens die verkregen zijn uit het Defensie Archieven-, Registratie- en Informatiecentrum te Kerkrade.

De CCLS- dataset is gebaseerd op een representatieve steekproef van 4 procent uit alle misdrijfzaken die in 1977 in Nederland zijn afgedaan en bevat de justitiële en achtergrondgegevens van 5.164 individuen. Op basis van uitreksels de Justitiële Documentatie werd de volledige criminele carrière van deze personen in kaart gebracht. In de data zijn alle delicten opgenomen waarvoor die persoon bij het Openbaar Ministerie werd geregistreerd. Ook zijn gegevens over de manier van afdoening en de eventueel opgelegde sancties in de data opgenomen. Voor iedere persoon in de steekproef kan vanaf 1977 worden teruggekeken tot de leeftijd van twaalf jaar. Daarnaast kan ook vooruit gekeken worden naar de periode van 1977 tot 2003. Hierdoor zijn er van de personen uit de steekproef prospectieve gegevens bekend over de ontwikkeling van hun crimineel gedrag over een periode van 25 jaar. De gemiddelde leeftijd van de onderzoekspopulatie in 1977 was 27 jaar. Hierdoor is er van de meeste personen informatie beschikbaar tot en met het 55^e levensjaar en voor sommige personen zelfs langer.

Door de justitiële gegevens aan te vullen met de gegevens uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) was het mogelijk ook van de personen in de steekproef de levensomstandigheden zoals trouwen, scheiden en het hebben van kinderen in kaart te brengen. Door gegevens verkregen uit het Centraal Bureau Genealogie (CBG) konden tevens, indien van toepassing, het jaar van overlijden aan de dataset toegevoegd worden en kon de volledige criminele loopbanen van de onderzoekspopulatie en controlepersonen in kaart gebracht worden.

Naast de CCLS- data is gebruik gemaakt van aanvullende gegevens die van het Defensie Archieven-, Registratie- en informatiecentrum uit Kerkrade. Voor 1000 personen uit de CCLS die door middel van een random steekproef zijn geselecteerd zijn de zogenoemde B- kaarten²⁷ en de militaire dienstdossiers gebruikt als aanvulling op de gegevens uit de gemeentelijke Basis Administratie.

Om een goede vergelijking te kunnen maken is een controlegroep samengesteld van Nederlandse mannen die geselecteerd zijn uit het militaire archief van het Ministerie van Defensie. Er zijn controlepersonen gezocht door bij elke persoon uit de random steekproef van 1000 personen uit de CCLS- data telkens een persoon uit de militaire dataset met een daaropvolgend militair registratienummer te zoeken en deze op te nemen in de groep met controlepersonen. De registratienummers zijn geordend naar geboortedatum waardoor de onderzoekspersonen en de controlepersonen op leeftijd zijn gematcht.

²⁶ Deze onderzoekspopulatie werd tevens gebruikt in het onderzoek Van der Werff (1986) en het onderzoek van Block en Van der Werff (1991). In beide onderzoeken werden de recidivekansen onderzocht in een de periode van 1977 tot en met 1983.

²⁷ De B-kaart bevat alle persoonlijke gegevens waaronder ook vooral lichamelijke gegevens zoals gewicht en lengte. Ook bevatten B- kaarten de beslissing of men al dan niet goedgekeurd is om in dienst te treden en eventuele andere dienstgegevens.

De groep controlepersonen bestond uit 920 personen van wie ook de gegevens uit de Gemeentelijk Basisadministratie (GBA) zijn opgezocht. Van 96 van deze mannen werden in de GBA geen gegevens gevonden. Deze personen zijn buiten beschouwing gelaten waarna de groep van controlepersonen nog uit 824 personen bestond. Voor al deze controlepersonen geldt dat zij niet veroordeeld zijn in 1977.

Voor dit onderzoek zijn uit de CCLS alleen mannen geselecteerd die in 1977 tussen de 12 en 30 jaar oud waren en die zijn teruggevonden in de Gemeentelijke Basis Administratie. Hierdoor werden mannen die in het buitenland geboren zijn of in het buitenland verbleven niet opgenomen in de onderzoekspopulatie. Dit resulteerde in een onderzoekspopulatie die na selectie nog uit 4.194 personen bestond.

6.2 Operationalisaties

In dit onderzoek wordt veel gebruik gemaakt van het begrip recidive. Recidive is voor dit onderzoek gedefinieerd als een nieuwe registratie.

Onder registratie worden, in overeenstemming met de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens, alleen schuldigverklaringen en technische of beleidssepots²⁸ bedoeld. Vrijspraken worden in dit onderzoek niet gezien als een registratie.

Voor de analyse zullen zowel alle typen delicten uit het Wetboek van strafrecht, de Opiumwet, als de Wet wapens en munitie onderzocht worden maar er zal ook onderscheid gemaakt worden naar vermogensdelicten en geweldsdelicten. Zo kan onderzocht worden of naast leeftijd ook de aard van het delict van invloed is op de veroordelingkans. Met vermogensdelicten worden diefstal, bedrog, verduistering, heling en valsheidsmisdrijven bedoeld. Onder geweldsdelicten vallen mishandeling, bedreiging, diefstal met geweld en afpersing of misdrijven tegen het leven.²⁹

Omdat rekening wordt gehouden met de leeftijd ten tijde van een veroordeling zullen tijdens de analyse de volgende leeftijdsgroepen worden onderscheiden: *12-17, 18-20, 21-23, 24-26 en 27-30*. Naast deze leeftijdsgroepen zal ook onderscheid worden gemaakt tussen *jeugd (12-17 jaar), adolescentie (18-23 jaar)* en *volwassenheid (24-30 jaar)*.

Gedurende de analyse zal de onderzoeksgroep verdeeld worden in een drietal groepen. Door onderscheid te maken tussen *personen die in 1977 niet veroordeeld zijn*³⁰, *personen die in 1977 wel veroordeeld maar geen vrijheidstraf opgelegd hebben gekregen* en *personen die in 1977 veroordeeld zijn en wel een vrijheidstraf opgelegd hebben gekregen* kan nog beter vergeleken worden wat het recidiverisico is. Ook de wet maakt dit onderscheid. Onder vrijheidstraf wordt hier de plaatsing in een gevangenis, jeugd detentie, of TBS verstaan. De personen zonder veroordeling zijn de personen die geselecteerd zijn uit de controlegroep.

²⁸ Een sepot is een zaak waar het Openbaar Ministerie afziet van vervolging vanwege het algemene belang.

²⁹ Vermogensdelicten : valsheidsmisdrijven, eenvoudige diefstal, diefstal d.m.v. inbraak, overige gekwalificeerde diefstal, verduistering, bedrog, heling en schuldheling

Vernieling/ openbare orde: tegen de openbare orde, discriminatie, gemeengevaarlijke misdrijven, tegen openbaar gezag, schennis der eerbaarheid, vernieling

³⁰ Wellivht eerder veroordeeld.

6.3 Indeling groepen

Om een indruk te krijgen hoe de onderzoekspopulatie verdeeld is, is een tabel gemaakt met daarin alle gegevens over de leeftijdsgroepen. Zo is in tabel 6.1 te zien hoeveel onderzoekspersonen iedere leeftijdsgroep bevat en is de lengte in jaren per groep aangegeven adast de personen uit de onderzoekspopulatie gevolgd zullen worden (volperiode). Over het algemeen is het aantal veroordeelden met vrijheidsstraf minder groot dan het aantal veroordeelden dit geldt ook voor de groep met controlepersonen (niet veroordeelden).

Tabel 6.1 *Aantal veroordeelden (met vrijheidsstraf) en niet- veroordeelden per leeftijdsgroep van laatste veroordeling.*

Leeftijd laatste veroordeling in 1977	Volperiode	Veroordeelden	Veroordeelden met vrijheidsstraf	Niet-veroordeelden
Jeugd (12-17)	18-43	477	140	101
Adolescentie (18-23)	19-49	683	689	293
Volwassenheid (24-30)	25-55	471	498	185
Leeftijd 18-20	19-46	443	306	149
Leeftijd 21-23	22-49	315	303	144
Leeftijd 24-26	25-52	272	203	89
Leeftijd 27-30	28-55	263	229	96

Voor geweldsdelicten en vermogensdelicten is net als voor alle delicten een tabel opgesteld met de verdeling per leeftijdsgroep. (zie tabel 6.1 en 6.3) Omdat de onderzoeksgroepen te klein zijn wanneer er onderscheid wordt gemaakt in vijf leeftijdsgroepen zal er voor de resultaten vooral gebruik worden gemaakt van het onderscheid in jeugd, adolescentie en volwassenheid.

Tabel 6.2 *Aantal veroordeelden (met vrijheidsstraf) en niet-veroordeelden voor een geweldsdelict per leeftijdsgroep van laatste veroordeling.*

Geweldsdelicten				
Leeftijd laatste veroordeling in 1977	Volperiode	Veroordeelden	Veroordeelden met vrijheidsstraf	Niet-veroordeelden
Jeugd (12-17)	18-43	114	77	101
Adolescentie (18-23)	19-49	195	422	293
Volwassenheid (24-30)	25-55	131	287	185
Leeftijd 18-20	19-46	121	177	149
Leeftijd 21-23	22-49	75	159	144
Leeftijd 24-26	25-52	68	100	89
Leeftijd 27-30	28-55	74	115	96

Tabel 6.3 *Aantal veroordeelden (met vrijheidsstraf) en niet-veroordeelden voor een vermogensdelict per leeftijdsgroep van laatste veroordeling.*

Vermogensdelicten				
Leeftijd veroordeling in 1977	Volperiode	Veroordeelden	Veroordeelden met vrijheidsstraf	Niet- veroordeelden
Jeugd (12-17)	18-43	347	124	101
Adolescentie (18-23)	19-49	342	554	293
Volwassenheid (24-30)	25-55	154	324	185
Leeftijd 18-20	19-46	231	239	149
Leeftijd 21-23	22-49	125	206	144
Leeftijd 24-26	25-52	92	115	89
Leeftijd 27-30	28-55	76	124	96

6.4 Analysemethoden

Om het recidive zo goed mogelijk in kaart te kunnen brengen zal gebruik worden gemaakt van een survival analyse. Door middel van deze analyse zal bepaald worden op welk moment de veroordelingkans van veroordeelden en niet- veroordeelden niet meer te onderscheiden zijn. Ook zal door middel van deze analyse gekeken worden hoe dit moment varieert wanneer gekeken wordt naar de leeftijd van het eerste delict of het type delict.

Als eerste zullen de cumulatieve recidive kansen berekend worden voor zowel de onderzoekspersonen als de controlegroep. De cumulatieve recidivecurve geeft het percentage personen van de totale steekproef weer wat tot op dat moment op zijn minst één nieuw justitie contact heeft opgebouwd gedurende de volperiode. Deze cumulatieve recidive kansen worden berekend door middel van de volgende formule:

$$\sum_t \left(R(t) \equiv \frac{\text{Aantal veroordeelden met een nieuwe veroordeling tot aan het einde van jaar } t}{\text{Totaal aantal veroordeelden in 1977}} \right)$$

Voor dit onderzoek zal gebruik worden gemaakt van de hazard, ook wel de *hazard rate* genoemd. Deze methode zal toegepast worden om per jaar de kans te bepalen dat iemand recidiveert. Per tijdsinterval zal de kans (t) dat iemand overleefd en dus niet opnieuw veroordeeld wordt, berekend worden. De hazard rate wordt voor dit onderzoek als volgt berekend:

$$H(t) = \frac{\text{Aantal veroordeelden met een nieuwe veroordeling in periode } t}{\text{Aantal veroordeelden zonder nieuwe veroordeling voor } t}$$

Na de berekening van de *hazard rate* voor veroordeelden, veroordeelden met vrijheidstraf en niet veroordeelden zullen de hazards grafisch weergegeven worden voor de verschillende leeftijdsgroepen. Middels deze weergave kan vervolgens bepaald worden na welke periode de veroordelingkans van veroordeelden kleiner of gelijk is aan de veroordelingkans van niet- veroordeelden. Dit moment wordt in dit onderzoek het moment T genoemd en wordt gedefinieerd als het eerste jaar waarin de hazard van de veroordeelde groepen gelijk of kleiner is dan de hazard van de niet- veroordeelden (controlegroep).

$$T_{\min} = H_t \leq H_{ct}$$

Omdat er sprake is van een relatief kleine groep onderzoekspersonen per leeftijdsgroep is voor alle curven gebruik gemaakt van een methode om de hazard rates wat te 'smoothen'. Dit is gedaan middels een vijfpunts smoothing ook wel een voortschrijdend gemiddelde genoemd. Hiervoor is de volgende formule is toegepast:

$$H(t) = [H_{t-2} + H_{t-1} + H_t + H_{t+1} + H_{t+2}] / 5$$

Over meerdere jaren kan een relatief klein verschil in recidive hazard optellen tot een aanzienlijk verschil in de kans op recidive over een langere periode. Daarom is naast de hazard rate die de kans op recidive per jaar bekijkt ook de conditionele kans worden berekend. In deze analyse zal voor alle leeftijdsgroepen de kans op minmaal één nieuwe veroordeling gedurende twee leeftijdperioden, van 24 tot en met 49 jaar en van 31 tot en met 52 jaar, gemeten worden. Om de conditionele kans te berekenen is gebruik gemaakt van de volgende formule:

$$R(t_{1-x}) = \frac{\text{Aantal veroordeelden met een nieuwe veroordeling leeftijd } t_{1-x}}{\text{Totaal aantal veroordeelden in 1977}}$$

Vanwege de kleine groep onderzoekspersonen per leeftijdsgroep zijn voor de conditionele kansen de 95 % betrouwbaarheidsintervallen rond de eerder berekende conditionele kansen te berekenen is het mogelijk de betrouwbaarheidsintervallen weer te geven als boxplots. Hiervoor zullen de boven en ondergrens bepaald moeten worden. Het midden van het interval is de waarde van het steekproefgemiddelde wat berekend is. Voor de bovengrens wordt een marge opgeteld bij het gemiddelde en voor de ondergrens wordt dezelfde marge afgetrokken van het gemiddelde. Deze marge wordt berekend door de standaarddeviatie van de schatter met een constante waarde te vermenigvuldigen. De constante waarde die hier gebruikt zal gaan worden voor een betrouwbaarheid van 0.95 is gelijk aan 1.96. Na deze vermenigvuldiging wordt zal de waarde die er uitkomt gedeeld worden door de wortel van het aantal onderzoekspersonen bij de behorende leeftijdsgroep.

$$(\bar{x} - 1.96 * S(\bar{x}) ; \bar{x} + 1.96 * S(\bar{x}))$$

Hoofdstuk 7 Resultaten

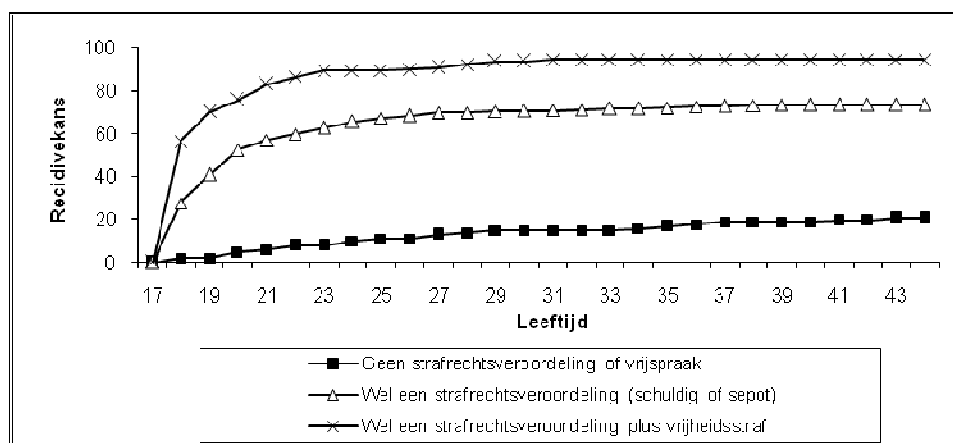
7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zullen de onderzoeksmethoden die eerder in hoofdstuk 6 beschreven zijn worden toegepast op de data. Zoals reeds eerder is gezegd is binnen dit onderzoek onderscheidt gemaakt tussen verschillende leeftijdsgroepen en is er een onderscheidt gemaakt tussen veroordeelden, veroordeelden met vrijheidsstraf en niet-veroordeelden. Op deze manier kan door middel van de komende analyse onderzocht worden of de leeftijd van de laatste veroordeling en een veroordeling of vrijheidsstraf van invloed is op het recidiverisico in de toekomst.

7.2 De kans op recidive

Op basis van de berekende cumulatieve kansen de kansen op een nieuwe veroordeling in jaar t voor veroordeelden, de veroordeelden met vrijheidsstraf en de niet- veroordeelden zijn middels een cumulatieve curve in kaart gebracht voor de leeftijdsgroepen 12-17 (zie figuur 7.1), 18-20, 21-23, 24-26 en 27-30. Voor iedere leeftijdsgroep kenden de cumulatieve curven een zelfde verloop.

Uit figuur 7.1 kan worden opgemaakt dat personen uit de leeftijdsgroep 12-17 de eerste jaren na de veroordeling een grotere kans hebben om te recidiveren. Dit is te zien aan de sterke stijging van alle curven en de sterke toename van de hellingshoeken bij de veroordeelden. Na deze sterke stijging wordt de kans op recidive voor veroordeelden met vrijheidsstraf stabiel en ontstaat er een sterke afname van de hellingshoek waardoor de kans op een nieuwe veroordeling voor een lange periode bijna onveranderd blijft. Hierdoor verloopt de kans op een (nieuwe) veroordeling voor alle veroordeelden met of zonder vrijheidsstraf op dezelfde manier: eerste een sterke stijging waarna de kans op een veroordeling voor een lange periode stabiel blijft. Wel is verschil in de mate van stijging voor de drie groepen. Veroordeelden die een vrijheidsstraf hebben gehad, hebben de eerste jaren een hogere kans om te recidiveren dan veroordeelden zonder vrijheidsstraf. De kans om veroordeeld te worden is voor niet- veroordeelden is juist veel lager dan dat van de veroordeelden en blijft door de tijd heen bijna stabiel. Deze bevindingen ondersteunen eerdere onderzoeken die vonden dat de eerste jaren na het plegen van een delict de kans op recidive het hoogste is (Bushway & Sweeten, 2007). Mede door de sterke afname van de hellingshoek van de curve en het stabiel blijven van de curve valt voor iedere leeftijdsgroep te verwachten dat het mogelijk is dat het recidiverisico van veroordeelden even groot zou kunnen zijn als de veroordelingkans van niet- veroordeelden.

Figuur 7.1 Recidivekans laatste veroordeling 12-17.

7.3 Het recidiverisico en het moment T

Er wordt in dit onderzoek verwacht dat de recidivehazard in de periode direct na een veroordeling het hoogst zal zijn. Maar het is maar de vraag of dit hetzelfde blijft naarmate de periode na een delict toeneemt en of er dan nog steeds een groot verschil is tussen veroordeelden en niet-veroordeelden. Om dit te onderzoeken zijn van de leeftijdsgroepen de recidiverisico's berekend en grafisch in beeld gebracht.

In figuur 7.2 tot en met 7.11 zijn de hazard rates (recidiverisico's) voor de verschillende leeftijdsgroepen weergegeven. Voor veroordeelden (met vrijheidstraf) is te zien dat de hazard direct na een veroordeling inderdaad hoger begint. Na verloop van tijd neemt de hazard af en wordt zelfs gelijk aan de hazard van niet-veroordeelden. Wel is er een verschil op te merken in het moment dat de hazards van veroordeelden (met vrijheidstraf) en niet-veroordeelden elkaar snijden en gelijk worden. Deze figuren ondersteunen allemaal de verwachting dat de het recidiverisico van veroordeelden na een bepaalde periode gelijk of niet meer te onderscheiden is van de veroordelingkans van niet-veroordeelden, ongeacht de leeftijd van de laatste veroordeling.

Omdat in de Figuren 7.2 tot 7.11 het moment (T), waarna de kansen van veroordeelden met en zonder vrijheidstraf gelijk of kleiner zijn dan de veroordelingkans van niet-veroordeelden, moeilijk waar te nemen zijn is voor de verschillende leeftijdsgroepen de waarde van dit moment (T) berekend en zijn deze waarden in tabel 7.1.

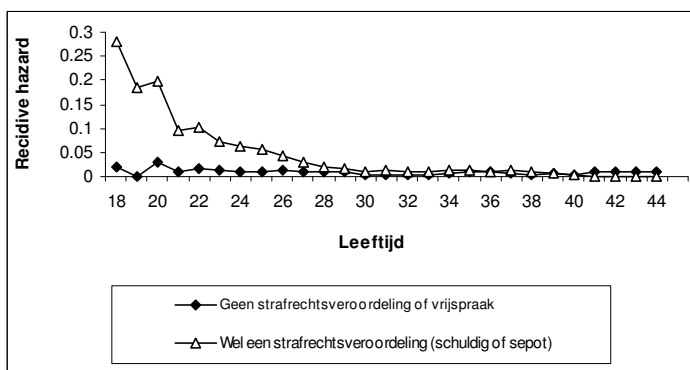
Tabel 7.1 Waarde T in jaren voor de verschillende leeftijdsgroepen.

leeftijd laatste veroordeling	veroordeelden	veroordeelden + vrijheidstraf
12-17	12 (0,010)	14 (0,022)
18-20	12 (0,013)	16 (0,023)
21-23	12 (0,019)	17 (0,007)
24-26	14 (0,012)	16 (0)
27-30	18 (0,010)	14 (0,017)

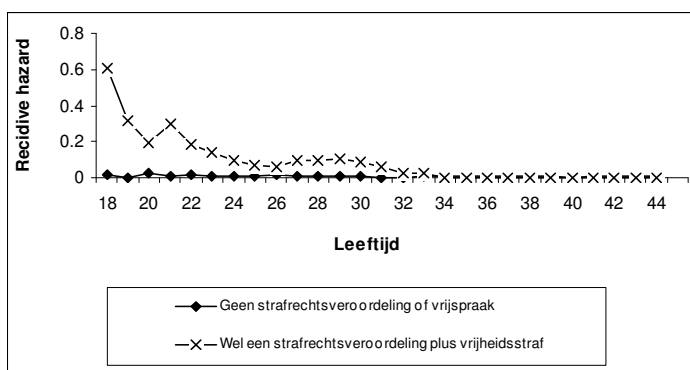
Tabel 7.1 laat de duur van de periode zien tot het moment dat de veroordelingkansen van niet-veroordeelden en veroordeelden gelijk zijn. Uit Tabel 7.1 blijkt de waarde T toeneemt naarmate men op een latere leeftijd voor nog veroordeeld wordt. De duur van deze periode varieert in deze groep van 12 tot 18 jaar. Opmerkelijk is dat bij de veroordeelden die voor het laatst veroordeeld zijn tussen het 12de tot en met het 23ste levensjaar (tijdens de jeugd en adolescentie) er sprake is van een periode van 12 jaar welke kleiner is dan de T-waarde die geldt voor personen die op latere leeftijd nog veroordeeld zijn (24-26 en 27-30). Deze bevinding komt niet overeen met de verwachting dat de waarde T hoger zou zijn voor personen op vroege leeftijd veroordeeld worden en personen die op latere leeftijd nog veroordeeld worden. Geconcludeerd kan worden dat een "oude" veroordeling geen voorspellende waarde meer heeft voor toekomstig crimineel gedrag.

Bij de veroordeelden met vrijheidsstraf is er echter voor personen die voor het laatst veroordeeld zijn tijdens hun 12de tot en met 23ste levensjaar sprake van een toename in de duur van de periode voordat de veroordelingkansen gelijk zijn. Toch neemt de duur periode voor personen die na

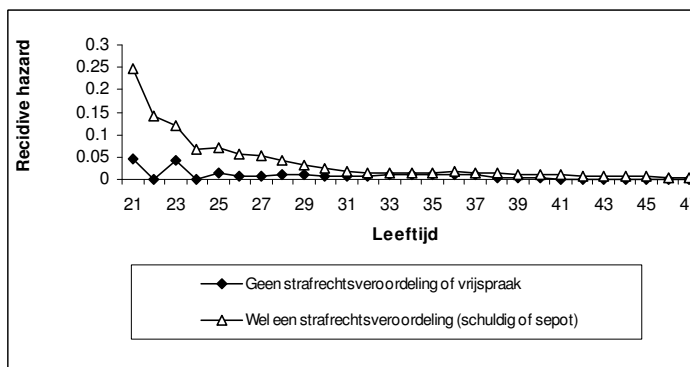
hun 23ste levensjaar voor het laatst veroordeeld zijn weer af. Toch moet voorzichtig worden omgegaan met deze bevindingen omdat de groep veroordeelden met vrijheidstraf erg klein is.

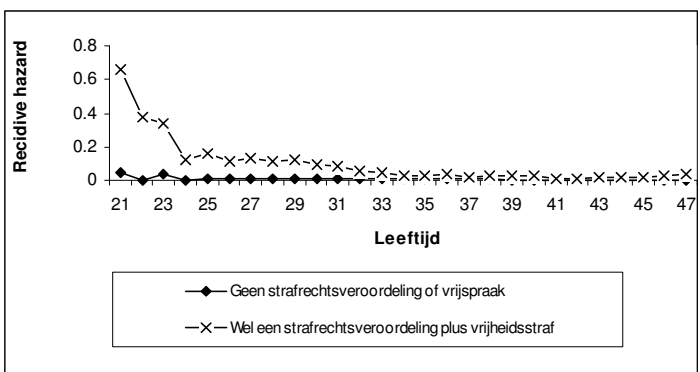
Figuur 7.2 Recidive hazard leeftijd 12-17 veroordeelden.

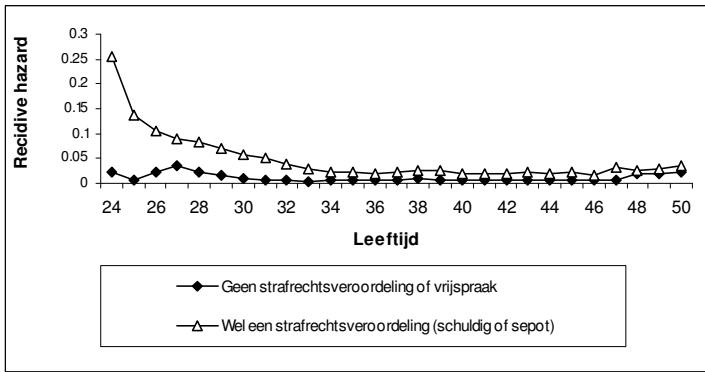
Figuur 7.3 Recidive hazard leeftijd 12-17 veroordeelden met vrijheidstraf.

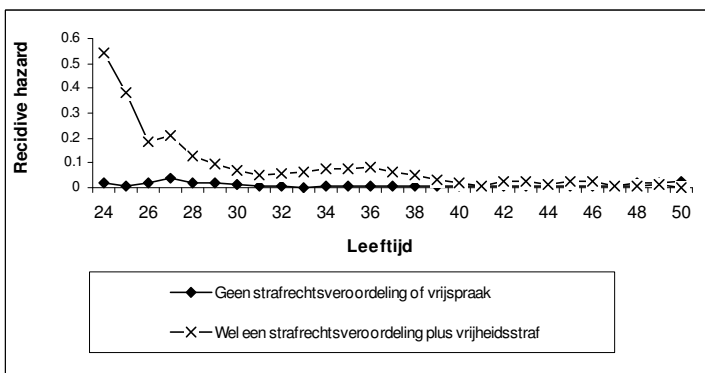
Figuur 7.4 Recidive hazard leeftijd 18-20 veroordeelden.

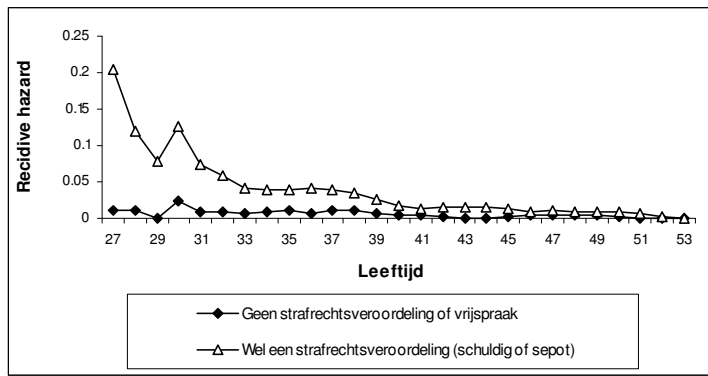
Figuur 7.5 Recidive hazard leeftijd 18-20 veroordeelden zonder vrijheidsstraf.

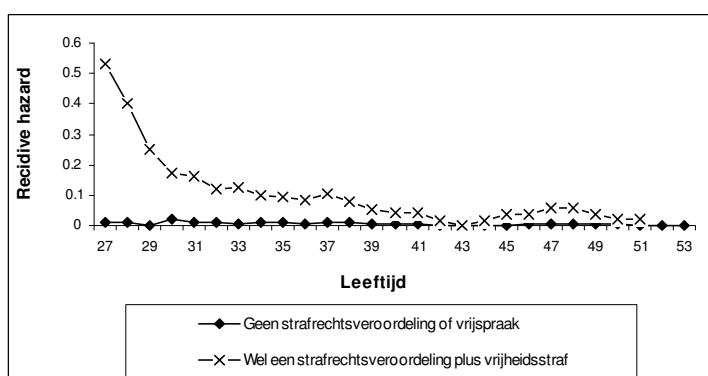
Figuur 7.6 Recidive hazard leeftijd 21-23 veroordeelden.

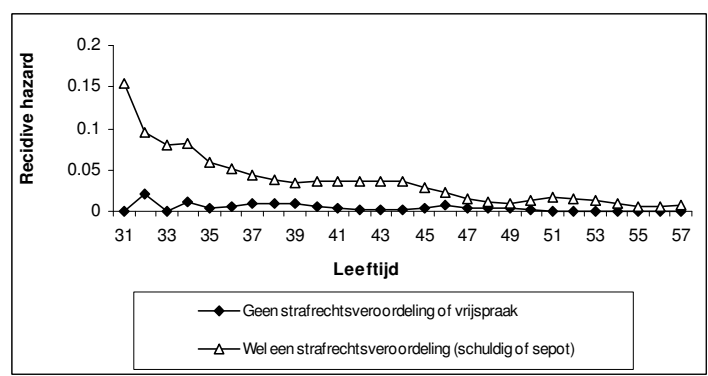
Figuur 7.7 Recidive hazard leeftijd 21-23 veroordeelden met vrijheidsstraf.

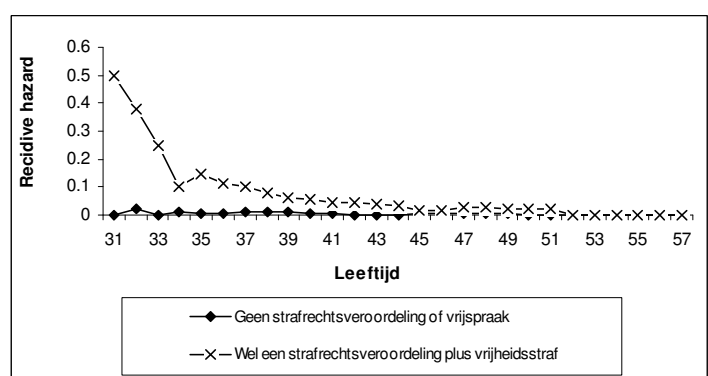
Figuur 7.8 Recidive hazard leeftijd 24-26 veroordeelden.

Figuur 7.9 Recidive hazard leeftijd 24-26 veroordeelden met vrijheidsstraf.

Figuur 7.10 Recidive hazard leeftijd 27-30 veroordeelden.

Figuur 7.11 Recidive hazard leeftijd 27-30 veroordeelden met vrijheidsstraf.

7.4 De kans op recidive in de periode 24-49 en 31-52

De hazard rates geven de kans op recidive per jaar, maar ieder jaar een hogere recidivekans zou er toe kunnen leiden dat er grote verschillen ontstaan wanneer recidive voor een bepaalde (langere) periode wordt bekeken. Daarom is gekozen voor twee leeftijdsperiodes: van 24 tot 49 jaar en van 31-52 jaar. In tabel 7.2 toont de kansen op tenminste één veroordeling binnen de gestelde leeftijdsperiodes. Hierbij is te zien dat Niet- veroordeelden voor beide leeftijdsperiodes een lagere kans hebben om veroordeeld te worden dan de andere twee groepen. De tabel toont ook aan dat de kans hoger is om in de leeftijdsperiode direct na de laatste veroordeling te recidiveren. Voor beide groepen veroordeelden stijgen de kansen om op een nieuwe veroordeling wel naarmate men op oudere leeftijd voor het laatst veroordeeld is.

Tabel 7.2 *Vergelijking proporties opnieuw veroordeelden gedurende leeftijdsinterval 24-49 en 31-52*

	Veroordeelden				Veroordeelden met vrijheidsstraf			
	Leeftijd 24-49		Leeftijd 31-52		Leeftijd 24-49		Leeftijd 31-52	
Groep	n	p (contact)	n	p (contact)	n	p (contact)	n	p (contact)
Jeugd (12-17)	179	0.2849	142	0.0986	15	0.4667	9	0.1111
Adolescentie (18-23)	683	0.6047	357	0.2437	689	0.9086	125	0.496
Volwassenheid (24-30)			471	0.5541			498	0.8876
Leeftijd 18-20	253	0.4032	179	0.1564	59	0.7288	24	0.3333
Leeftijd 21-23	315	0.7206	134	0.3433	303	0.919	52	0.4808
Leeftijd 24-26			154	0.3896			41	0.6829
Leeftijd 27-30			263	0.616			229	0.8952
Niet-veroordeeld*	101	0.2079	96	0.1667	101	0.2079	96	0.1667

* Geen justitieel contact voor leeftijd 24 of leeftijd 31

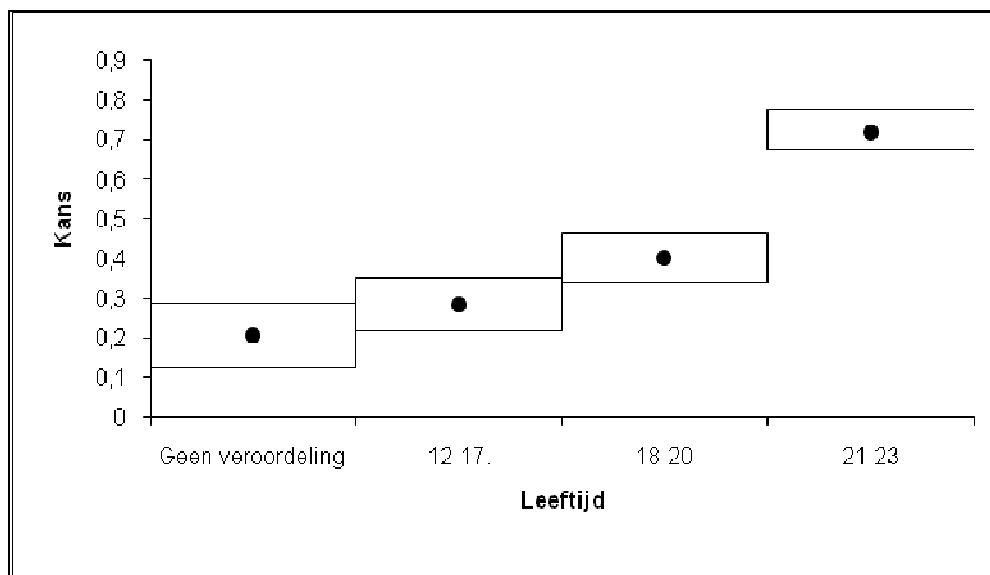
Omdat er voor verschillende leeftijdsgroepen sprake is van een relatief kleine n is besloten 95% betrouwbaarheidsintervallen toe te passen en deze weer te geven middels een boxplot.

In figuur 7.12 en 7.13 worden duidelijk de eerdere bevindingen voor veroordeelden bevestigd. Aan de stijging van de boxplots per leeftijdsgroep is voor beide leeftijdperiodes te zien dat de kansen op een nieuwe veroordeling stijgen naarmate men op oudere leeftijd nog veroordeeld wordt en de veroordeling dus korter geleden is. Personen die voor het laatst veroordeeld zijn op leeftijd 12 tot en met 20 hebben in tegenstelling tot personen die voor het laatst veroordeeld zijn tussen hun 21ste en 30ste levensjaar, een lagere kans om opnieuw veroordeeld te worden in de periode tussen hun 24 en 49 levensjaar. De recidivekansen van de twee eerste leeftijdscategorieën, Geen veroordeling en 12-17, overlappen zelfs met de recidivekansen van niet-veroordeelden. Hierdoor is er geen verschil tussen de recidivekans van deze leeftijdsgroep met de recidivekans van niet-veroordeelden.

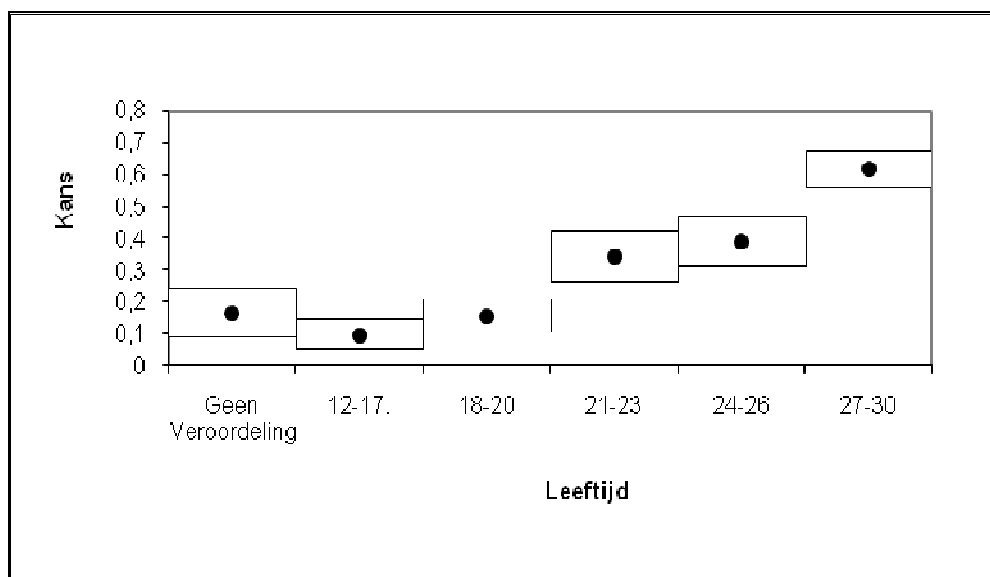
Voor de leeftijdperiode 31-52. (figuur 7.13) liggen de boxplots hoger voor de personen die nog veroordeeld zijn toen ze tussen de 21 en 30 jaar oud waren. Dit suggereert dat personen die nog veroordeeld werden tussen hun 21 en 30ste levensjaar een hogere kans hebben om opnieuw in contact te komen met justitie dan de personen die enkel veroordeeld werden tussen hun 12de en 20ste levensjaar.

Figuur 7.14 laat net als de bevindingen van de veroordeelden zonder vrijheidstraf zien dat personen die tussen hun 21ste en 23ste veroordeeld zijn en een vrijheidstraf opgelegd hebben gekregen een grotere kans hebben om opnieuw veroordeeld worden tussen hun 24ste en 49ste levensjaar. Bij de leeftijdsgroep 12-17 weer sprake van een overlapping met niet-veroordeelden wat echter niet het geval voor de leeftijdsgroep 18-20. Dit is ook waar te nemen in figuur 7.15. Ook hier liggen de boxplots voor de leeftijden tussen de 21 en 30 jaar hoger. Hieruit valt op te maken dat personen die op een latere leeftijd veroordeeld zijn een hogere kans hebben om tussen hun 31ste en 52ste levensjaar opnieuw veroordeeld te worden. Ook hier hebben de boxplots in de eerste periode van 24 tot en met 49 jaar (figuur 13) weer een hogere waarde dan de tweede leeftijdperiode van 31 tot en met 52 jaar (figuur 14). De bevindingen van veroordeelden met een vrijheidstraf komen vrij goed overeen met de bevindingen die gedaan werden voor de veroordeelden. Toch moet zoals eerder is gezegd voorzichtig worden omgegaan met de interpretatie van de bevindingen omdat de onderzoekspopulatie per leeftijdsgroep voor veroordeelden met een vrijheidstraf erg klein zijn.

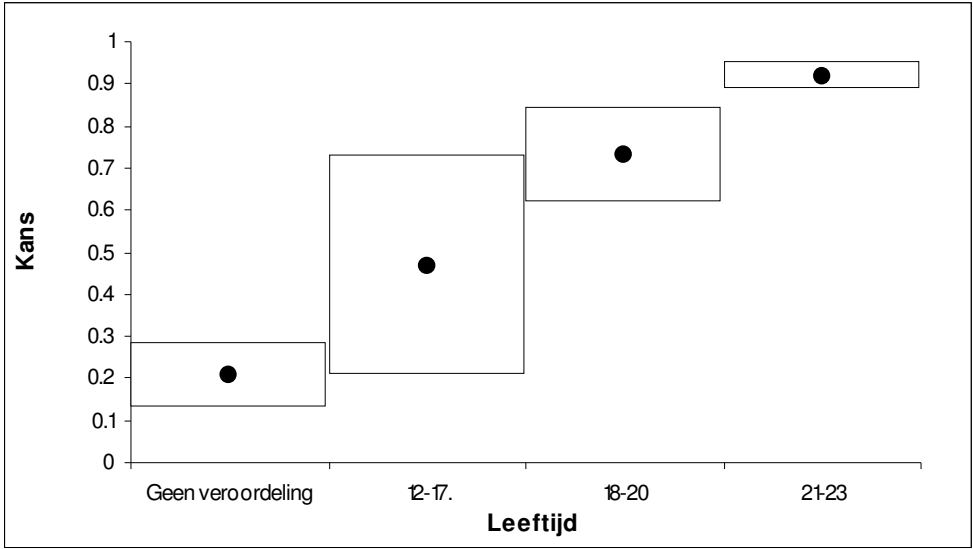
De conclusie die getrokken kan worden op basis van de gegevens uit tabel 7.2 en de figuren 7.12 tot en met 7.15 is dat een oude veroordeling dus niet voorspellend is voor de recidivekans in de periode 24-49 en de periode 31-52 en dat het recidiverisico het hoogst is tijdens de periode direct na de veroordeling.

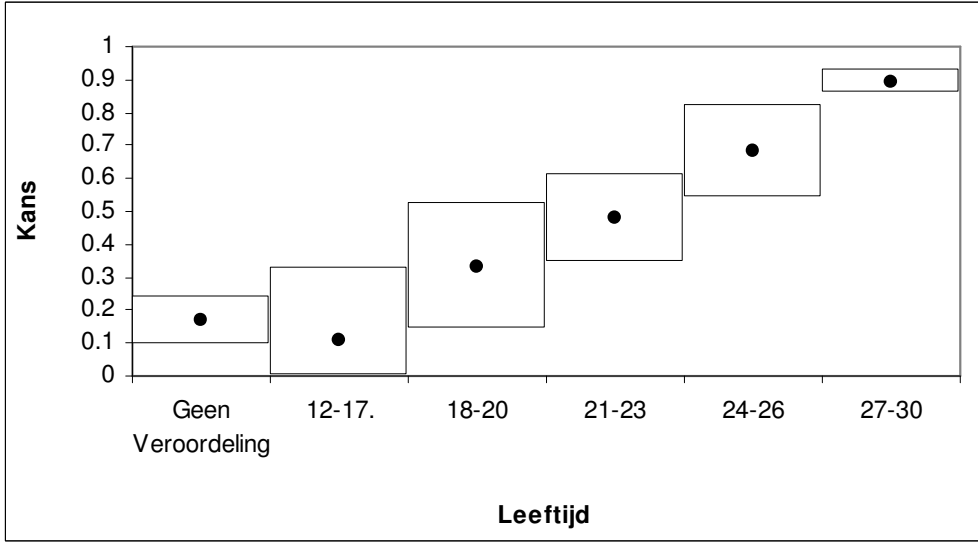
Figuur 7.12 Kans op nieuwe veroordeling leeftijd 24 tot en met 49.

Figuur 7.13 Kans op nieuwe veroordeling tussen leeftijd 31 tot en met 52

Figuur 7.14 Kans op nieuwe veroordeling tussen leeftijd 24 tot en met 49 (veroordeelden met vrijheidstraf).

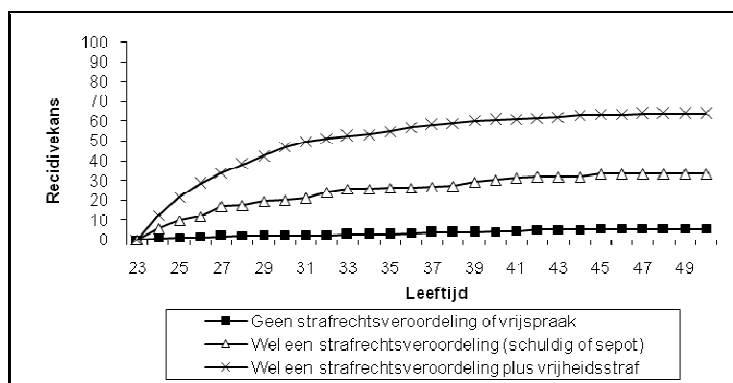

Figuur 7.15 Kans op een nieuwe veroordeling tussen leeftijd 31 tot en met 52 (veroordeelden met vrijheidstraf).

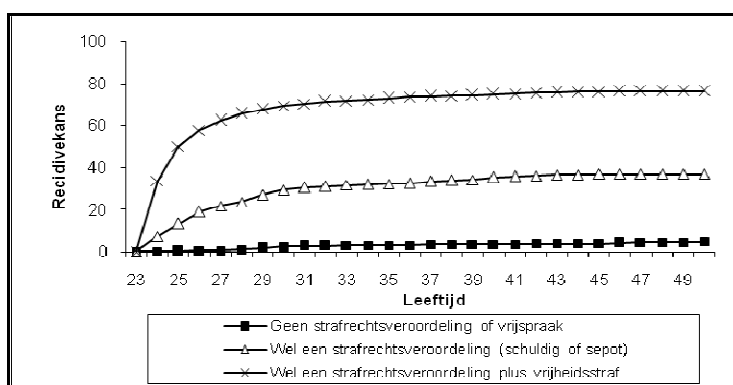
7.6 Gewelddelicten vs. Vermogensdelicten

Nu de bevindingen voor alle soorten delicten bekend zijn is het interessant om te weten te komen of het type delict of de aard van het delict waar men voor veroordeeld is van invloed is op recidive. Dit is in dit onderzoek gedaan door onderscheid te maken tussen twee typen delicten: gewelddelicten en vermogensdelicten. Voor de gewelddelicten en vermogensdelicten wordt elke registratie die heeft plaatsgevonden na een veroordeling gezien als recidive.

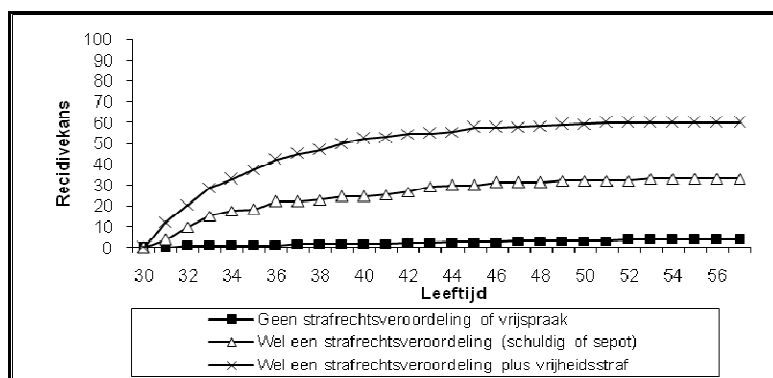
Figuur 7.16 en 7.17 laten zien dat voor beide type delicten de kans om te recidiveren de eerste jaren na een veroordeling het snelst stijgt. Deze kans wordt stabiel nadat het delict enige tijd is geleden. Wel is er een verschil in de hoogte van de recidivekans voor veroordeelden met een vrijheidsstraf gedurende de eerste periode nadat het delict gepleegd is. Veroordeelden (met een vrijheidsstraf) die een vermogensdelict hebben gepleegd tussen hun 18de en 23ste levensjaar hebben een de eerste periode na het plegen van het delict een hogere kans om te recidiveren dan dezelfde leeftijdsgroep die veroordeeld is vanwege een gewelddelict. Deze bevindingen gelden ook voor de veroordeelden (met een vrijheidsstraf) die voor het eerst veroordeeld zijn voor een vermogensdelict tussen hun 24ste en 30ste (zie figuur 7.18 en 7.19). Waardoor vastgesteld zou kunnen worden dat vooral de recidivekans voor personen die veroordeeld (met of zonder vrijheidsstraf) zijn voor een vermogensdelict hoger is dan de recidivekans voor personen die veroordeeld zijn vanwege een gewelddelict.

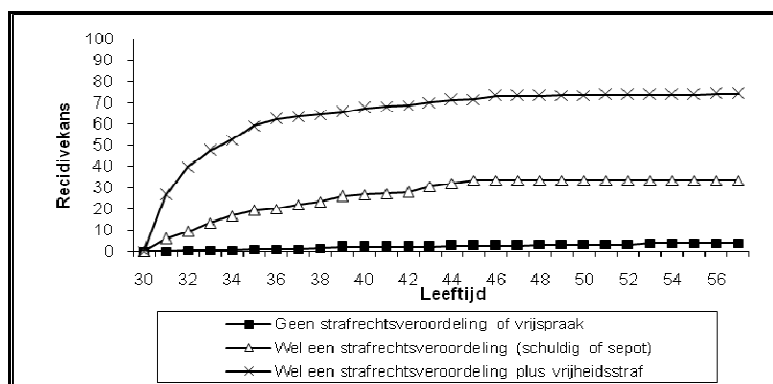
Figuur 7.16 Recidivekans laatste veroordeling voor een gewelddelict 18-23 jaar.

Figuur 7.17 Recidivekans laatste veroordeling voor een vermogensdelict 18-23 jaar

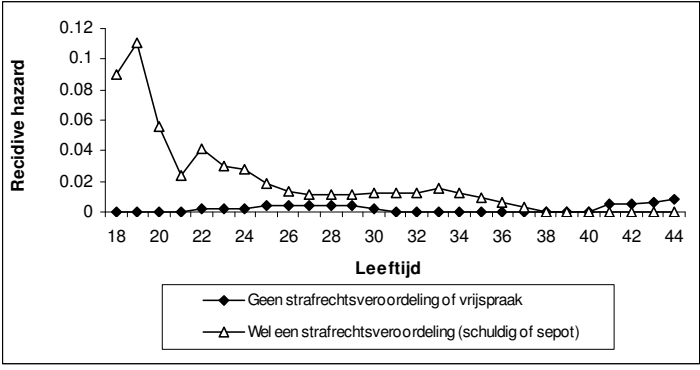

Figuur 7.18 Recidivekans laatste veroordeling voor een gewelddelict 24-30 jaar.

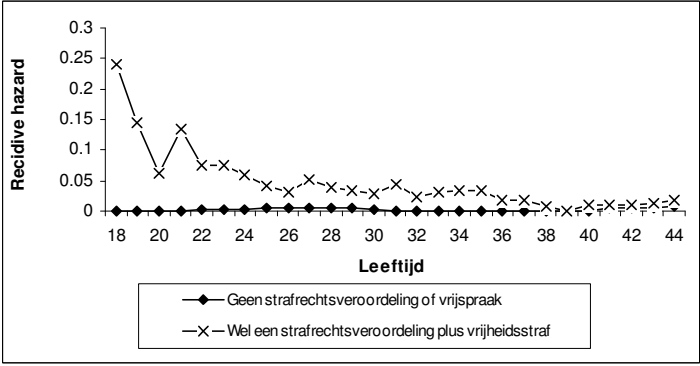

Figuur 7.19 Recidivekans laatste veroordeling voor een vermogensdelict 24-30 jaar.

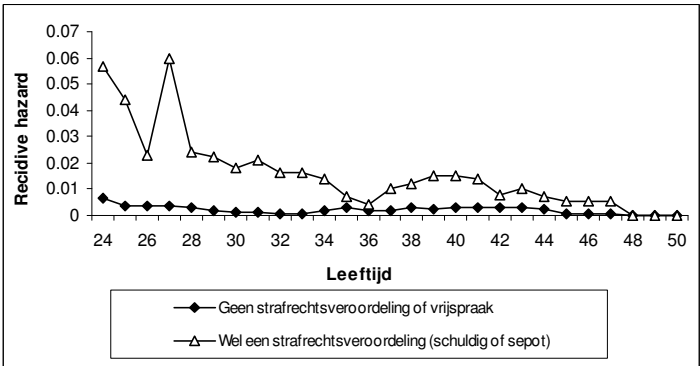
Nu gebleken is dat de kans op recidive de eerste periode na een veroordeling hoger is voor personen die veroordeeld zijn voor een vermogensdelict dan voor een gewelddelict is het interessant om te weten of er ook verschillen op te merken zijn tussen de hazard rates. Het zou kunnen zijn dat de veroordelingskans voor veroordeelden van een vermogensdelict pas door de verhoogde recidive kans pas na langere periode of zelfs niet gelijk wordt aan de veroordelingskans van niet- veroordeelden. Van zowel de vermogensdelicten als de geweldsdelicten zij daarom de hazard rates berekend (zie figuur 7.20 tot en met 7.31). Hieruit blijkt dat voor alle leeftijdsgroepen, ongeacht het type delict, zijn de veroordelingskansen na een bepaalde periode gelijk aan de veroordelingskans van niet veroordeelden.

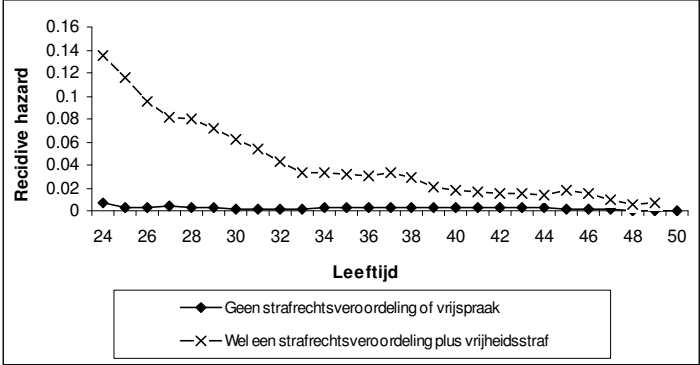
Figuur 7.20 Recidive hazard leeftijdsgroep 12-17 geweldsdelicten (veroordeelden).

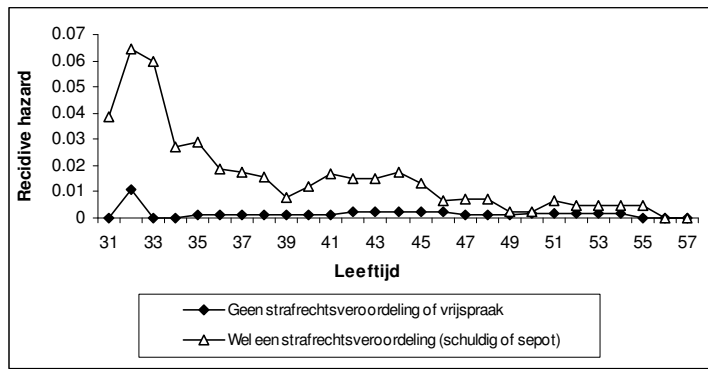
Figuur 7.21 Recidive hazard leeftijdsgroep 12-17 geweldsdelicten (veroordeelden met vrijheidsstraf).

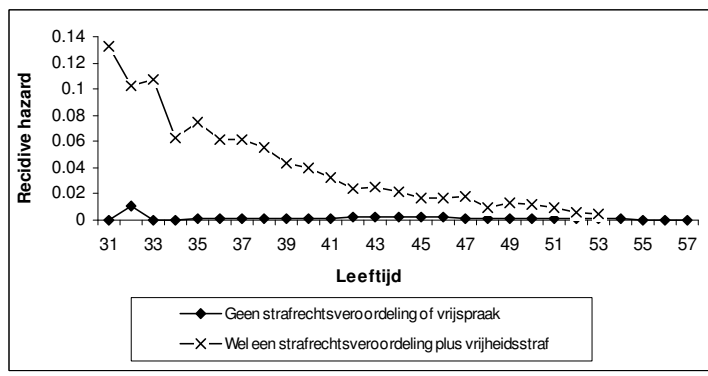
Figuur 7.22 Recidive hazard 18-23 geweldsdelicten (veroordeelden).

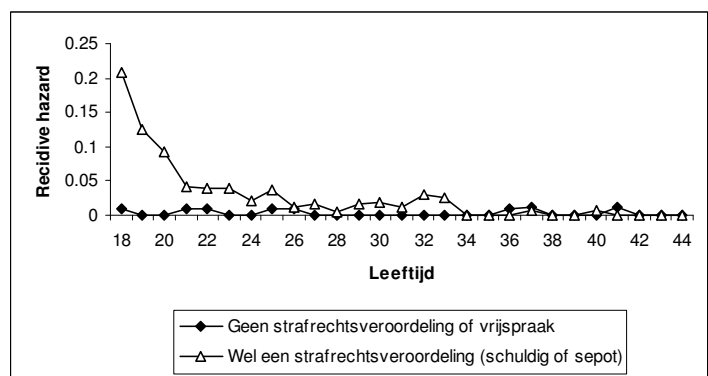
Figuur 7.23 Recidive hazard leeftijdsgroep 18-23 geweldsdelicten (veroordeelden met vrijheidsstraf).

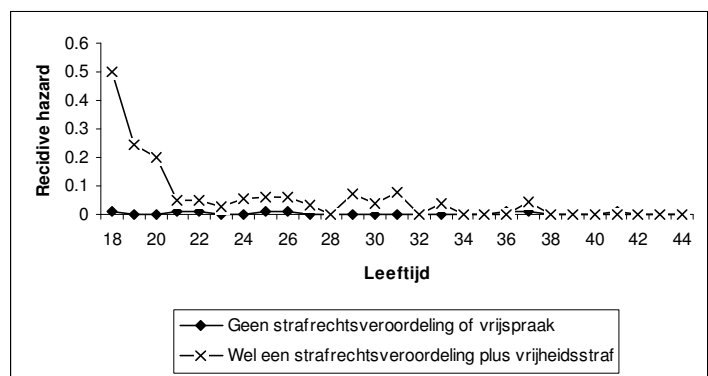
Figuur 7.24 Recidive hazard leeftijdsgroep 24-30 (veroordeelden).

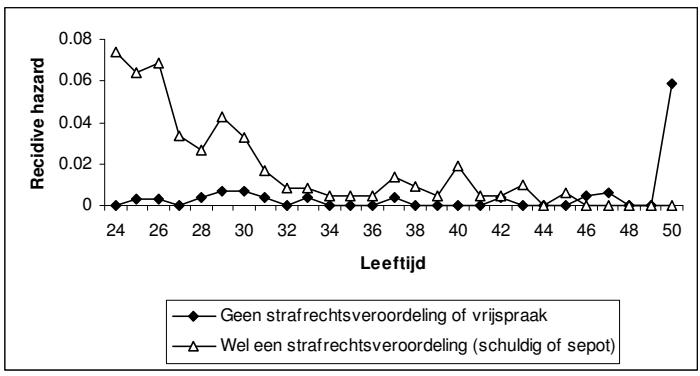
Figuur 7.25 Recidive hazard leeftijdsgroep 24-30 (veroordeelden met vrijheidsstraf).

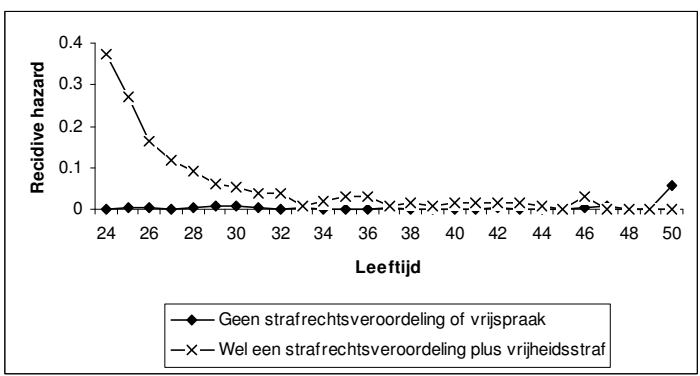
Figuur 7.26 Recidive hazard leeftijdsgroep 12-17 vermogensdelicten (veroordeelden).

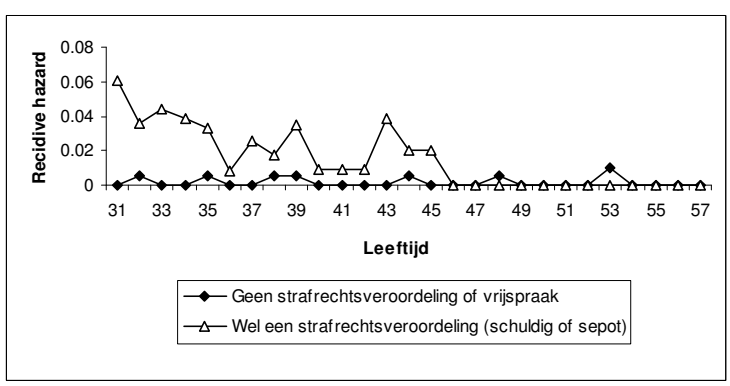
Figuur 7.27 Recidive hazard leeftijdsgroep 12-17 vermogensdelicten(veroordeelden met vrijheidsstraf).

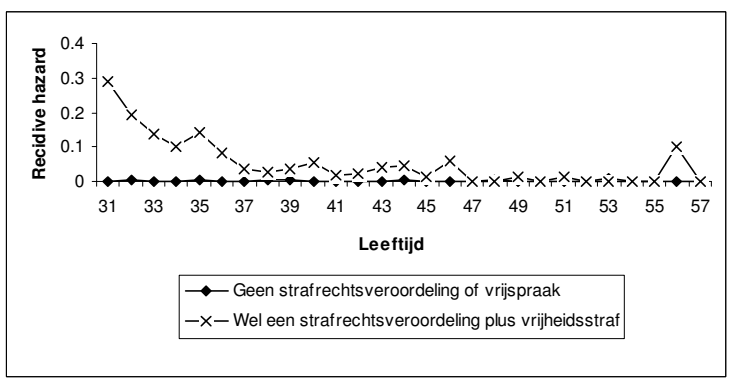
Figuur 7.28 Recidive hazard leeftijdsgroep 18-23 vermogensdelicten (veroordeelden).

Figuur 7.29 Recidive hazard leeftijdsgroep 18-23 vermogensdelicten(veroordeelden met vrijheidsstraf).

Figuur 7.30 Recidive hazard leeftijdsgroep 24-30 vermogensdelicten (veroordeelden).

Figuur 7.31 Recidive hazard leeftijdsgroep 24-30 vermogensdelicten(veroordeelden met vrijheidsstraf).

Omdat de waarde T ook hier met het oog moeilijk te bepalen is, is voor alle leeftijdsgroepen de waarde t berekend en voor ieder type delict in een tabel geplaatst (Tabel 7.3 en Tabel 7.4). In deze tabellen zijn er toch enkele verschillen op te merken. Tabel 7.3 laat duidelijk zien dat de periode langer wordt naarmate men op een ouder leeftijd voor het laatst voor een geweldsdelict is veroordeeld. Tabel 7.4 daarentegen laat voor de vermogensdelicten dit verschil niet zien. Hier variëren de T waarden iets en is er geen sprake van een toename. Over de vermogensdelicten kan dus geen uitspraak worden gedaan over het verband tussen de leeftijd van de laatste veroordeling en de waarde T.

Tabel 7.3 Waarde T in jaren voor de verschillende leeftijdsgroepen van de geweldsdelicten.

Leeftijd laatste veroordeling		Veroordeelden	Veroordeelden + vrijheidstraf
Jeugd	(12-17)	10 (0)	11 (0)
Adolescentie	(18-23)	12 (0,0043)	23 (0,0092)
Volwassenheid	(24-30)	18 (0)	22 (0)

Tabel 7.4 Waarde T in jaren voor de verschillende leeftijdsgroepen van de vermogensdelicten.

Leeftijd laatste veroordeling		Veroordeelden	Veroordeelden + vrijheidstraf
Jeugd	(12-17)	18 (0.0013)	16 (0)
Adolescentie	(18-23)	21 (0.0032)	26 (0.0075)
Volwassenheid	(24-30)	17 (0.0011)	18 (0)

Voor beide groepen zijn ook de recidivekansen berekend gedurende de twee eerder genoemde leeftijdsperiodes. Voor veroordeelden is te zien dat de recidivekans voor beide leeftijdsintervallen toeneemt naarmate men ouder was ten tijde van de eerste veroordeling. Dit geldt voor zowel de veroordeelden van geweldsdelicten als de veroordeelden van vermogensdelicten (zie tabel 7.5). Tabel 7.6 laat dezelfde bevinding zien voor de veroordeelden met een vrijheidstraf voor zowel de vermogensdelicten als de geweldsdelicten. Dit suggereert dat het type delict dus niet uitmaakt en er weer een invloed van leeftijd is te zien.

Tabel 7.3 Vergelijking recidivekansen opnieuw veroordeelden gedurende leeftijdsperiode 24 tot en met 49 en 31 tot en met 52.

Groep	Geweldsdelicten				Vermogensdelicten			
	Leeftijd 24-49		Leeftijd 31-52		Leeftijd 24-49		Leeftijd 31-52	
	n	p (contact)	n	p (contact)	n	p (contact)	n	p (contact)
Jeugd (12-17)	78	0,1410	72	0,0694	195	0.1846	172	0.0756
Adolescentie (18-23)	195	0,3333	156	0,1667	342	0.3684	242	0.1074
Volwassenheid (24-30)			131	0,3206			154	0.3247
Leeftijd 18-20	105	0.3333	86	0.186	173	0.2081	144	0.0486
Leeftijd 21-23	75	0,3200	58	0,1207	125	0.56	72	0.2361
Leeftijd 24-26			52	0,3077			70	0.3286
Leeftijd 27-30			74	0,3514			76	0.4211
Niet-veroordeeld*	101	0.0396	100	0.03	101	0.0891	97	0.0515

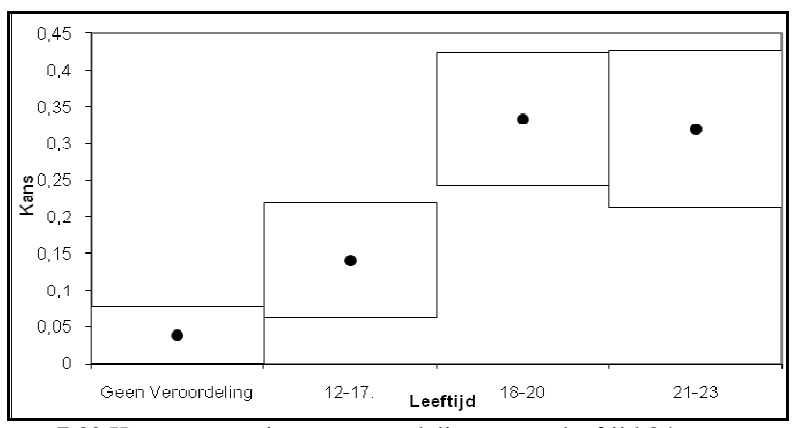
* Geen justitieel contact voor leeftijd 24 of leeftijd 31

Tabel 7.4 *Vergelijking proporties opnieuw veroordeelden met vrijheidstraf gedurende leeftijdsperiode 24 tot en met 49 en 31 tot en met 52.*

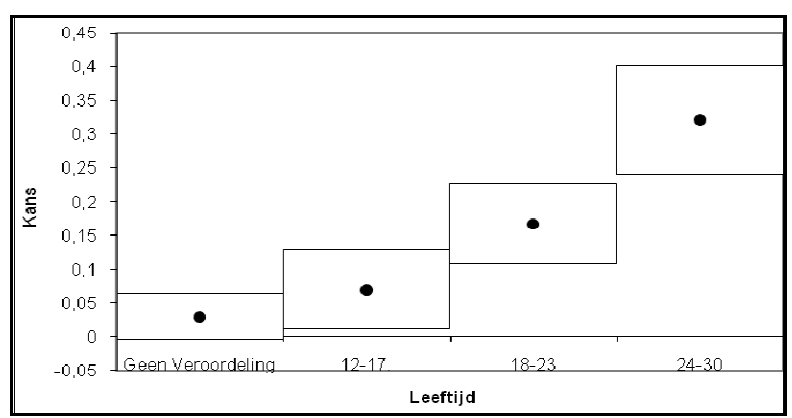
Groep	Gewelddelicten				Vermogensdelicten			
	Leeftijd 24-49.		Leeftijd 31-52		Leeftijd 24-49		Leeftijd 31-52	
	n	p (contact)	n	p (contact)	n	p (contact)	n	p (contact)
Jeugd (12-17)	36	0.3889	28	0.2143	36	0.3889	26	0.1538
Adolescentie (18-23)	422	0.374	224	0.317	554	0.7617	171	0.2281
Volwassenheid (24-30)			287	0.5958			324	0.7284
Leeftijd 18-20	111	0.5495	69	0.2754	85	0.5412	51	0.2353
Leeftijd 21-23	159	0.6855	79	0.3671	206	0.8592	44	0.3409
Leeftijd 24-26			71	0.4225			37	0.5405
Leeftijd 27-30			115	0.6348			124	0.7419
Niet- veroordeeld*	101	0.0396	100	0.03	101	0.0891	97	0.22226

* Geen justitieel contact voor leeftijd 24 of leeftijd 31

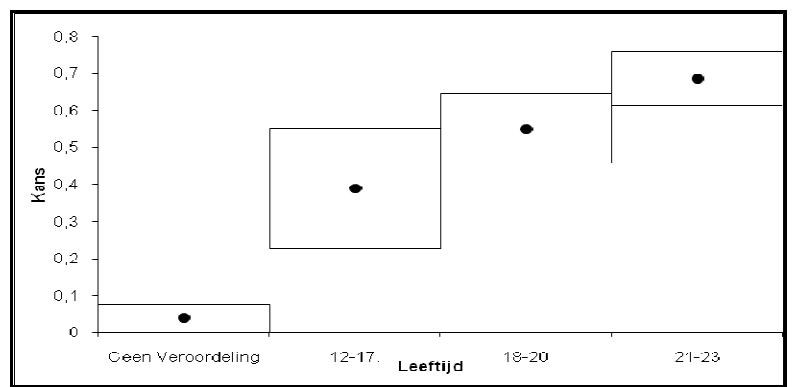
Wanneer deze proporties of kansen in een boxplot worden weergegeven zijn de bovenstaande bevindingen nog duidelijker te zien. In de figuren 7.32, 7.34, 7.36 en 7.38 is duidelijk te zien dat de recidivekans toeneemt waardoor de boxplots per leeftijdsgroep een hogere waarde hebben. Bij al deze figuren buiten figuur 27, is te zien dat de boxplots van de personen zonder veroordeling en de mensen die voor het laatst veroordeeld zijn tussen hun 12de en 17de en hun 18 en 20ste elkaar overlappen. Wat betekent dat deze recidivekansen haast niet te onderscheiden zijn en een veroordeling in deze leeftijdsgroepen geen voorspellende waarde is voor toekomstig crimineel gedrag. Waar er voor alle delicten geen overlap was tussen de groep 18-20 en 21-23 is dit bij veroordeelden van gewelddelicten (al dan niet met vrijheidstraf) tijdens leeftijdsinterval 24-49 wel het geval (zie figuur 7.32 tot en met 7.39). Ook de figuren 7.33, 7.35, 7.37 en 7.39 laten duidelijk zien dat de proportie recidivisten tijdens leeftijdsinterval 31-52 toeneemt naarmate men ouder was gedurende de laatste veroordeling. Voor hogere leeftijden zijn de conditionele kansen op een veroordeling dus hoger. Hier is echter geen sprake van een leeftijdseffect maar valt te verklaren als een gevolg dat de laatste veroordeling nog niet lang geleden is. De bevindingen voor vermogensdelicten en gewelddelicten komen dus sterk overeen maar ook hier kan geconcludeerd worden dat het recidiverisico hoger is in de periode direct na het delict en een oude veroordeling geen voorspellende waarde heeft voor toekomstig crimineel gedrag.

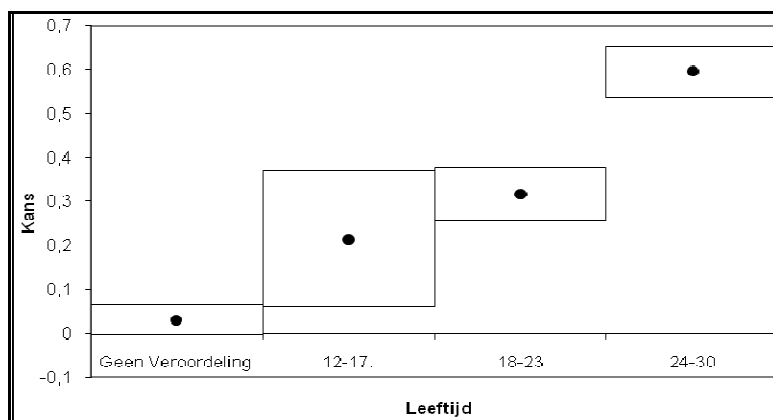
Figuur 7.32 Kans op een nieuwe veroordeling tussen leeftijd 24 tot en met 49 (veroordeelden geweldsdelicten).

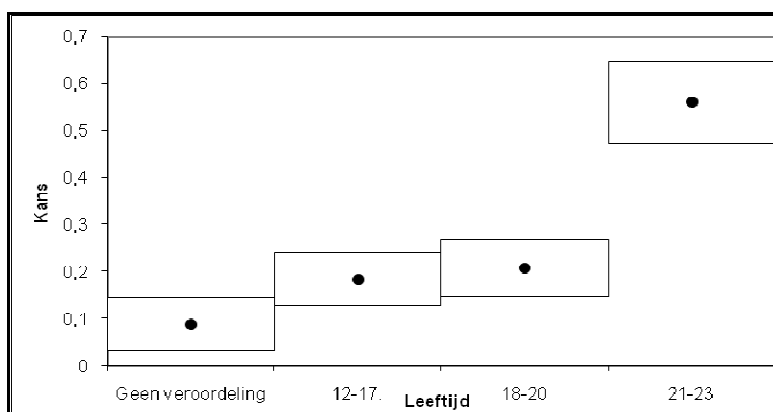
Figuur 7.33 Kans op een nieuwe veroordeling tussen leeftijd 31 tot en met 52 (veroordeelden geweldsdelicten).

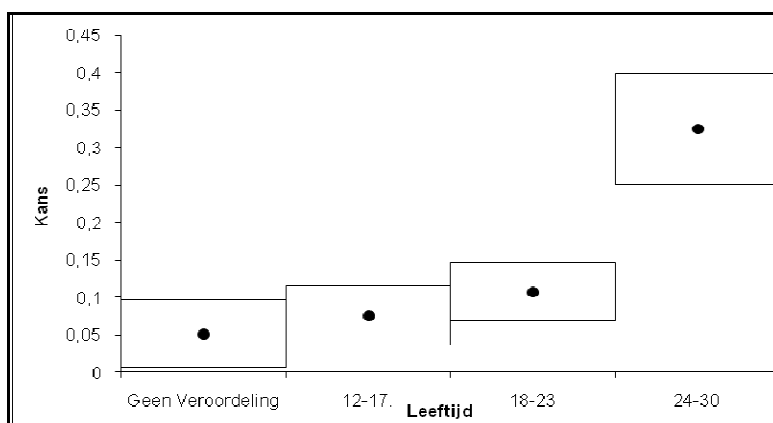
Figuur 7.34 Kans op een nieuwe veroordeling tussen leeftijd 24 tot en met 49 voor veroordeelden met een vrijheidstraf (geweldsdelicten)

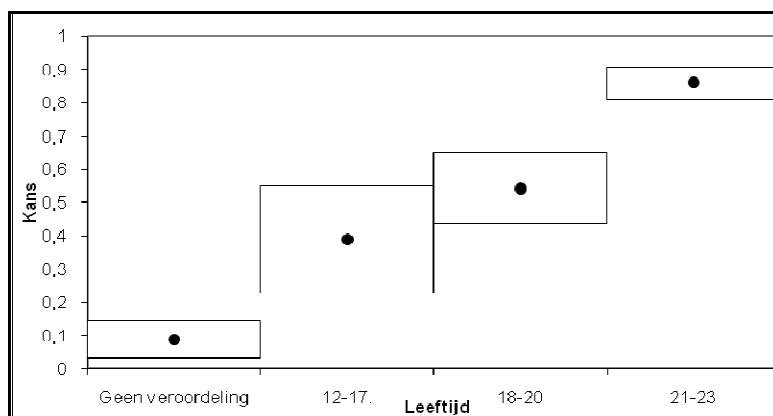
Figuur 7.35 Kans op een nieuwe veroordeling tussen leeftijd 31 tot en met 52 voor veroordeelden met een vrijheidsstraf (gewelddelicten.)

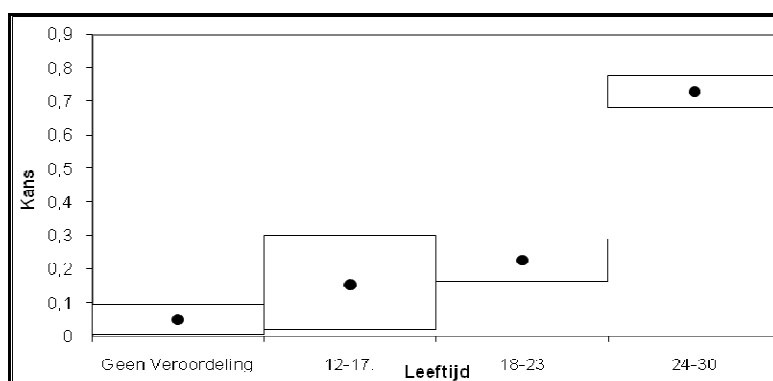
Figuur 7.36 Kans op een nieuwe veroordeling tussen leeftijd 24 tot en met 49 (veroordeelden vermogensdelicten).

Figuur 7.37 Kans op een nieuwe veroordeling tussen leeftijd 31 tot en met 52 (veroordeelden vermogensdelicten)

Figuur 7.38 Kans op een nieuwe veroordeling tussen leeftijd 24 tot en met 49 voor veroordeelden met een vrijheidstraf (vermogensdelicten).

Figuur 7.39 Kans op een nieuwe veroordeling tussen leeftijd 31 tot en met 52 voor veroordeelden met een vrijheidstraf (vermogensdelicten).

Hoofdstuk 8 Conclusie en discussie

8.1 Conclusie

Recentelijk zijn de bewaartermijnen van de strafrechtelijke gegevens verlengd en kwamen er strengere regels voor het verkrijgen van een Verklaring omtrent gedrag. De achterliggende veronderstelling hierbij is dat de maatschappij beschermd moet worden voor veroordeelden omdat zij een hoge kans hebben om te recidiveren.

De vraag is alleen in hoeverre een eerdere veroordeling voorspellend is voor toekomstig crimineel gedrag en in hoeverre er empirische grond is voor de geldende bewaartermijnen voor de strafrechtelijke gegevens van misdrijven. Dit onderzoek richt zich daarom op de periode waarna de veroordeling kans van veroordeelden kleiner of gelijk is aan de veroordelingskans van niet-veroordeelden. Dit onderzoek richt zich daarom op de vraag ;

Na welke periode, gegeven dat een persoon die eerder veroordeeld is geweest intussen niet meer opnieuw veroordeeld is, is de veroordelingskans voor iemand met een crimineel verleden niet meer te onderscheiden van de veroordelingskans van iemand zonder crimineel verleden?

Als conclusie en antwoord op de hoofdvraag kan op basis van de onderzoeksresultaten gesteld worden dat na 10-15 jaar het recidiverisico van eerder veroordeelden gelijk is aan de veroordelingskans van personen die nog niet eerder veroordeeld zijn. Deze periode nam toe naarmate men op oudere leeftijd een delict had gepleegd waardoor het voor personen die nog veroordeeld worden tijdens de volwassenheid langer duurt voordat het recidiverisico van veroordeelden gelijk is aan de veroordelingskans van niet- veroordeelden. Deze bevinding komt niet overeen met een onderzoek wat eerder in de Verenigde- Staten heeft plaatsgevonden. Daar vond men dat wanneer men op jonge leeftijd veroordeeld is het langer duurt voordat de veroordelingskansen gelijk zijn.

Daarnaast bleek uit de resultaten van dit onderzoek dat een oudere veroordeling in tegenstelling tot een recentere veroordeling niet voorspellend is voor toekomstig crimineel gedrag. Het delicttype van de laatste veroordeling bleek niet van invloed op zowel de recidivekans als het recidiverisico.

Het is nu mogelijk te kijken in hoeverre de theorieën en hypothesen die in hoofdstuk 4 geformuleerd zijn door de resultaten ondersteund worden en in hoeverre de deelvragen beantwoord kunnen worden.

De eerste twee deelvragen van dit onderzoek waren allebei gericht op het verloop van de recidiverisico's. Als resultaat werd gevonden dat voor niet-veroordeelden ligt het recidiverisico over het algemeen lager dan het recidiverisico van veroordeelden. Veroordeelden hebben de eerste jaren na een veroordeling een hoge kans om te recidiveren. Deze kans is de eerste periode na de veroordeling hoger voor veroordeelden met een vrijheidstraf dan veroordeelden zonder vrijheidstraf. Deze neemt af naarmate de veroordeling langer is geleden en wordt voor alle leeftijdsgroepen na verloop van tijd gelijk aan de veroordelingskans van niet- veroordeelden. Deze bevindingen ondersteunen de hypothese die geformuleerd is op basis van de dynamische benadering (H_2) waarin gesteld werd dat het recidiverisico van veroordeelden, ongeacht de leeftijd van de laatste veroordeling, op de duur wel gelijk zou worden aan de veroordelingskans van niet- veroordeelden. De bevindingen weerspreken de statistische benadering die verwacht dat er voor veroordeelden ongeacht de leeftijd ten tijde van de laatste veroordeling, geen moment komt waarop het recidiverisico van veroordeelden gelijk is aan de veroordelingskans van niet- veroordeelden. Mogelijk is deze verworpen omdat deze theorie geen rekening hield met omgevingsfactoren.

De derde deelvraag van dit onderzoek was vooral gericht de invloed van leeftijd van de laatste veroordeling op het recidiverisico van veroordeelden. De resultaten die in dit onderzoek gevonden werden laten zien dat leeftijd wel degelijk van invloed is op de kans om te recidiveren.

De bevindingen toonden aan dat het voor personen die tijdens de volwassenheid voor het laatst veroordeeld waren langer duurt voordat een moment optreedt waar hun veroordelingskans gelijk is aan de veroordelingskans van niet- veroordeelden. Er is dus wel een effect van de leeftijd ten tijde van de laatste veroordeling op het recidiverisico. De bevindingen sluiten zich deels aan bij de hypothese die gesteld is op basis van de typologische benadering (H_{3b}) waar verondersteld wordt dat het recidiverisico van personen die tijdens de volwassenheid (24-30) voor het laatst veroordeeld zijn wel gelijk wordt aan de veroordelingskans van niet- veroordeelden maar dat dit moment *wel later* plaatsvindt dan personen die voor het laatst veroordeeld zijn tijdens de adolescentie. Het deel van de hypothese waar dit ook verwacht wordt voor personen die voor het laatst veroordeeld zijn tijdens de jeugd (12-17) kan verworpen worden. Naast de invloed van leeftijd richtte dit onderzoek zich in deelvraag vier op de invloed van het delicttype.

Op basis van de bevindingen kan geconcludeerd worden dat het delicttype wel van invloed is op het verloop van het recidiverisico. Voor beide type delicten geldt dat de recidivekansen hetzelfde verloop kennen waarin de eerste periode na het plegen van een delict de recidivekans het hoogst is en daarna afneemt en stabiel wordt. Wanneer de recidivehazards vergeleken worden is te zien dat de hazard bij vermogensdelicten sneller daalt dan de hazard van de geweldsdelicten. Wel is er voor beide type delicten voor alle leeftijdsgroepen een moment waarop het recidiverisico gelijk is aan de veroordelingskans van niet- veroordeelden. Deze bevindingen bevestigen de typologische hypothese (H_{3d}) omdat deze stelt dat het recidiverisico van personen die veroordeeld zijn vanwege een vermogensdelict wel gelijk zal worden aan de veroordelingskans van niet- veroordeelden. Bij personen die veroordeeld zijn voor een vermogensdelicten duurt het echter wel langer voordat er een moment is dat het recidiverisico van personen die veroordeeld gelijk is aan de veroordelingskans van niet- veroordeelden dan bij geweldsdelicten.

Wanneer echter de conditionele kansen van de vermogensdelicten vergeleken worden met de conditionele kansen van de niet- veroordeelden, is te zien dat de conditionele kansen van de vermogensdelicten dichter liggen bij de recidivekansen van de niet- veroordeelden en soms zelfs overlappen. Dit is niet het geval bij de conditionele kansen van personen die veroordeeld zijn voor een geweldsdelict. Dit betekent dat wanneer gekeken wordt naar de langere termijn dat een oudere veroordeling voor een vermogensdelict niet voorspellend is voor toekomstig crimineel gedrag maar een veroordeling voor een geweldsdelict wel.

8.2 Discussie

Bij dit onderzoek zijn net als bij vele andere onderzoeken enkele kanttekeningen te plaatsen.

In dit onderzoek gaat het alleen om alle geregistreerde criminaliteit in Nederland. Delicten die niet geregistreerd staan zijn dus niet meegenomen in dit onderzoek waardoor het mogelijk is dat er onderzoekspersonen zijn die meer delicten hebben gepleegd dan bekend is wat kan leiden tot een vertekend beeld wat een effect zou kunnen hebben op de onderzoeksresultaten.

Wanneer we de uitkomsten van dit onderzoek vergelijken met de resultaten van onderzoeken uit de Verenigde- Staten blijkt de periode T in daar korter (Kurlychek, Brame & Bushway, 2006; 2007; Nakamura 2008). Dit wordt vooral veroorzaakt doordat in deze onderzoeken de hazard voor de controle groep hoger ligt dan in de Nederlandse data en niet door verschillen in het verloop van de recidive hazard van veroordeelden.

In het Racine geboorte cohort bijvoorbeeld was voor de controle groep de recidivehazard op 20-jarige leeftijd 0.11, in de Nederlandse data lag deze op 0.05. Hierdoor zijn de periodes waarna de veroordelingskansen van veroordeelden en niet- veroordeelden gelijk zijn kleiner dan in Nederland (Kurlychek, Brame & Bushway, 2006; 2007; Nakamura 2008).

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van recidive cijfers na 1977. Toch is de recidive berekend over een periode waarin de Wet Justitiële Documentatie al van kracht was, waardoor de mogelijke effecten van deze wet op het criminele gedrag van de steekproef dus ook de resultaten beïnvloeden. Als er in dit onderzoek, in lijn met de recente beleidsideeën, er van uit wordt gegaan dat de Wet Justitiële Documentatie een criminaliteitsremmend effect uitgaat, dan wordt in feite de ‘werkelijke’ recidive kans van de groep veroordeelden onderschat en daarmee ook de lengte van de periode T. Het effect van de Wet Justitiële Documentatie zou dan gebaseerd zijn op het veranderen van de Gelegenheidsstructuur voor het plegen van crimineel gedrag door een bepaalde dader (de veroordeelde van een zedendelict wordt verboden nog met minderjarigen te werken). Wanneer op basis van labelings- en levensloopcriminologische theorieën, uit wordt gegaan van een criminaliteitsverhogend effect van de Wet Justitiële Documentatie dan wordt de werkelijke recidive kans overschat en daarmee ook de lengte van periode T. Hoewel geen van beide effecten voor 100% kan worden uitgesloten lijkt de sterk verhoogde recidivekans voor veroordeelden in de jaren direct na hun veroordeling een criminaliteitsremmend effect van de Wet Justitiële Documentatie minder waarschijnlijk. Het is immers niet duidelijk hoe het beperken van de gelegenheid over de gehele periode leidt tot een geleidelijke afname van de recidivekans over de tijd. Mocht er sprake zijn van een criminaliteitsverhogend effect van de Wet Justitiële Documentatie dan leveren de huidige resultaten een conservatieve - in enige mate opgeblazen - schatting van de lengte van periode T.

Mogelijk vervolgonderzoek zou zich ook kunnen richten op de zedendelinquenten omdat voor deze veroordeelden nog langere bewaartermijn geldt waardoor de strafrechtelijke gegevens van deze groep daders tot twintig jaar na overlijden bewaard worden. Dit was voor dit onderzoek niet mogelijk omdat de gebruikte data (CCLS) te weinig zedendelinquenten bevatte.

8.3 Beleidsimplicaties

Op basis van de resultaten kan vastgesteld worden dat het beleid wat er nu is zich niet verhoudt tot de bevindingen van dit onderzoek en er dus geen empirische grond is voor de lange bewaartermijnen van strafrechtelijke gegevens in Nederland.

Voor alle delicten werd in dit onderzoek gevonden dat na 10-15 jaar de veroordelingskansen van veroordeelden niet meer te onderscheiden zijn van de veroordelingskansen van niet-veroordeelden. Dit betekent dat de veroordeelden door de geldende bewaartermijnen van 30 á 40 jaar nog steeds achtervolgd worden door de strafrechtelijke gegevens uit het verleden en zij hier nog steeds de beperkingen van ondervinden.

Verwacht werd dat het beleid ten aanzien van de lange bewaartermijnen van strafrechtelijke gegevens recidive in de hand zou werken omdat veroordeelden in hun dagelijks leven nog steeds te maken kunnen hebben met beperkingen vanwege hun criminele verleden. De resultaten laten zien dat de geldende bewaartermijnen niet in verhouding staan tot het werkelijke recidiverisico.

Voortbouwend op deze bevinding zou een implicatie voor beleid kunnen zijn dat men de bewaartermijnen in Nederland zou verkorten. Het beleid zou daarom terug de bewaartermijnen van de Wet Justitiële Gegevens kunnen hanteren. Deze bewaartermijnen zijn nog steeds te lang wanneer men kijkt naar de resultaten die gevonden zijn in dit onderzoek, maar zijn wel een stap in de goede richting.

Daarnaast is gevonden dat een oudere veroordeling geen voorspellende waarde meer heeft voor toekomstig crimineel gedrag. Beleidsmakers zouden er dus het beleid zodanig aan kunnen passen dat bij de aanvraag om een Verklaring omtrent het gedrag bij de Minister van Justitie oudere veroordelingen er niet meer toe doen.

Beleidsmakers zouden het beleid ook zodanig kunnen aanpassen dat de bewaartermijnen bepaald worden door het aantal delicten wat een persoon gepleegd heeft. Hierdoor is het niet meer mogelijk dat een grote groep mensen benadeeld wordt omdat slechts een kleine groep daders verantwoordelijk is voor een groot aantal delicten. Daarnaast kunnen beleidsmakers ook de bewaartermijnen aanpassen aan het soort delict wat men gepleegd heeft. Voor geweldsdelicten zouden er dan langere bewaartermijnen gaan gelden dan voor vermogensdelicten omdat dit zwaardere delicten zijn en de recidivekansen op de langere termijn hoger zijn dan voor vermogensdelicten.

Literatuurlijst

Literatuur en boeken

Becker, Howard (1963). *Outsiders: Studies in the Sociology of Deviance*. New York: Free Press.

Blokland, A. & Nieuwebeerta, P. (2004a). Crimineel gedrag over het leven. De effecten van leeftijd, levensomstandigheden en persoonskenmerken. *Mens en Maatschappij*, 79, 233-263.

Blokland, A. & Nieuwebeerta, P. (2004b). Recidive en het beëindigen van de criminele carrière over een periode van 25 jaar. *Tijdschrift voor Criminologie*, 46, 18-36.

Blokland, A., Nagin, D. & Nieuwebeerta, P. (2005a). Life span offending trajectories of a Dutch conviction cohort. *Criminology*, 43, 919-954.

Blokland, A., Nagin, D. & Nieuwebeerta, P. (2005b). The effects of life circumstances on longitudinal trajectories of offending. *Criminology*, 43, 1203-1240.

Brok, H. (1999). *Gevangen in het verleden. Een Juridisch onderzoek naar de gevolgen van een detentieverleden bij het aangaan van arbeidsovereenkomsten en verzekeringsovereenkomsten in het licht van de voorgestelde wetswijzigingen*. Utrecht: Universiteit van Utrecht.

Bushway, S. & Sweeten, G. (2007). Abolish lifetime bans for ex-felons. *Criminology & Policy*, 6, 697-706.

Caspi A., L. D, Moffitt T.E., Silva P.A. (1993). Unraveling girls' delinquency: biological, dispositional and contextual contributions to adolescent misbehavior. *Deviant Psychology*, 19- 30.

Cohen, L. E., & Vila, B. J. (1996). Self-Control and Social-Control: an Exposition of the Gottfredson-Hirschi/ Sampson and Laub debate. *Studies on crime and crime prevention*, 5, 125-150.

Edin, K., Nelson T. J., Paranal, R. (2001). Fatherhood and Incarceration As Potential Turning Points in the Criminal Careers of Unskilled Men. In *Imprisoning America: The Social Effects of Mass Incarceration*. M. Patillo, D. Weiman and B. Western. New York, Russell Sage Foundation, 46-75.

Ezell, E. & Cohen, E. (2005). *Desisting from crime .Continuity and Change in Long-term Crime Patterns of Serious Chronic Offenders*. Oxford: Oxford University Press.

Farrington, D.P. (1989). Later adult life outcomes of offenders and nonoffenders. In M. Brambling, F. Losel, & H. Skowronek (Eds.), *Children at risk: Assessment, longitudinal research and intervention* New York: Walter de Gruyter, 220-244.

Farrington, D. P. (1991). Childhood aggression and adult violence: Early precursors and later life outcomes. In D. J. Pepler & K. H. Rubin (Eds.), *The development and treatment of childhood aggression*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc, 5-29.

- Farrington, D. P. and D. J. West (1995). Effects of Marriage, Separation and Children on offending by Adult Males. In: *Current Perspectives on Aging and the Life Cycle*. J. Hagan. Greenwich, Connecticut, JAI Press., 249-281.
- Fiselier, J. & Smits, J. (1991). Patronen van recidive. *Tijdschrift voor Criminologie*, 3, 279-294.
- Fitch, K., Chapman, K.S. & Hilton, Z. (2007). *Protecting children from sexual abuse. Safer recruitment of workers in a border-free Europe*. London: NSPCC.
- Gestel, B. van, Knaap, L.M. van der & Hendriks, A. (2006). *Toezicht buiten de muren. Een systematische review van extramuraal toezicht op TBS- gestelden en vergelijkbare groepen in het buitenland*. Den Haag : WODC.
- Gibbens, T. C. N. (1984). Borstal boys after 25 years. *British Journal of Criminology*, 24, 49-62.
- Gottfredson, M. R. & Hirschi, T. (1990). *A general theory of crime*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Grogger, J. (1995). The effects of arrests on the employment and earnings of young men. *Quarterly Journal of Economics*, 110, 51-71.
- Hirschi, T. (1969). *Causes of Delinquency*. Berkeley: University of California Press.
- Hirschi, T. & Gottfredson, M. R., (1995). Control theory and the life-course perspective. *Studies on Crime and Crime Prevention*, 4, 131-142.
- Holzer, H.J., Raphael, S. & Stoll, M.A. (2004). Will employers hire former offenders? Employers preferences, background checks and their determinants. In D. Weiman, B., B. Western & M. Patillo (Eds.), *Imprisoning America, the social effects of mass incarceration*. New York: Russell Sage Foundation, 205-246.
- Jefferson, T. W. & Johnson, J. H. (1991). The relationship of hyperactivity and sensation seeking to delinquency subtypes. *Criminal Justice and Behavior*, 18, 195-201.
- Junger-Tas, J., Overdijk-Francis, J.E. & Verheyden, J.A.C. (2003). *Etnische minderheden en het belang van binding; een onderzoek naar antisociaal gedrag onder jongeren*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Knight, B. J., Osborn, S. G. & West, D.J. (1977). Early marriage and criminal tendency in males. *British Journal of Criminology*, 17, 348-360.
- Kralingen van, R.W. & Prins J.E.J. (1996). *Waar een wil is, is een weg?* Den Haag: SDU Uitgevers.
- Kurlychek, M. C., Brame, R. & Bushway, S.D. (2006). Scarlet letters and recidivism: Does an old criminal record predict future offending? *Criminology and Public Policy*, 5, 483-504.
- Kurlycheck, M. , Brame R. & Bushway S.D. (2007) "Enduring Risk? Old Criminal Records and Short-Term Predictions of Criminal Involvement". *Crime and Delinquency* 53, 64-83.

- Leuw, E. (2000). Registratie en monitoring van pedo- seksuele delinquenten. Forensische psychiatrische inzichten en Engelse en Amerikaanse regelingen. In : E. Leuw, L.L. Motiuk, H.J.C. van Marle (red.), *Toezicht op seksuele geweldsplegers na invrijheidsstelling*. Den Haag: WODC.
- Loeber, R. & Dishion, T. J. (1983). Early predictors of male delinquency: A review. *Psychological Bulletin*, *94*, 68-99.
- Loeber, R. & Farrington, D. P. (1998). *Serious and violent juvenile offenders: Risk factors and successful interventions*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Loeber, R. & Stouthamer-Loeber, M. (1998). Development of juvenile aggression and violence: Some common misconceptions and controversies. *American Psychologist*, *53*, 242-259.
- Loucks, N., Lyner, O. & Sullivan, T. (1998). The employment of people with criminal records in the European Union. *European Journal on criminal Policy and Research*, *6*, 195-210.
- Luijpers, E.T.H. & Meeus, W. (1998). Delinquentie onder adolescenten: het onderscheid tussen aanhoudend- en tijdelijk crimineel gedrag. *Justitiële verkenningen*, *24*, 44-56.
- Meeus, W., Branje, S. J. T., & Overbeek, G.J. (2004). Parents and partners in crime: A six year longitudinal study on changes in supportive relationships and delinquency in adolescence and young adulthood. *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, *45*, 1288-1298
- Moffitt, T.E., (1993). "Adolescence-Limited and Life-Course-Persistent Antisocial Behavior: A Developmental Taxonomy". *Psychological Review*, *100*, 674-701.
- Moffitt T.E. & Caspi, A. (2001). Childhood predictors differentiate life- course persistent and adolescence limited antisocial behavior. *Development and Psychopathology*, *13*, 355-375.
- Nagin, D. & Paternoster, R. (2000). Population Heterogeneity and State Dependence: State of the Evidence and Directions for Future Research. *Journal Of Quantitative Criminology*, *16*, 117-144.
- Nakamura, K., (2008). Redemption in the Presence of Widespread Criminal Background Checks. Pittsburgh: The Heinz School, Carnegie Mellon University.
- Pager, D. (2003). The mark of a criminal record. *American Journal of Sociology*, *108*, 937-975.
- Paternoster, R. & Brame, R. (1997). Multiple routes to delinquency? A test of developmental and general theories of crime. *Criminology*, *35*, 49-84.
- Patterson, G. & Yoerger, K. (1993). A model for early onset of delinquent behavior. In S. Hodgins (ed.), *Mental Disorder and Crime*. Newbury Park, CA: Sage Publications.
- Perez, E.Z.(2003). Van de Wet justitiële documentatie naar de Wet justitiële gegevens. Implicaties voor natuurlijke personen en rechtspersonen. *Tijdschrift voor onderneming en strafrecht*, *4*, 110-120.

- Piquero, N.L. (2003). A recidivism analysis of the Maryland 's community probation program. *Journal of Criminal Justice*, 31, 297- 307.
- Piquero, A.R. & Farrington & Blumstein, A. (2003). The criminal career paradigm: Background and recent developments. In: M. Tonry (red), *Crime and Justice: A review of research*, 30. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Raskin White, H., Bates, M. E. & Buyske, S. (2001). Adolescence-limited versus persistent delinquency: Extending Moffitt's hypothesis into adulthood. *Journal of abnormal Psychology*, 110, 600-609.
- Sampson, R. J. & J. H. Laub. (1990). Crime and Deviance Over the Life Course: The Salience of Adult Social Bonds. *American Sociological Review*, 55, 609-627.
- Sampson, R. J. & J. H. Laub. (1993). *Crime in the Making*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Sampson, R.J. & Laub, J.H. (1995). Understanding Variability in Lives Through Time. Contributions of Life-Course Criminology. *Studies on Crime and Crime Prevention*, 4, 143-158.
- Sampson, R. J., Laub, J. H. & Wimer, C. (2006). Does marriage reduce crime? A counterfactual approach to within-individual causal effects. *Criminology*, 44, 465-508.
- Schur, Edwin M. (1971). *Labeling Deviant Behavior*. New York: Harper & Row.
- Shover, N.(1985). *Aging Criminals*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Terlouw, G.J. & Bruinsma, G.J.N. (1994). Self-reported juvenile delinquency in the Netherlands—results from the Dutch survey for the ISRD project. In: Junger-Tas, J., Terlouw, G. and Klein, M.W.(red), *Delinquent Behavior Among Youngsters in the Western World*, Kugler Publications, Amsterdam, 102–130.
- Thomas, T. (2000). *Sex Crime. Sex offending and society*. Portland: Willan Publishing.
- Trone, J. (1999). *When victims have a right to know, automating Notification with VINE*. New York: Vera Institute of Justice.
- Uggen, C. (1999). Ex-Offenders and the Conformist Alternative: A Job Quality Model of Work and Crime. *Social Problems*, 46, 127-151.
- Van Schellen, M. (2005). *Criminele carrières over de levensloop. Is de militaire dienst van invloed op het verloop van iemands criminele leven?*. Doctoraalscriptie Sociologie, Rijksuniversiteit Groningen.
- Visher, C.A., Lattimore, P.K., & Linster, R.L. (1991). Predicting recidivism of serious youthful offenders using survival models. *Criminology*, 29, 329-366.
- Wallman, J. & Blumstein, A. (2006). After the crime drop. In: A. Blumstein & J. Wallman (red.), *The crime drop in America* . New-York: Cambridge University Press, 319-347.

Walters, G. D.(1991). *The criminal lifestyle: Patterns of serious crime conduct*. Newbury Park, CA: Sage.

Warr, M. (1998). Life-course transitions and desistance from crime. *Criminology*, 36, 183-217.

Zuckerman, M. (1996). The psychobiological model for impulsive unsocialized sensation seeking: A comparative approach. *Neuropsychology*, 34, 125-129.

Weerman, F.M. (2001). Controlebenaderingen. In E. Lissenberg, S. van Ruller & R. van Swaaningen (red.), *Tegen de regels IV. Een inleiding in de criminologie*. Nijmegen: Ars Aequi Libri, 135-152.

Zuckerman, M. (1996). The psychobiological model for impulsive unsocialized sensation seeking: A comparative approach. *Neuropsychology*, 34, 125-129.

Kamerstukken

Kamerstukken // 1995/96, 24 797, nr. 3, p. 5.

Kamerstukken // 1995/96, 24 797, nr. 3, p. 20 en 21.

Wetsartikelen

Art. 4 lid 1 Wet Justitiële Documentatie

Art. 7 Wet Justitiële Documentatie

Art. 7a Wet Justitiële Documentatie

Art. 9 Wet Justitiële Documentatie

Art.1 lid a en b Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

Art. 4 lid 1 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

Art. 4 lid 2 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

Art. 6 lid 1 en 2 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

Art. 8 lid 1 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

Art. 9 lid 1 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

Art. 10 lid 2b en 3 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens).

Art. 12 lid 1 en 2 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

Art.39d lid 1 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

Art.39e lid 1 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

Art. 2-5 Besluit Registratie justitiële gegevens

Art. 2, 3, 4, 5, 7 en 7b Besluit Registratie Justitiële gegevens

Art. 3 lid 1 en 2 van de Politiewet 1993

Art. 141, onder c, van Wetboek van Strafvordering

Art. 118, eerste en tweede lid, van het wetboek van Strafvordering

Sites

Ministerie van Justitie (2007). *Hirsch Ballin scherpt regels Verklaring Omtrent het Gedrag aan*. Geraadpleegd 19 februari 2008, via: <http://www.justitie.nl/actueel/persberichten/archief-2007/Hirsch-Ballin-scherpt-regels-Verklaring-omtrent-gedrag-aan.aspx>.

